

UCHWAŁA Nr 205/2025
ZARZĄDU POWIATU WARSZAWSKIEGO ZACHODNIEGO
z dnia 6 listopada 2025 r.

w sprawie zaopiniowania projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030”

Na podstawie art. 32 ust 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o *samorządzie powiatowym* (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 107 z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 z późn. zm.) Zarząd Powiatu Warszawskiego Zachodniego uchwala, co następuje:

§ 1. Opiniuje pozytywnie projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030”.

§ 2. Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030” stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Staroście Warszawskiemu Zachodniemu.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zarząd Powiatu Warszawskiego Zachodniego:

Starosta: Romuald Reszka .....

Wicestarosta: Wiesław Pszczółkowski.....

Członkowie Zarządu:

Wojciech Białas.....

Ewelina Degowska.....

Witold Malarowski .....

Uzasadnienie

do Uchwały Zarządu Powiatu Warszawskiego Zachodniego w sprawie zaopiniowania projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030”

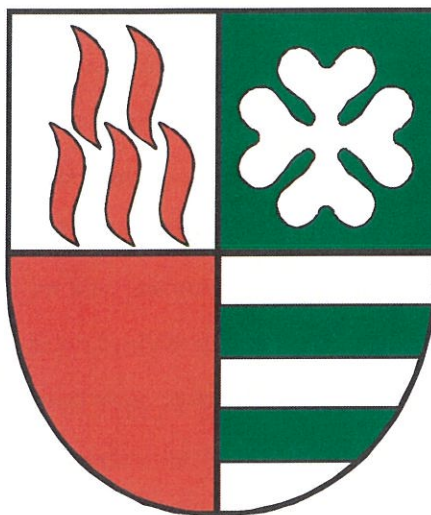
Stosownie do art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2025 r., poz. 647 z późn. zm.) organy wykonawcze gmin w celu realizacji polityki ochrony środowiska sporządzają gminne programy ochrony środowiska. Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy projekty gminnych programów ochrony środowiska podlegają zaopiniowaniu przez organ wykonawczy powiatu. Celem projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030” jest realizacja przez gminę polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. Program zawiera analizę stanu środowiska gminy, określa cele, kierunki interwencji i zadania wraz z szacunkowymi kosztami ich realizacji. Program zawiera także wskaźniki do monitorowania realizacji celów.

PRZEWODNICZĄCY ZARZĄDU

Romuald Reszka

Projekt

Burmistrz Ożarowa Mazowieckiego

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska

dla
Gminy Ożarów Mazowiecki

na lata 2025-2028
z perspektywą do roku 2030

Październik 2025

1. Wstęp

1.1 Podstawy prawne opracowania

Projekt „Programu ochrony środowiska dla Gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2025 – 2028 z perspektywą do roku 2030” (zwany dalej POŚ) został opracowany w grudniu 2024 r.

Zgodnie z zapisami Ustawy Prawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r., poz. 54 t.j.) program ochrony środowiska musi spełniać wymagania określone w ustawie, związane z polityką ekologiczną państwa.

Program opracowany jest na okres 4 lat, z perspektywą na następne 2 lata. Ustawa nakłada obowiązek sporządzenia programu przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza się odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniające cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno- ekonomiczne i środki finansowe.

Dodatkowo, co dwa lata sporządzony jest raport z wdrażania programu, co umożliwia prowadzenie jego bieżącego monitoringu. Art. 84 cyt. ustawy, konkretyzuje zakres programu, sposób jego opracowania, zawartość oraz sposób prowadzenia monitoringu efektu jego realizacji.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2024 poz.1112 ze zm.) stanowią że *„projekty polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [...] wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko”*.

Program niniejszy nie jest wymieniony w art. 46 ust.1 pkt 1 ww. ustawy, jak również nie dotyczy dziedzin wymienionych w art. 46 ust.1 pkt 2. W żaden sposób nie oddziałuje na obszary NATURA 2000 i nie powoduje znaczącego oddziaływania. Wydanie opinii w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn.: Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030” jest bezprzedmiotowe. W trakcie procedur opracowania *Programu* organ wykonawczy gminy zapewnia możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonych w przytoczonej powyższej ustawie.

Po zaopiniowaniu przez Zarząd Powiatu Warszawskiego Zachodniego „Aktualizacji programu ochrony środowiska dla gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030” zostanie uchwalony przez Radę Miejską w Ożarowie Mazowieckim.

1.2 Cel i zakres opracowania

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia aktualizacji Programu ochrony środowiska dla Gminy Ożarów Mazowiecki jest zaktualizowanie danych oraz poprawa stanu środowiska na terenie gminy oraz utrzymanie jego dobrego stanu, tam, gdzie został osiągnięty, a także ograniczenie presji na środowisko ze strony działalności człowieka. Dokument ten będąc spójny z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem i ochrony przyrody na szczeblu gminnym.

W dokumencie uaktualniono kierunki działań w zakresie ochrony środowiska na kolejne lata, zgodne z zasadami ochrony przyrody, racjonalnego gospodarowania środowiskiem i jego zasobami oraz zrównoważonego rozwoju, mające na celu poprawę stanu środowiska, utrzymanie dobrego stanu tam, gdzie został osiągnięty.

Struktura Aktualizacji programu ochrony środowiska dla gminy Ożarów Mazowiecki obejmuje:

1. Omówienie kierunków ochrony środowiska w odniesieniu do racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych, w tym racjonalnego użytkowania lasów i zasobów przyrodniczych, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, ochrony gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, z podaniem ich stanu aktualnego,
2. Ocenę stanu wyjściowego i stanu docelowego, umożliwiając tym samym identyfikację potrzeb w tym zakresie. Stan docelowy zostanie osiągnięty po zrealizowaniu zaproponowanych zadań stanowiących zarówno zadania Gminy, a także instytucji i podmiotów działających na analizowanym terenie,
3. Wyników osiągania stanu docelowego dostarczać będzie ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo w formie Raportu z Realizacji Programu ochrony środowiska.

Całość działań proekologicznych zamykają wnioski, w których wyspecyfikowane zostały najważniejsze informacje i uwagi odnośnie zadań i potrzeb Gminy.

Dla każdego kierunku działań utworzony został harmonogram realizacji zadań. Zawiera on wykaz zadań własnych, czyli finansowanych w większości ze środków własnych i zadań koordynowanych, czyli takich, które realizowane są na terenie Gminy, ale nie necessarily z własnych środków finansowych. Zadania te będą realizowane często bez zaangażowania środków finansowych Gminy przez przedsiębiorstwa, właścicieli nieruchomości, czy mieszkańców.

Harmonogram określa terminy i jednostki odpowiedzialne za realizację zadań, planowane efekty ekologiczne oraz planowane szacunkowe koszty przedsięwzięć. Harmonogramy są zebrane w całość, jako zbiorcze zestawienie w końcowej części opracowania. Pomagają one w realizacji całości zamierzeń inwestycyjnych Gminy.

W POŚ zostały przedstawione potencjalne i możliwe do pozyskania źródła dofinansowania.

1.3 Metodyka pracy

Sposób opracowania Programu został podporządkowany metodologii właściwej dla planowania strategicznego, polegającej na:

1. **Określeniu diagnozy stanu środowiska przyrodniczego** w gminie Ożarów Mazowiecki, zawierającej charakterystykę poszczególnych komponentów środowiska wraz z oceną ich stanu;
2. **Określeniu konstruktywnych działań zmierzających do poprawy w zakresie ochrony środowiska** poprzez przedstawienie celów strategicznych, kierunków działań z uwzględnieniem programów operacyjnych dla poszczególnych segmentów środowiska;
3. **Przedstawieniu uwarunkowań realizacyjnych Programu** w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, źródeł finansowania, systemu zarządzania środowiskiem i Programem;
4. **Określeniu zasad monitorowania** efektów wdrażania Programu.

Aktualizację POŚ opracowywano w odniesieniu do aktualnego stanu środowiska oraz stanu infrastruktury ochrony środowiska na dzień 01.11.2024 r.

Program ochrony środowiska jest opracowaniem kompleksowo przedstawiającym politykę ekologiczną gminy, będącym równocześnie aktualnym źródłem informacji o stanie środowiska

i kierunkach zmian wynikających z realizacji celów i zadań dla Gminy Ożarów Mazowiecki. Należy nadmienić, że efektywność realizowanych działań w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego, zależy przede wszystkim od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnej.

Jako punkt odniesienia dla niniejszej Aktualizacji programu ochrony środowiska, przyjęto aktualny stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 01.12.2024 roku, z uwzględnieniem dostępnych danych za lata wcześniejsze.

Źródłami informacji dla Aktualizacji programu były materiały uzyskane z Urzędu Miejskiego w Ożarowie Mazowieckim, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, a także prace instytutów i placówek naukowo – badawczych z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami, jak również dostępna literatura fachowa.

Przy sporządzaniu aktualizacji programu ochrony środowiska dla Gminy Ożarów Mazowiecki wzięto pod uwagę zapisy Programu ochrony środowiska dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Ożarów Mazowiecki, Strategii Rozwoju Gminy Ożarów Mazowiecki oraz zapisów ujętych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Ożarów Mazowiecki, podjętych uchwałach dotyczących wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, uchwały w sprawie zgody na przystąpienie Gminy Ożarów Mazowiecki do realizacji rozbudowy infrastruktury zaopatrzenia w wodę.

1.4 Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne wynikające z innych dokumentów.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ożarów Mazowiecki.

Poprzednie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ożarów Mazowiecki” zostało uchwalone Uchwałą Nr 464/10 Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim z dnia 15 czerwca 2010 r., zmienionego zarządzeniem zastępczym Wojewody Mazowieckiego z dnia 5 października 2017 r. i Uchwałą Nr XXX/281/20 Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim z dnia 17 września 2020 r.

Studium jest dokumentem, który ma służyć pomocą w zarządzaniu rozwojem gminy, w celu maksymalnego wykorzystania instrumentów gospodarki przestrzennej dla realizacji celów społeczno – gospodarczych.

Studium obowiązywało do momentu podjęcia przez Radę Miejską w Ożarowie Mazowieckim Uchwały nr LXXIV/683/23 z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie uchwalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ożarów Mazowiecki”.

Ponieważ proces planowania i zagospodarowania przestrzennego ma charakter ciągły ze względu na fakt, że przedmiotem działalności planistycznej jest przestrzeń, która ze swej natury podatna jest na nowe koncepcje związane z jej kształtowaniem i wykorzystaniem, po ponad 13-letnim okresie obowiązywania dokumentu Studium uwzględniono pojawiające się postulaty i wnioski o wprowadzenie zmian w przeznaczeniu terenu wraz ze zmianą wskaźników odnoszących się do zagospodarowania tych terenów. Podczas sporządzania Studium dostosowano jego treść do aktualnie obowiązujących przepisów prawa. Studium sporządzono zgodnie z wymogami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Procedura sporządzania Studium została przeprowadzona zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.) w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688) oraz z uwzględnieniem przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm.) w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1688).

Wizję gminy w studium przedstawiono jako wspólnoty nowoczesnej, dynamicznie się rozwijającej i atrakcyjnej dla mieszkańców, przedsiębiorców, o wysokiej jakości życia i dobrze zorganizowanej przestrzeni publicznej. W celu realizacji przyjętej wizji wyodrębniono trzy główne obszary do podjęcia działań, w każdym z nich określając cel strategiczny i cele operacyjne:

- gospodarka lokalna:

cel strategiczny: wielofunkcyjny i zrównoważony rozwój gospodarczy:

- rozwój przedsiębiorczości i wzmacnianie atrakcyjności inwestycyjnej gminy,
- wzrost konkurencyjności mikro i małych przedsiębiorstw poprzez wspieranie powiązań kooperacyjnych,
- gospodarcze wykorzystanie potencjału przyrodniczego i rozwój przemysłu czasu wolnego;

▪ kapitał ludzki:

cel strategiczny: budowa zintegrowanego systemu wsparcia dla osób starszych:

- poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych,
- budowa skutecznego systemu zapobiegania wykluczeniu społecznemu,
- kształtowanie społeczeństwa informacyjnego;

cel strategiczny: rozwój bazy instytucjonalnej i zwiększenie usług publicznych wysokiej jakości:

- wysoki standard funkcjonowania systemu opieki społecznej,
- poprawa jakości i zakresu usług zdrowotnych,
- zapewnienie wysokiego poziomu kształcenia,
- integracja społeczna poprzez rozwój kultury, sportu i rekreacji,
- podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego,
- budowanie społeczeństwa obywatelskiego;

▪ infrastruktura i środowisko:

cel strategiczny: wzrost dostępności komunikacyjnej i rozwój infrastruktury technicznej:

- poprawa stanu technicznego i estetyki ciągów komunikacyjnych,
- kreowanie ładu przestrzennego,
- wielofunkcyjny rozwój przestrzeni publicznej;

cel strategiczny: zrównoważony rozwój gminy z uwzględnieniem wymogów ekologicznych:

- rozbudowa sieci wodociągowo – kanalizacyjnej i infrastruktury liniowej,
- racjonalna gospodarka wodami opadowymi i gruntowymi,
- intensyfikacja działań na rzecz kształtowania postaw proekologicznych.

Strategia rozwoju Gminy Ożarów Mazowiecki.

W bieżącym roku podjęta została uchwała VI/42/24 z dnia 29 sierpnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2024 –

2030, przystąpiono do jej opracowania. W dokumencie sformułowane będą niezbędne programy i cele w zakresie ochrony środowiska naturalnego Gminy: wizja rozwoju Gminy, do którego dążyć będzie cała wspólnota samorządowa (władze lokalne oraz ich partnerzy), wykorzystując przy tym możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Określone zostaną cele, do jakich zmierza wspólnota lokalna, wskazując jednocześnie kierunki rozwoju i perspektywy finansowania.

Plan gospodarki niskoemisyjnej.

Został przyjęty Uchwałą nr 680/2 z dnia 14 grudnia 2023 r. jako dokument pod nazwą: „Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2021-2027”.

Jest dokumentem strategicznym, opisujący kierunki działań, zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno-energetycznego tj.

- redukcji emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych,
- zwiększenia efektywności energetycznej oraz poprawy jakości powietrza,
- a także zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii.

Gospodarka niskoemisyjna to gospodarka, w której wzrost osiąga się w wyniku integracji wszystkich aspektów gospodarki wokół działań niskoemisyjnych, tj. gospodarki, gdzie w sposób efektywny zużywa się lub wytwarza energię i materiały, a także usuwa bądź odzyskuje odpady metodami minimalizującymi emisję gazów cieplarnianych.

Zgodnie z zapisami ustawy Prawo energetyczne zadania własne gminy obejmują m.in.:

- planowanie i organizację zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na obszarze gminy,
- planowanie oświetlenia miejsc publicznych i dróg znajdujących się na terenie gminy,
- finansowanie oświetlenia ulic, placów i dróg publicznych znajdujących się na terenie gminy,
- planowanie i organizację działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na terenie gminy,
- ocenę potencjału wytwarzania energii elektrycznej w wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywnych energetycznie systemów ciepłowniczych lub chłodniczych na obszarze gminy.

Celem planu gospodarki niskoemisyjnej jest przedstawienie działań, służących redukcji emisji gazów cieplarnianych zgodnie z postanowieniami pakietu klimatyczno – energetycznego, którego sygnatariuszem jest Polska, tj. m.in.:

- Ochrona zasobów i klimatu: podjęcie realizacji celów Pakietu Klimatyczno-Energetycznego na poziomie krajowym;
- Wkład w realizację celów Polityki energetycznej Polski do 2030 roku, m.in.:
- Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego,
- Zmniejszenie zużycia paliw kopalnych i uzależnienia od ich importu;
- Pobudzenie wzrostu gospodarczego na terenie gminy z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Plan gospodarki niskoemisyjnej

- określa kierunki działań i projektów, których realizacja pozwoli na osiągnięcie zakładanego celu,
- określa działania związane z poprawą efektywności energetycznej w gminie,
- stanowi bazę inwentaryzacyjną dla określenia źródeł i wysokości emisji CO₂ – pozwala określić, gdzie i ile zużywa się energii, a przez to zmniejszyć koszty związane np. z utrzymaniem budynków i infrastruktury,
- stanowi podstawowy dokument przy ubieganiu się o środki finansowe na zaplanowane przedsięwzięcia związane z efektywnością energetyczną i ochroną klimatu.

Plan gospodarki niskoemisyjnej wskazuje planowany cel ogólny w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych, redukcji energii finalnej oraz zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Program Gminnej Opieki nad zabytkami na lata 2023- 2026.

Przyjęty Uchwałą Nr LX/552/22 Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim z dnia 17 września 2022r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2023-2026 dla Gminy Ożarów Mazowiecki (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2022 r. poz. 12119),

Program ma na celu:

- włączenie problemu ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,

- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,
- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków,
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Dokumenty powiatowe i wojewódzkie.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego

Uchwałą z dnia 24 maja 2022 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego przyjął Strategię rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze.

Jest to kolejna edycja podstawowego dokumentu strategicznego regionu, określającego długofalową wizję rozwoju województwa, jak też średniookresowe kierunki działań.

Strategia wskazuje główne wyzwania, cele rozwojowe regionu do realizacji przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Stanowi punkt odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych tworzonych na poziomie regionalnym oraz lokalnym. Dokument ma charakter zintegrowany, wskazuje pogrupowane tematycznie działania, adresowane do całego województwa, model struktury funkcjonalno-przestrzennej regionu oraz obszary strategicznej interwencji (OSI), ukierunkowanej tematycznie i terytorialnie.

Program ochrony środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2030 r.

Został przyjęty uchwałą nr 2/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 17 stycznia 2023 r.

W dokumencie określono następujące cele strategiczne oraz kierunki działań:

- Zielone, niskoemisyjne Mazowsze – Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska; Proekologiczna transformacja energetyki;

przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu; poprawa jakości środowiska; podnoszenie efektywności energetycznej.

- *Dostępne i mobilne Mazowsze* - Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni; rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu; udrożnienie systemu tranzytowego ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach.

Opracowanie określa cele i kierunki interwencji, które uwzględniają najważniejsze potrzeby oraz efektywne wykorzystanie środków finansowych możliwych do uzyskania. Wyznaczone w programie cele i kierunki interwencji są zgodne przyjętymi w krajowych i wojewódzkich dokumentach strategicznych, z uwzględnieniem Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze (SRWM 2030+) i Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030). Nadrzędnym celem Programu jest poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody. Oprócz kwestii ochrony środowiska Program porusza również problematykę nasilających się zmian klimatycznych oraz wyznacza kierunki adaptacji. Obowiązek ich określenia na poziomie regionalnym nakłada na Zarząd Województwa Mazowieckiego Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030.

Pozostałe dokumenty strategiczne, których założenia zostały uwzględnione przy opracowywaniu niniejszego dokumentu to:

1. Strategia Rozwoju Powiatu Warszawskiego Zachodniego na lata 2016 -2025;
2. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego do 2030 roku.

Inne dokumenty strategiczne.

Potrzeba opracowania nowego Programu ochrony środowiska dla Gminy Ożarów Mazowiecki wynika z konieczności dostosowania polityki ochrony środowiska do zmieniających się przepisów prawa, aktualizacji dokumentów nadrzędnych oraz odpowiedzi na niekorzystne zmiany w środowisku naturalnym. Do głównych dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju, należą m.in.:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.);
- Polityka energetyczna Polski do 2040 roku;
- Polityka ekologiczna Państwa 2030;

- Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”;
- Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku;
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 perspektywą do roku 2030;
- Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030;
- Inne dokumenty strategiczne, sektorowe i programowe.

Poniżej przedstawiono główne cele i założenia polityki środowiskowej wpisane w szereg dokumentów strategicznych i programowych, do których nawiązuje niniejszy POŚ.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Cel szczegółowy I: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.

Cel szczegółowy II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

Cel szczegółowy III: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele w obszarach wpływających na osiągnięcie założeń Strategii:

- Kapitał społeczny: Poprawa jakości kapitału ludzkiego, w tym: lepsze dopasowanie edukacji i uczenia się do potrzeb nowoczesnej gospodarki, poprawa zdrowia obywateli,
- Transport: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa warunków świadczenia usług związanych z przewozem towarów i pasażerów, w tym: budowa zintegrowanej sieci transportowej,
- Energia: Zrównoważenie systemu energetycznego Polski, w tym: poprawa bezpieczeństwa energetycznego oraz efektywności energetycznej
- Środowisko: Rozwój potencjału naturalnego na rzecz obywateli i przedsiębiorców, w tym: zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód, likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego, ochrona gleb przed

degradacją, zarządzanie zasobami geologicznymi, gospodarka odpadami, oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych.

Polityka ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.

Cel główny: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców

Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

- Kierunek interwencji – Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
- Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
- Kierunek interwencji – Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
- Kierunek interwencji – Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.

- Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Kierunek interwencji – Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa;
- Kierunek interwencji – Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnienie najlepszych dostępnych technik BAT.

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Cel horyzontalny I: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji ekologicznych społeczeństwa.

Cel horyzontalny II: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku.

Jest to dokument planistyczny, który stanowi integralny element spójnego systemu zarządzania krajowymi dokumentami strategicznymi. Transport jest wskazany jako jeden z najistotniejszych

czynników wpływających na rozwój gospodarczy kraju, a dobrze rozwinięta infrastruktura transportowa wzmacnia spójność społeczną, ekonomiczną i przestrzenną kraju oraz przyczynia się do wzmocnienia konkurencyjności polskiej gospodarki.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku wyznacza najważniejsze kierunki interwencji i działań oraz ich koordynacji w zakresie osiągnięcia celu głównego. Wyznaczone kierunki interwencji są komplementarne i nie można realizować żadnego z nich w oderwaniu od całej Strategii. Celem głównym jest zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego.

- Kierunek interwencji 1 - budowa zintegrowanej sieci transportowej,
- Kierunek interwencji 2 - poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- Kierunek interwencji 3 - zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności,
- Kierunek interwencji 4 - poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i przewożonych towarów,
- Kierunek interwencji 5 - ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- Kierunek interwencji 6 - poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na transport.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 roku.

Głównym celem jest rozwój gospodarczy wsi umożliwiający trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.

Cel 1: Zwiększenie opłacalności produkcji rolnej i rybackiej

- Kierunek interwencji – zarządzanie ryzykiem w sektorze rolno-spożywczym,

Cel 2: Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska

- Kierunek interwencji – rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast,
- Kierunek interwencji – zrównoważone gospodarowania i ochrona zasobów środowiska,
- Kierunek interwencji – adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom,

Cel 3: Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa

- Kierunek interwencji – wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi,
- Kierunek interwencji – budowa i rozwój zdolności do współpracy w wymiarze społecznym i terytorialnym.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

Jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa, którą należy rozumieć jako skoordynowane działanie wszystkich podmiotów na rzecz rozwoju poszczególnych regionów. Celem głównym jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co będzie sprzyjało osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Cel 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

- Kierunek interwencji 1.1. – Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo,
- Kierunek interwencji 1.4. – Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych,

- Kierunek interwencji 1.5. – Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów,

Cel 2: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

- Kierunek interwencji 2.3. – Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach,

Cel 3: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie

- Kierunek interwencji – Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Dokument strategiczny przygotowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka, jakie niosą ze sobą zmiany klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jaki działania adaptacyjne mogą mieć nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również wzrost gospodarczy. Realizuje działania UE, które obejmują poprawę odporności państw na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk pogodowych oraz redukcja kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. Celem głównym jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.

Cel 1: Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska,

Cel 2: Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich,

Cel 3: Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu,

Cel 4: Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu,

Cel 5: Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,

Cel 6: Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030.

Dokument ustanawia stabilne ramy będące sprzyjającym otoczeniem dla zrównoważonej, ekonomicznie efektywnej i sprawiedliwej transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Został opracowany w oparciu o obowiązujące krajowe strategie i opracowywane dokumenty strategiczne.

Przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania odnoszące się do pięciu wymiarów. Wymiar „obniżenie emisyjności”: ograniczenie emisji gazów cieplarnianych oraz wykorzystania węgla kamiennego i brunatnego, a także rozwój biopaliw i OZE,

Wymiar „efektywność energetyczna”: ograniczenie zużycia energii, rozwój ekologicznych i efektywnych systemów ciepłowniczych oraz produkcji ciepła w kogeneracji,

Wymiar „bezpieczeństwo energetyczne”: zmniejszenie udziału węgla kamiennego w wytwarzaniu energii,

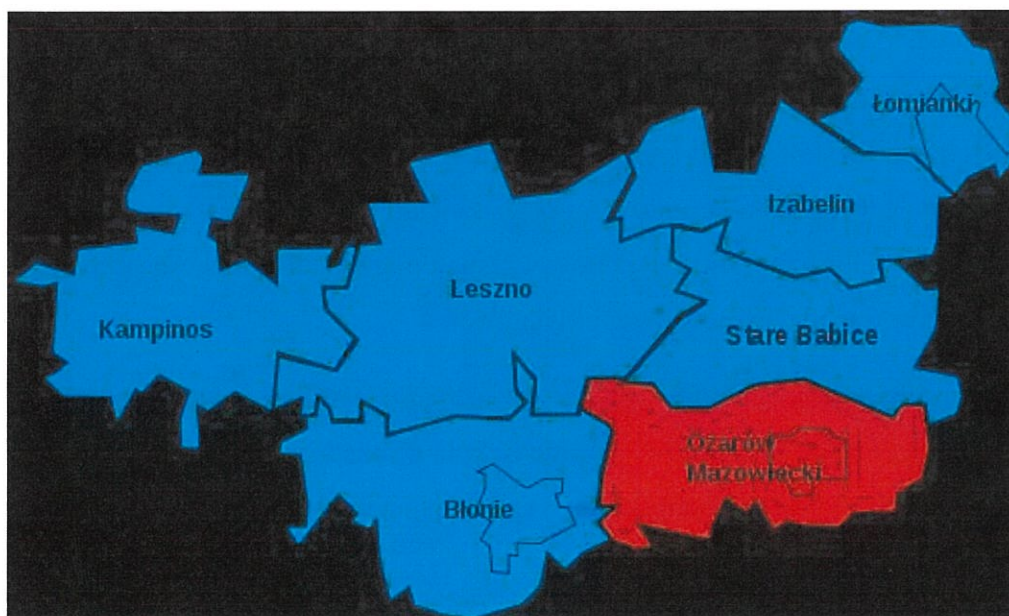
Wymiar „wewnętrzny rynek energii”: ograniczenie zjawiska ubóstwa energetycznego,

Wymiar „badania naukowe, innowacje i konkurencyjność”: zmniejszenie zużycia energii i surowców.

2.Charakterystyka Gminy Ożarów Mazowiecki.

2.1 Położenie i struktura gminy.

Gmina Ożarów Mazowiecki ma powierzchnię 7127 ha, w tym 571 ha stanowi miasto Ożarów Mazowiecki.

Rys.1. Położenie Gminy Ożarów Mazowiecki na tle powiatu warszawskiego zachodniego.

Gmina Ożarów Mazowiecki położona jest w centrum Województwa Mazowieckiego. Od wschodu graniczy z metropolią warszawską, następnie rozciąga się w kierunku Błonia

i Sochaczewa wzdłuż ważnych międzynarodowych tras komunikacyjnych: krajowej drogi A2 i linii kolejowej. Jest gminą miejsko-wiejską liczącą ponad 27 tysięcy mieszkańców, znaną z dobrych ziem uprawnych najczęściej III i IV klasy.

Obszar Gminy podzielony na 25 sołectw i 10 osiedli. Pierwsze wzmianki o Ożarowie pojawiły się jeszcze w głębokim średniowieczu, kiedy Ożarów był wsią książęcą należącą do starostwa warszawskiego. Z tych czasów wywodzi się zapewne obecna nazwa miasta, wówczas nazywanego: Folwarkiem Pożarowym lub wsią Pożarowy. Ożarów wspominany jest także w kronikach Potopu szwedzkiego, a następnie w XVIII i XIX wieku, w związku z działalnością osiedlonych tutaj takich rodzin jak: Reicherowie, Marszewscy, Kierbedziowie.

Z początkiem XX wieku w gminie pojawiły się pierwsze większe zakłady przemysłowe: Wytwórnia Spirytusu i Drożdżownia w Józefowie, Huta Szkła i Fabryka Kabli Ożarów Mazowiecki. Ważnym wydarzeniem historycznym było podpisanie w XIX-wiecznym dworcu przy ul. Poniatowskiego, aktu zakończenia walk po 63 dniach Powstania Warszawskiego w październiku 1944 roku.

Położenie przy granicy Warszawy i systematyczny rozwój infrastruktury technicznej powodują, że gmina staje się atrakcyjnym miejscem do lokowania tu osiedli mieszkaniowych, zarówno budownictwa wielorodzinnego, jak i domów jednorodzinnych. Położenie decyduje także o ciągłym rozwoju inwestycyjno-biznesowym gminy.

Tradycyjnie Gmina Ożarów Mazowiecki, zwana też zielonym zagłębieniem stolicy, znana jest z upraw doskonałych warzyw takich jak: kalafior, brokuły, cebula, kapusta, marchew, seler, pory. Dlatego na terenie Gminy w Broniszach został zlokalizowany największy w Polsce Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy. Instytucja nowoczesna i potrzebna, zdolna obsłużyć kilka tysięcy kupców i dostawców owoców, warzyw i kwiatów.

Samorząd gminny priorytetowo traktuje sprawy związane z oświatą, rekreacją, sportem i kulturą. W gminie działa 7 żłobków, 9 przedszkoli publicznych, 4 niepubliczne, 6 publicznych szkół podstawowych, 4 niepubliczne, 3 szkoły ponadpodstawowe.

2.2 Sytuacja demograficzna

Liczba mieszkańców na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki z roku na rok wzrasta. Wg danych urzędowych na dzień 31 grudnia 2023 r. przekroczyła 26 tysięcy. W sytuacji wojny w Ukrainie, głębokiego kryzysu ofiar wojny, w ostatnich latach obserwowane były dynamiczne zmienności

demograficzne. Ponadto w skali każdego roku obserwowane są wahania, związane z napływem pracowników sezonowych.

Tab. nr 1 Liczba mieszkańców w Gminie Ożarów Mazowiecki (wg zameldowania).

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	2023	2024 NA 1 XI
Ożarów Mazowiecki - wieś	13818	14022
Ożarów Mazowiecki – Miasto	12815	13138
Wszyscy ogółem	26633	27160

Źródło: UM

2.3 Użytkowanie terenu

Gmina Ożarów Mazowiecki jest terenem zróżnicowanym pod względem użytkowania, dominuje zabudowa jednorodzinna, wielorodzinna, z widocznymi obiektami przemysłowymi, energetycznymi, halami i magazynami. Tereny wiejskie, często rozproszone, otoczone są gruntami wykorzystywanymi rolniczo, miejscami z odłogami, łąkami.

Wyróżnia się teren zalesiony - jeden rezerwat typu leśnego Wolica. Swoim zasięgiem obejmuje 50,39 ha. Jest to zbiorowisko leśne należące do typu łęgów jesionowo-wiązowych z fragmentarycznie występującymi grądami niskimi. Stanowi on ostoję dla wielu leśnych zwierząt m.in.: saren, myszolowów, dzikich kaczek, łabędzi, bażantów, kuropatw, zajęcy, kun, lisów, bociana, obserwowano też orla bielika, żurawie itp.

Ponadto występują obszary zieleni urządzonej w postaci parków w Ołtarzewie, Broniszach, Strzykułach cmentarzy oraz ogródków działkowych.

Parki na terenie gminy mają charakter edukacyjno-wypoczynkowy i rekreacyjny.

Największy jest Park Miejski Ołtarzewski, ujęty jest w gminnej ewidencji zabytków. Niewielką jego część zajmuje strefa ochrony konserwatorskiej zabytków archeologicznych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków. Park Ołtarzewski o powierzchni ok. 15 ha, położony w Ożarowie Mazowieckim - osiedle Ołtarzew. Znajduje się na przedłużeniu starej, 400-metrowej alei lipowej, prowadzącej od trasy Warszawa - Poznań. Od południa park graniczy z ulicą Parkową oddzielającą teren szkoły i Wyższe Seminarium Duchowne Pallotynów, od zachodu biegnie ul. Umiastowska (Pruszków - Borzęcin), od północy i wschodu znajduje się zabudowa jednorodzinna osiedla Ołtarzew. W części południowo - wschodniej parku znajduje się boisko do piłki nożnej, plac zabaw i tętnia. Od strony południowo-zachodniej park sąsiaduje bezpośrednio z cmentarzem komunalnym i zabytkowym cmentarzem wojennym. Park został założony prawdopodobnie w XVIII wieku. W Parku znajdują się 4 stawy o pow.: 0,90 ha, 0,16 ha, 0,13 ha i 0,05 ha oraz sieć rowów regulujących stosunki wodne i ciek Kanał Ożarowski. Park jest dostępny dla mieszkańców, stanowi miejsce rekreacji i aktywności sportowej.

W ostatnich latach została przeprowadzona rewitalizacja Parku Ołtarzewskiego, w ramach pozyskanego dofinansowania wykonano nowe nasadzenia drzew, krzewów, bylin, paproci i traw. Zapewniono korzystne warunki bytowania oraz różnorodność gatunków, poprzez montaż budek lęgowych dla ptaków, owadów, nietoperzy, jeży. Placyki rekreacyjne z ławkami, oświetleniem, system alejek służą przyjemnemu wypoczynkowi, aktywności rekreacji. Zbiorniki wodne znajdujące się na terenie Parku, są poddawane zabiegom biorekultywacji, oczyszczaniu, największy staw został wzbogacony o fontanny.

Obecnie w Parku występuje wiele wprowadzonych gatunków bylin, paproci i traw, krzewów, kwiatów, drzew liściastych i iglastych. Zainstalowane elementy małej architektury, malownicze mostki (5), urządzenia do ćwiczeń – ścieżka fitness, altany rekreacyjne z ławkami i stołami, system monitoringu służą mieszkańcom w wypoczynku codziennym i sobotnio-niedzielnym. Park pełni również funkcję edukacyjną i przyrodniczą. W Parku zaobserwowano wiele gatunków ptaków: sikorki bogatka, modra, uboga, czubatka, dzwonec, grubodziób, kulczyk, zięba, jer, wilga, szczygieł, szpak, drożdź śpiewak, kos, kwiczoł, wrona siwa i czarna, kawka, sroka, sówka, gołąb grzywacz, pustułka, krogulec, sowa uszata, dzięcioł pstry średni, zielony, pstry mniejszy, jemioluska, muchołówki szara, żałobna, mazurek, kowalik, makolągwa, trznadel, gil, pełzacz domowy, kaczka krzyżówka, łyska, labędzie.

W roku 2024, przystąpiono do kolejnego etapu rewitalizacji Parku. Projekt obejmuje inwentaryzację drzew i krzewów oraz elementów zagospodarowania parku, zalecenia

pielęgnacyjne do istniejącej zieleni, istniejącej małej architektury, nowe nasadzenia oraz rewitalizację stawów na terenie Parku Ołtarzewskiego.

Cennymi walorami ożarowskiej przyrody są pomniki przyrody w postaci dwóch alei drzew oraz pojedynczych drzew. Poniżej przedstawiona została tabela z ich wykazem.

Tab. nr 2 Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki.

	NUMER	LOKALIZACJA	OPIS	ILOŚĆ
1.	278	Ożarów Mazowiecki w parku przy ul. Poniatowskiego 1	Jesion wyniosły	1
2.	279	Park Ołtarzewski	Wiąz szypułkowy	1
			Jesion wyniosły	1
			Lipa drobnolistna	1
3.	581	Ożarów Mazowiecki, Park Miejski	Leszczyna turecka	1
4.	992	Ożarów Mazowiecki, ul. Kościuszki 1	Jesion wyniosły	1
5.	1019	Ożarów Mazowiecki, ul. Poniatowskiego 38	Buk zwyczajny odmiana purpurowa	2
6.	985	Bronisze park	Wiąz szypułkowy	1
			Lipa drobnolistna	1

7.	594	Duchnice zabytkowa aleja lip	Lipa drobnolistna	59
			Jesion wyniosły	4
			śliwa	1
			Robinia akacjowa	2
8.	596	Duchnice grupa drzew	Wiąz szypułkowy martwy	1
			Dąb szypułkowy	5
			Jesion wyniosły	1
			Lipa drobnolistna	1
9.	114	Macierzysz park	Lipa drobnolistna	1
			Dąb szypułkowy	1
10.	754	Pilaszków, przy ul. Sochaczewskiej, za ogrodzeniem parku	Lipa drobnolistna	1
11.	444	Święcice ul. Poznańska	Lipa drobnolistna	1
		Święcice przy drodze do Parku	Jesion wyniosły	1
12.	445	Wolica park	Jesion wyniosły	1
13.	1040	Wolica Aleja Lipowa	Lipa drobnolistna	80

			Akacja biała	1
			Jesion wyniosły	2

Źródło: UM

Powierzchnie biologiczne czynne użytkowane stanowią również ogródki działkowe „GLINIANKA” w Ołtarzewie.

Pozostałe tereny zieleni to zieleń urządzona Park objęty ochroną zabytków przy ul. Poniatowskiego – skwer Kardynała Stefana Wyszyńskiego, nieurządzona na terenach wspólnot mieszkaniowych np.: w Józefowie, Ożarowie Mazowieckim, Park objęty ochroną zabytków w Gołaszewie, Pilaszkanie, zadrzewienia przydrożne, zieleń uliczna tj. obsadzenia drzew i krzewów wzdłuż ulic osiedlowych. W ciągu rzeki Utraty przebiega Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Rys. 2 Zieleń urządzona na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki [ha]

Opracowanie własne

Powierzchnia łączna parków spacerowo – wypoczynkowych, zieleńców oraz tereny zieleni ulicznej i tereny zieleni osiedlowej stanowiła na dzień 1 grudnia 2023 r. 127,98 ha [źródło: GUS].

2.4 Działalność gospodarcza

W gminie Ożarów Mazowiecki w 2024 roku zarejestrowanych było 3 023 podmiotów gospodarczych. Zdecydowaną większość – 98% – stanowiły podmioty prywatne. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy jest zależna od ogólnej sytuacji

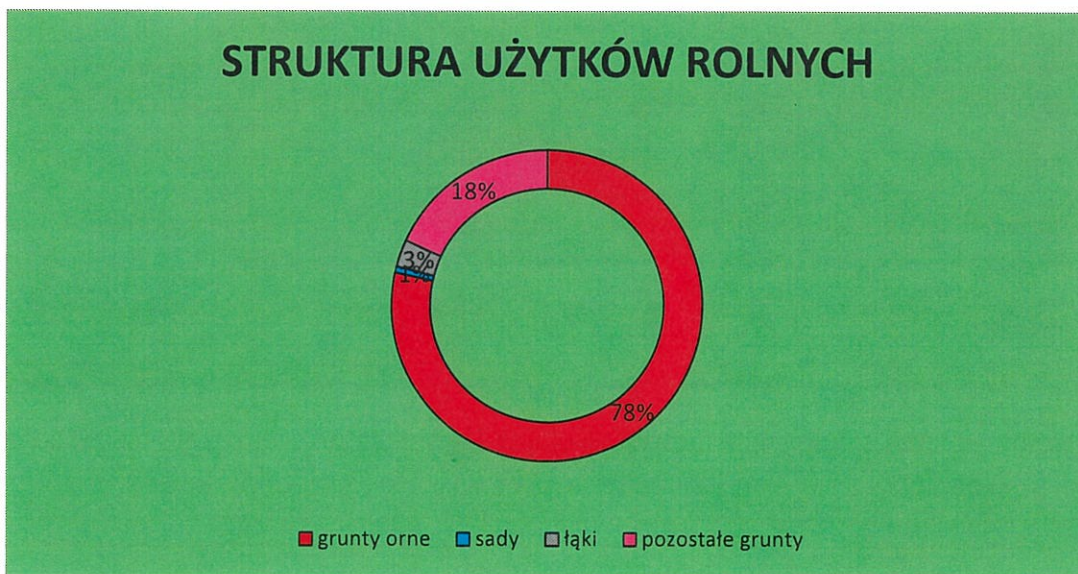
gospodarczej. Wśród prywatnych podmiotów gospodarczych zdecydowanie przeważa działalność prowadzona przez osoby fizyczne, która stanowi ponad 70% wszystkich podmiotów. Blisko 16% stanowią spółki handlowe. Pozostałe rodzaje działalności mają zdecydowanie mniejszy udział. Przeważają tzw. mikroprzedsiębiorstwa, tj. podmioty gospodarcze zatrudniające poniżej 10 osób, które stanowią ponad 95% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Małe przedsiębiorstwa – zatrudniające poniżej 50 osób – stanowią niespełna 4%. Średnie i duże przedsiębiorstwa stanowią niespełna 1% zarejestrowanych podmiotów.

Rolnictwo.

Niezależnie od wyłączenia z produkcji rolnej wielu terenów położonych w Gminie, nadal obszar charakteryzuje się znaczną powierzchnią użytków rolnych, które stawią obecnie ok. 82 %. Struktura gruntów rolnych przedstawia się następująco:

- 78 % grunty orne
- 3 % łąki
- 1 % sady
- 18 % pozostałe grunty

Rys. 3 Struktura użytków rolnych w Gminie Ożarów Mazowiecki.

Źródło: UM

Struktura klas bonitacji gleb rolniczych dla Gminy

Powierzchnia	%	Klasa gleb
8,8655	0,21	I
1016,304	24,48	II
1542,659	37,15	III a
783,5717	18,87	IIIb
436,4283	10,51	IVa
259,292	6,24	IVb
97,3909	2,35	V
7,8646	0,19	VI
4152,375	100	I-VI

Źródło: UM

Rolnictwo stanowi istotną gałąź lokalnej gospodarki, ze względu na korzystne warunki naturalne dla prowadzenia upraw, a także bliskość dużego rynku zbytu.

Zmniejszanie powierzchni upraw rolnych na rzecz wprowadzania zabudowy jest stałą tendencją, jednak grunty orne stanowią dominującą formę użytkowania terenów w gminie. Zgodnie z ostatnim spisem rolnym (rok 2020) na terenie gminy funkcjonowało 435 gospodarstw rolnych. Dominowały gospodarstwa małe – do 5 ha – które stanowiły 49% wszystkich gospodarstw. Średnio na jedno gospodarstwo rolne przypadało 11 ha użytków rolnych. W strukturze zasiewów dominują uprawy zbóż, które stanowią ok. 43% wszystkich upraw. Prawie 27% gruntów ornych zajmują uprawy ziemniaków. Znacząca jest również uprawa warzyw, którą prowadzi się na ok. 24% powierzchni gruntów. Produkcja zwierzęca ma w gminie marginalne znaczenie.

Dodatkowo kilka z większych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie gminy związane jest z sektorem rolniczym. Są to: Warszawski Rolno – Spożywczy Rynek Hurtowy S.A. w Broniszach, Hodowla Roślin „Bronisze” Sp. z o.o.

Tereny leśne Gminy stanowią 1% całej powierzchni.

3. Infrastruktura Gminy

Podwyższanie standardów i jakości życia mieszkańców, zapewnienie odpowiednich warunków jest podstawowym działaniem Gminy. Antropopresje na środowisko są minimalizowane na każdym etapie – realizacji, użytkowania, modernizacji. Poszczególne elementy rozdziału zostały ujęte w przyporządkowanych obszarach interwencji z określonymi w nich celami i kierunkami. Gospodarka wodno-ściekowa została wyszczególniona, określona oddzielnie, oceniona i zbadana wg przyjętych zasad w dokumentach nadrzędnych.

3.1 Drogi

W skład sieci drogowej wchodzi drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne i prywatne.

Drogi gminne są utrzymywane, porządkowane, odwadniane w taki sposób, aby ograniczać oddziaływania na środowisko wodne, emisje zanieczyszczeń do powietrza, hałasu. Presje wzięto pod uwagę przy analizie poszczególnych komponentów środowiska.

Tab. 3 Łączna długość dróg na terenie miasta (stan na maj 2024).

Łączna długość dróg (drogi wszystkich kategorii)	51 960,00 m
w tym dróg gminnych publicznych	40 508,00 m
Łączna długość chodników:	40.438,00 m
w tym przy drogach gminnych	31.351,00 m
Łączna długość ścieżek rowerowych	6.437,00 m
Długość dróg o nawierzchni utwardzonej (gminne publiczne)	33.481,00 m
długość dróg o nawierzchni gruntowej (gminne publiczne)	7.027 m

Źródło: Raport o stanie Gminy za rok 2023.

Tab. 4. Łączna długość dróg na terenie Gminy (stan na maj 2024).

Łączna długość dróg: (drogi wszystkich kategorii)	171 527,00 m
w tym dróg gminnych publicznych	118.132,00 m
Łączna długość chodników:	59.589,00 m
w tym przy drogach gminnych	25.744,00 m
Łączna długość ścieżek rowerowych	6.962,22 m
Długość dróg o nawierzchni utwardzonej (gminne publiczne):	67.494,00 m
Długość dróg o nawierzchni gruntowej (gminne publiczne)	45.595,00 m

Źródło: Raport o stanie Gminy za rok 2023.

Układ dróg obejmuje dodatkowo drogi wewnętrzne gminne o łącznej długości 25,183 km (na przestrzeni dwóch ostatnich lat wzrost o 8,083 km) i drogi na działkach nie stanowiących własności gminy. W sieć komunikacyjną wkomponowane są drogi powiatowe, wojewódzkie i krajowe. Powiat Warszawski Zachodni jest zarządcą 9 dróg o łącznej długości 28,27 km. Wzdłuż dróg powiatowych wybudowano chodniki o długości 16,29 km, w tym ciąg pieszo-rowerowy o długości 5,32 km. Przez obszar gminy przebiegają drogi wojewódzkie o łącznej długości 20,949 km. Wzdłuż tych dróg wybudowano chodniki o łącznej długości 8,049 km. Do kategorii dróg krajowych – o długości 13,644 km zalicza się drogę krajową nr 92 tzw. trasę Poznańską Warszawa – Poznań. Dla ułatwienia komunikacji z siecią dróg niższej kategorii, na newralgicznych siedmiu skrzyżowaniach zainstalowano sygnalizację świetlną. Dodatkowo przez teren gminy przebiega autostrada A-2 Warszawa – Świecko oraz zachodnia obwodnica Warszawy (drogi ekspresowe S-2 i S-8).

W 2023 r. gmina przejęła zarządzanie odcinkiem drogi powiatowej - ul. Strzykułskiej (Uchwała nr LXVI/619/23). Zakończono również długotrwały proces ustalania przebiegu istniejących dróg publicznych kategorii gminnej na terenach miejskich i wiejskich gminy – Uchwała nr LXVI/617/23 i nr LXVI/618/23 zmieniające uchwałę w sprawie ustalenia przebiegu dróg publicznych kategorii gminnej na obszarze miasta/gminy Ożarów Mazowiecki

3.2 System transportu zbiorowego

Układ komunikacyjny Miasta i Gminy Ożarów Mazowiecki funkcjonuje w oparciu o układ drogowy i linię kolejową. Układ drogowy gminy ma zadanie zabezpieczać potrzeby transportowe gminy, zapewniając powiązania krajowe i regionalne.

Połączenie głównych miejscowości i osiedli mieszkaniowych na terenie gminy i poza nią jest sieć drogowa obejmująca:

- droga krajowa nr 92 Poznań – Warszawa, dł. 12,34 km o nawierzchni twardej ulepszonej,
- drogi wojewódzkie, łączna dł. 23,05 km o nawierzchni twardej ulepszonej nr 718 Borzęcin – Pruszków, dł. 6,99 km, nr 735 stacja kolejowa Ołtarzew – Trasa Poznańska, dł. 0,26 km, nr 700 Rokitno – Józefów – Trasa Poznańska, dł. 4,00 km, nr 701 Józefów – Płochocin – Żbików, dł. 5,68 km nr 702 Pruszków – Ożarów – Strzykuły, dł. 2,40 km, nr 888 Świecice – Myszczyn – Zaborów, 3,72 km.
- drogi powiatowe, łączna dł. 26,05 km, o nawierzchni twardej ulepszonej 25,10 km i nawierzchni gruntowej 0,95 km. nr 01522 Pilaszków – Pogroszew – Umiastów, o dł. 7,08 km, nr 01520 Umiastów – Strzykuły – Macierzysz – Warszawa, o dł. 6,36 km, nr 01523 Topolin – Pogroszew – Koparki, o dł. 2,85 km, nr 01516 Pruszków – Kontopa – Gołębki, o dł. 3,23 km, nr 01517 Piastów – Bronisze, o dł. 2,00 km, nr 01524 Strzykuły – Zielonki o dł. 0,88 km, nr 01532 Bronisze – Wieruchów – Babice, o dł. 2,65 km, ul. Wojska Polskiego – Macierzysz o dł. 1,00 km.
- drogi gminne, łączna długość 156,08 km w tym:
  - w granicach administracyjnych miasta: 40,51 km, z tego o nawierzchni twardej 33,26 km, o nawierzchni gruntowej 7,24 km,
  - poza granicami administracyjnymi miasta 115,57 km, z tego o nawierzchni twardej 63,31 km, o nawierzchni gruntowej 47,11 km.

Linia kolejowa E -20 dalekobieżna i podmiejska, biegnie przez środek miasta i gminy, ma długość 12,5 km. Strzeżone przejazdy znajdują się w miejscowościach: Płochocin, Ołtarzew, Miasto Ożarów Mazowiecki (dwa przejazdy), Jawczyce, Mory. Są to przejazdy 38 w poziomie terenu – kolizyjne. Dwa bezkolizyjne przejścia dla pieszych nad torami znajdują się w mieście Ożarów Mazowiecki i Morach. Przejścia pod torami funkcjonują w Ożarowie Mazowieckim i Płochocinie. Na granicy z Gminą Ursus znajduje się łącznica kolejowa Gołębki – Józefów, która obsługuje ruch towarowy. Przez łącznicę prowadzą dwa niestrzeżone przejazdy: w ciągu drogi powiatowej nr 01516, w ciągu drogi gminnej gruntowej.

Najbardziej obciążona ruchem samochodowym jest autostrada A2, S8, droga krajowa nr 2 Poznań – Warszawa. Droga krajowa biegnie przez środek miasta i gminy.

Zwiększony ruch o charakterze tranzytowym (duży udział transportu ciężarowego) ma miejsce na drogach wojewódzkich i powiatowych.

Układ komunikacyjny gminy łączy funkcje ruchu międzynarodowego

- Autostrada A2 i trasa S8,

międzyregionalnego

- Trasa Poznańska,

- drogi wojewódzkie i powiatowe z funkcją dróg lokalnej obsługi.

Droga krajowa nr 92 –Trasa Poznańska nie jest przystosowana do pełnienia bezkolizyjnych funkcji tranzytowych. Rozwój motoryzacji, powiększenie terenów inwestycyjnych przy Trasie Poznańskiej wpływają na utrudnienia w funkcjonalnej obsłudze obszaru i ruchu na Trasie.

Skrzyżowania z sygnalizacją świetlną znajdują się w miejscowościach:

- Świącice z ulicą Zaborowską, Warszawską

- Ołtarzew w ciągu ulic Ceramiczna / Umiastowska

- miasto Ożarów Mazowiecki w ciągu ulic Mickiewicza, Szkolnej, Konopnickiej

- droga wojewódzka i gminne w ciągu ulic Strażackiej i Floriana

- Ożarów Mazowiecki w ciągu ulicy Konotopskiej, Strzykulskiej następne przy ul. A. i F. Radziwiłłów

- droga wojewódzka w Broniszach z ulicą Piastowską, Świerkową

- droga wojewódzka i gminna w Jawczycach w ciągu ulicy Sadowej

- Mory ul. Wspólna Droga, Gierdziejewskiego i przy zjazdach na autostradę.

Na spowolnienie tempa poruszania się pojazdów przez miasto Ożarów Mazowiecki mają wpływ:

- sygnalizacja świetlna (która poprawia bezpieczeństwo ruchu pieszych i ruchu kołowego),

- zwężenie Trasy Poznańskiej przy wjeździe do Ożarowa Mazowieckiego od strony Warszawy z odcinka drogi dwujezdnej na jednojezdną.

Ponadlokalny układ komunikacyjny gminy nie jest korzystny z powodu kolizyjności przebiegu dróg wojewódzkich przez tereny zainwestowane i podlegające inwestowaniu.

Drogi wojewódzkie nieprzystosowane są do pełnienia funkcji ruchu tranzytowego i lokalnego.

Układ dróg powiatowych i gminnych przebiegających przez teren gminy można uznać za zabezpieczający obsługę komunikacyjną.

Gmina Ożarów Mazowiecki zlokalizowana jest w pierwszym tzw. „wianuszk” aglomeracji warszawskiej. Głównym powiązaniem komunikacyjnym Gminy Ożarów Mazowiecki jest transport publiczny z Warszawą. Spośród gmin graniczących z Gminą Ożarów Mazowiecki, gminy warszawskie mają największe skupisko zakładów pracy, instytucji, placówek edukacyjnych, z których korzysta liczna grupa mieszkańców gminy Ożarów Mazowiecki. Podstawowym powiązaniem komunikacyjnym jest transport publiczny z Warszawą, oparty o komunikację kolejową i autobusową.

Komunikacja kolejowa, to trasa linii kolejowej E -20, biegnąca środkiem miasta i gminy. Z komunikacji kolejowej podmiejskiej relacji Błonie –Warszawa korzystają mieszkańcy miejscowości: Płochocin, miasto Ożarów Mazowiecki, Gołębki.

Komunikacja autobusowa realizowana jest przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Grodzisku Mazowieckim Sp. z o.o. i Zarząd Transportu Miejskiego Miasta Warszawy.

Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Grodzisku Mazowieckim obsługuje 4 linie:

- relacji Błonie PKP –Warszawa Dworzec Centralny (Trasa Poznańska, droga krajowa nr 2),
- linia nr 6, relacji Miasto Ożarów PKP – Pruszków os. Staszica, (ulicami gminnymi Żeromskiego, Duchnicką i drogą wojewódzką nr 701),
- relacji Józefów k/Błonia – Pruszków PKP (po drodze wojewódzkiej nr 701),
- miejską 743 relacji Osiedle Górczewska – Wolica k/ Płochocina, na zlecenie Zarządu Transportu Miejskiego w Warszawie
- miejską 713 relacji Koprki – Cmentarz Wolski (Trasą Poznańską –droga krajowa nr 2), na zlecenia Zarządu Transportu Miejskiego w Warszawie.

Linie autobusowe „Mini Bus”:

- linia nr 403 – Pass Bloki – Starostwo Powiatu Warszawskiego Zachodniego;
- linia nr 438 – Błonie Bloki Marcpol – Ożarów Mazowiecki.
Obydwie linie mają trasę przebiegającą przez miejscowości: Błonie – Józefów – Płochocin – Święcice – Wolskie – Koprki – Ołtarzew – Ożarów Mazowiecki;
- linia nr 30 - Józefów Domaniewek trasa: Domaniew II – Domaniewek-Płochocin-Józefów-SHR Płochocin/Polmos;
- linia autobusowa nr 97, dawniej L-7 - trasa: Dziekanów Leśny (gm. Łomianki), Łomianki, Mościska, Łaski, Izabelin, Hornówek, Lipków, Zielonki, Stare Babice, Nowe Babice,

Wieruchów, Strzykuły, Piotrkówek Mały, Ożarów Mazowiecki, Konotopa, Piastów, Malichy Sadowa.

Wspólny bilet ZTM-KM-WKD

Mieszkańcy Gminy Ożarów Mazowiecki mogą podróżować pociągami Kolei Mazowieckich na podstawie biletów ZTM Warszawa w związku z podpisanym przez Burmistrza Ożarowa Mazowieckiego, Porozumienia z miastem stołecznym Warszawa w sprawie lokalnego transportu zbiorowego.

Honorowane są bilety: 90-dniowe, 30-dniowe, dobowe, 3-dniowe, weekendowe, weekendowe grupowe, bilety seniora, dla dzieci z rodzin z trójką dzieci, pasażerowie są uprawnieni również do przejazdów pociągami Kolei Mazowieckich (KM) na obszarze ograniczonym stacjami:

- Sulejówek Miłosna
- Śródborów
- Zalesie Górne
- Pruszków
- Płochocin
- Legionowo Przystanek
- Legionowo Piaski
- Zagoścień

oraz pociągami WKD na odcinku W-wa Śródmieście WKD – Opacz.

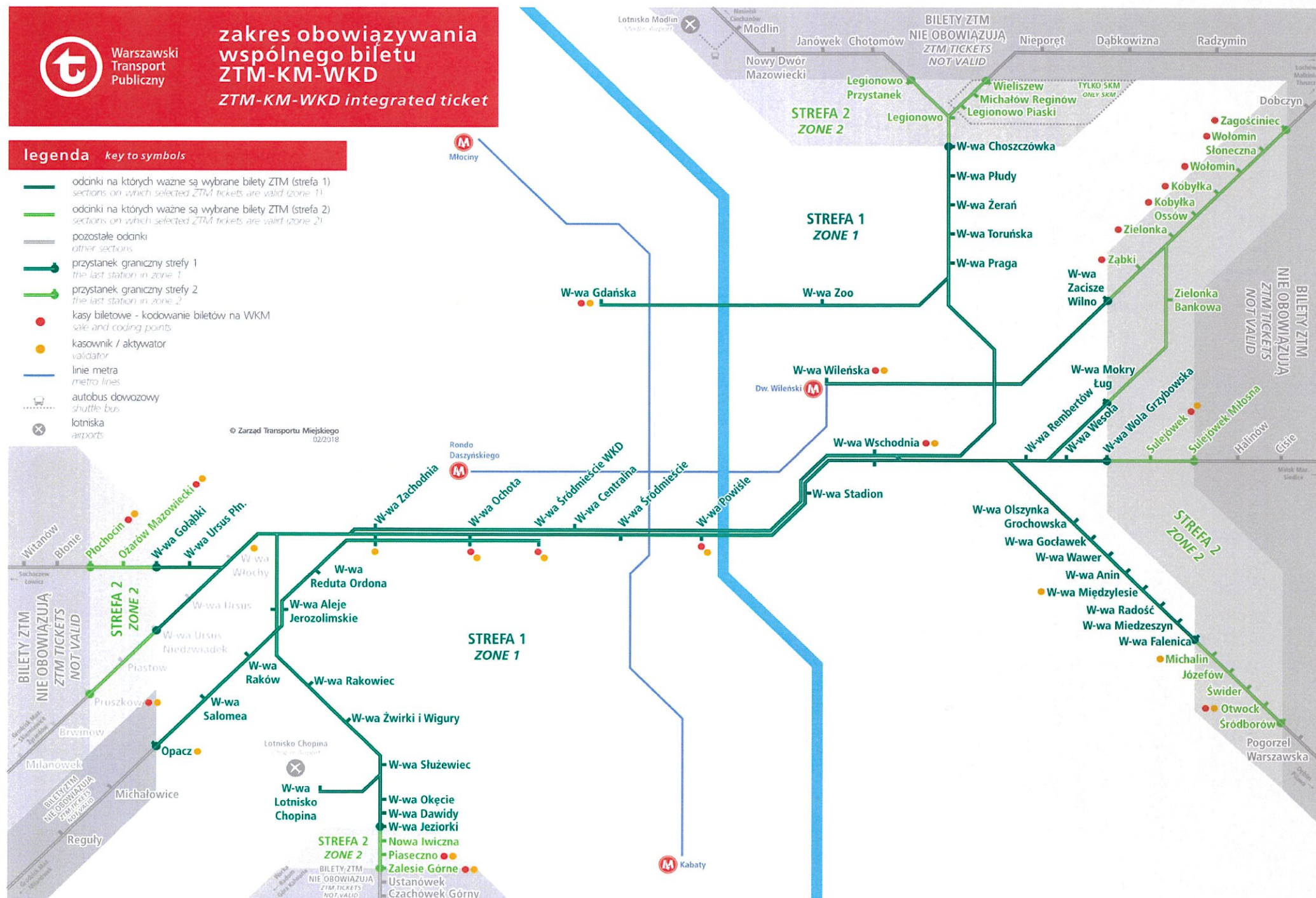

ZTM-KM-WKD integrated ticket

legenda *key to symbols*

- odcinki, na których ważne są wybrane bilety ZTM (strefa 1)
sections on which selected ZTM tickets are valid (zone 1)
  - odcinki, na których ważne są wybrane bilety ZTM (strefa 2)
sections on which selected ZTM tickets are valid (zone 2)
  - pozostałe odcinki
other sections
  - przystanek graniczny strefy 1
the last station in zone 1
  - przystanek graniczny strefy 2
the last station in zone 2
  - kasy biletowe - kodowanie biletów na WKM
sale and coding points
  - kasownik / aktywator
validator
  - linie metra
metro lines
  - autobus dowozowy
shuttle bus
  - lotniska
airports
- © Zarząd Transportu Miejskiego

© Zarząd Transportu Miejskiego
02/2018

Komunikacja publiczna na wszystkich wymienionych liniach umożliwia sprawne połączenia pomiędzy węzłami komunikacyjnymi, łącznie z przesiadkami. W miejscowościach, przez które przebiega trasa kolejowa i autobusowa, komunikację publiczną można uznać za zadowalającą. Stan techniczny i rozwiązania komunikacyjne dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych na wielu odcinkach jest niewystarczający. Istnieje potrzeba pilnej realizacji wiaduktów nad torami kolejowymi w kilku punktach gminy.

Zagadnienia horyzontalne

W zakresie dotyczącym komunikacji zagadnienia horyzontalne będą dotyczyć kilku elementów wymagających interwencji. Między innymi stosowanie pojazdów niskoemisyjnych, poprawa płynności ruchu przez przebudowy przecięcia się komunikacji drogowej z kolejową, wzmocnienie i uatrakcyjnienie komunikacji zbiorowej, promowanie i rozbudowa sieci ścieżek rowerowych, modernizacja dróg, infrastruktury towarzyszącej.

Adaptacja do zmian klimatu

Warunki pogodowe ekstremalne i zmienne mogą wymusić dostosowanie istniejącej infrastruktury do uwarunkowań, dodatkowych prac eksploatacyjno-porządkowych, czy utrzymaniowych. Uzasadnione jest zastępowanie starych pojazdów niskoemisyjnymi, tworzenie warunków do turystyki rowerowej, budowy ciec połączeń rowerowych w ruchu lokalnym.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Bezkolizyjne przecięcia sieci transportowej i komunikacyjnej, poprawi warunki bezpieczeństwa i ograniczy wypadki drogowe, kolejowe i ewentualne zagrożenia dla środowiska wynikające z nieprzewidzianych wydarzeń.

Edukacja

Działania edukacyjne i poprawa świadomości użytkowników pojazdów, dróg w ogólnym zakresie ochrony środowiska skierowana do mieszkańców, współpraca i współdziałanie z zarządami dróg, jednostkami komunikacji zbiorowej.

Monitoring

Ponieważ oddziaływanie transportu dotyczy ochrony klimatu i jakości powietrza atmosferycznego, klimatu akustycznego – zagrożenia hałasem, te zakresy wymagają monitoringu jakości środowiska.

3.3 Gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarka wodno-ściekowa z założenia stanowi obszar interwencji z celem ciągłej poprawy w zakresie minimalizowania oddziaływań.

3.3.1 Pobór wód

Charakterystyka ujęć wody

Zakład Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Ożarowie Mazowieckim ma za zadanie zapewnienie realizacji dostawy wody, prowadzi kontrole jakości wody, opracowuje taryfy za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków. ZWiK ma w eksploatacji i utrzymaniu 5 Stacji Uzdatniania Wód. Woda na potrzeby wodociągu gminnego ujmowana jest z 16 studni (szczegółowe zestawienie studni w poszczególnych SUW wraz z pozwoleniami stanowi – Tabela nr 3 zestawienie studni głębinowych).

Ponadto mieszkańcy Gminy Ożarów zasilani są w wodę z ujęć niebędących w eksploatacji ZWiK w Ożarowie Mazowieckim: ujęcie RSP Duchnice własność RSP Duchnice oraz ujęcie SUW Feliksów Gminy Leszno.

Tabela nr 5. Zestawienie studni głębinowych.

Lp.	SUW	nr stu dni	Miejscow ość	adres	głębokość	pozwolenie wodnoprawne	data wydania
1.	SUW Partyzantów	2	Ożarów Maz.	ul. Partyzantów 37, dz. 66/1	251	OŚ.6341.169.20 15.LM	13.07.2015r.
2.	SUW Partyzantów	1A	Ożarów Maz.	ul. Floriana, dz. 10/3	226	OŚ.6341.169.20 15.LM	13.07.2015r.
3.	SUW Partyzantów	3	Ożarów Maz.	ul. Floriana, dz. 10/3	wylączona z eksploatac ji	OŚ.6341.203.20 15.LM	12.08.2015r.
4.	SUW Kabel	4	Ożarów Maz.	Poznańska 129/133, dz. 54/8	36	WA.ZUZ.5.421 0.1189.2023AQ	5.07.2024r.
5.	SUW Kabel	8	Ożarów Maz.	Poznańska 129/133,dz.228	67	WA.ZUZ.5.421 0.1189.2023AQ	5.07.2024 r.
6.	SUW Kabel	1	Ożarów Maz.	Poznańska 129/133, dz. 44/34	253	OŚ.6341.32.201 5.LM	6.03.2015 r.
7.	SUW Gołaszew	4	Gołaszew	ul. Rzeźbiarska 1, dz.20/1	68	WA.ZUZ.5.421 1.69.2022MK	2.02.2023 r.

8.	SUW Gołaszew	5	Gołaszew	ul. Rzeźbiarska 1, dz.20/1	67	WA.ZUZ.5.421 1.69.2022MK	2.02.2023 r.
9.	SUW Gołaszew	6	Gołaszew	dz.10/14	43	WA.ZUZ.5.421 1.69.2022MK	2.02.2023 r.
10.	SUW Gołaszew	7	Gołaszew	dz.10/14	45	WA.ZUZ.5.421 1.69.2022MK	2.02.2023 r.
11.	SUW Święcice	2- po dst	Święcice	ul. Poznańska 541, dz.207	80	WA.ZUZ.5.421. 3.38.2018.AR	3.07.2018 r.
12.	SUW Święcice	1- aw ary jna	Święcice	ul. Poznańska 541, dz.207	80	WA.ZUZ.5.421. 3.38.2018.AR	3.07.2018 r.
13.	SUW Szeligi	1	Szeligi	ul. Klonowa 26, dz.142/4	41	WA.ZUZ.5.421. 1.198.2019.JS	28.08.2019 r.
14.	SUW Szeligi	2	Szeligi	ul. Klonowa 26, dz.142/4	41	WA.ZUZ.5.421. 1.198.2019.JS	28.08.2019 r.
15.	SUW Szeligi	1	Szeligi	dz. nr ew. 12 obręb 0031 PGR Szeligi	22,2	OŚ.6341.354.20 17.LM	7.12. 2017r.
16.	SUW Szeligi	2	Szeligi	dz. nr ew. 12 obręb 0031 PGR Szeligi	22,2	OŚ.6341.354.20 17.LM	7.12. 2017r.

Źródło: opracowanie własne WOŚiR

Wszystkie studnie posiadają wyznaczone strefy ochrony bezpośredniej, odpowiednio wygradzone i zabezpieczone zgodnie z obowiązującymi wymogami oraz decyzjami.

Rejestr ilości pobieranej wody

ZWiK Ożarów Mazowiecki prowadzi rejestr ujmowanej wody z poszczególnych ujęć, jak ilości produkowanej wody z poszczególnych stacji (zainstalowane są wodomierze skrzydełkowe lub przepływomierze). Praca pomp głębinowych została dostosowana, tak aby ilość ujętej wody nie przekraczała ilości określonej w pozwoleniach wodnoprawnych.

Tab. nr 6. Ilość wyprodukowanej wody w Stacjach Uzdatniania Wody w 2023 r. (Dane ZWiK)

Lp.	Pobór wody na potrzeby gminy Ożarów Mazowiecki	Wyprodukowana woda przez SUWy w tys. m3
1	Gminne SUW-y	1 524,261
2	RSP Duchnice (kupno)	327,560
3	Feliksów (kupno)	79,417
4	Łącznie	1 931,238

Źródło: ZWiK Ożarów Mazowiecki

Mieszkańcy korzystający z sieci wodociągowej zgodnie z danymi GUS za 2023 r. wyniosła 31 523 osoby.

Tab. nr 7. Liczba mieszkańców zasilanych ze źródeł zaopatrzenia w wodę (dane GUS)

Lp.	Teren zamieszkania	liczba zasilanych mieszkańców [osoby]	Średnie zużycie wody na jednego mieszkańca
1	miasto	15 619	53,6 m3
2	Wieś	15 904	36,8 m3
3	Ogółem	31 523	45,7 m3

Źródło: GUS

Dobowa produkcja wody została określona na 5 177 m3, dobowa zdolność produkcyjna wody wynosi 9 875 m3. Dobowa zdolność produkcyjna jest wykorzystana w 52 %. (dane GUS).

3.3.2 Wodociągi

Sieć wodociągowa na terenie gminy jest rozbudowywana, modernizowana, (dane GUS za 2023 r.) :

235,5 km długości, 6472 szt. przyłączy do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, budowane są spinki wodociągowe, projektowane studnie w Święcicach i Szeligach.

Źródła zaopatrzenia w wodę

Źródłem zaopatrzenia w wodę do celów bytowych i gospodarczych na terenie gminy Ożarów Mazowiecki są wodociągi grupowe zasilane z gminnych stacji uzdatniania wody i ujęć innych podmiotów.

Następujące obiekty stanowią własność Gminy:

- a) Stacja Uzdatniania Wody ŚWIĘCICE,
- b) Stacja Uzdatniania Wody GOŁASZEW,
- c) Stacja Uzdatniania Wody SZELIGI,
- d) Stacja Uzdatniania Wody KABEL,
- e) Stacja Uzdatniania Wody PARTYZANTÓW.

Obiekty innych podmiotów, z których prowadzony jest zakup wody to:

- Ujęcie RSP Duchnice (własność Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej we wsi Duchnice, zasilające 21,8 km sieci wodociągowej w gminie Ożarów Mazowiecki),
- Ujęcie Feliksów (własność Gminy Leszno, zasilające 22,9 km sieci wodociągowej gminy Ożarów Mazowiecki).

Jakość dostarczanej wody jest badana i odpowiada obowiązującym normom. Woda ujmowana z ujęć głębinowych podlega uzdatnieniu w zakresie redukcji żelaza i manganu na stacjach SUW. Ponadto występują ujęcia wody indywidualne, zakładowe, przydomowe. Ujęcia te zaopatrują w wodę indywidualne gospodarstwa domowe, produkcję rolną, ogrodnictwo, przemysł i in. Większość z tych ujęć nie posiada wody do bezpośredniego spożycia przez ludzi, a jej jakość wiąże się z koniecznością uzdatniania i możliwością występowania zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego. Gminne ujęcia wody posiadają rezerwy w produkcji wody, występują dodatkowe studnie awaryjne. Na terenie gminy występują 2 źródła uliczne.

Uchwałą Nr LXXVI/698/24 Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim z dnia 30 stycznia 2024r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Ożarowie Mazowieckim na lata 2024-2028 został nakreślony plan kierunków działań.

Ponadto została podjęta Uchwała Nr LXXVI/707/24 Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim z dnia 30 stycznia 2024 r. w sprawie wyrażenia zgody na przystąpienie Gminy Ożarów Mazowiecki do realizacji projektu pn. „Rozbudowa infrastruktury służącej zaopatrzeniu w wodę na terenie Ożarów Mazowiecki” w ramach Programu Fundusze

Europejskie na Infrastrukturę, Klimat , Środowisko 2021-2027, dotyczącego budowy nowej sieci wodociągowej, rozbudowy istniejącej, remontów, modernizacji oraz innych inwestycji powiązanych. Powyższe dokumenty zawierają szczegółowe dane dotyczące potrzeb i planów przewidzianych do realizacji.

Ogółem, przyłącza wodociągowe są wykorzystywane w 100%, natomiast sieć dociera do 92% nieruchomości. (dane GUS) Występują odcinki wymagające rozbudowy, połączenia i spięcia odcinków, modernizacji i remontów systemowych.

3.3.3 Kanalizacja

Zadania Gminy z zakresu zbiorowego odprowadzania ścieków realizuje Zakład Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Ożarowie Mazowieckim, który zapewnia odprowadzanie ścieków, prowadzi eksploatację sieci kanalizacji sanitarnej, opracowuje taryfy za zbiorowe odprowadzanie ścieków. Gmina nie posiada własnej oczyszczalni ścieków, oczyszczanie wytwarzanych ścieków zlecane jest podmiotom zewnętrznym.

Na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki istnieje kanalizacja sanitarna wykonana w systemie rozdzielczym, z grawitacyjnym zrzutem ścieków bytowych, wspomagana lokalnymi pompami ścieków. Układ sieciowy ZWiK, o łącznej długości 89.95 km, (dane z grudnia 2023 r.) umożliwia odprowadzanie ścieków w systemie zewnętrznym do oczyszczalni ścieków w Pruszkowie (MPWiK Pruszków), w Józefowie (Przedsiębiorstwo GEA-NOVA), oczyszczalni w Broniszach (Warszawski Rolno Spożywczy Rynek Hurtowy w Broniszach), oczyszczalni w Starych Babicach (EKO Babice), oczyszczalni Czajka w Warszawie (MPWiK w Warszawie). Istnieją też odcinki sieci stanowiące własność innych podmiotów.

Teren gminy jest skanalizowany w 56,8 % (budynki mieszkalne podłączone), natomiast 77,5 % mieszkańców jest podłączonych do kanalizacji i z niej korzysta (dane GUS).

Sieć kanalizacyjna gminna, objęta została przez trzy aglomeracje ujęte w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków: Ożarów Mazowiecki, Bronisze i Pruszków.

Zgodnie z obwieszczeniem Ministra Infrastruktury z dnia 17 marca 2023 r. w sprawie ogłoszenia aktualizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych, Dyrektywa 91/271/EWG nakłada warunki konieczne do spełnienia przez aglomeracje w perspektywie do 2027 r.

I. Wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych gwarantujące 98% poziomu obsługi, przy czym pozostałe 2% niezebranego siecią kanalizacyjną ma stanowić

mniej niż 2 000 RLM. Ładunek niezebrany siecią musi być oczyszczany w innych systemach oczyszczania ścieków zapewniających poziom ochrony środowiska aglomeracji.

II. Wydajność oczyszczalni powinna być dostosowana do odbioru 100% ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji.

III. Standardy oczyszczania ścieków powinny uzyskać wymagane standardy oczyszczania ścieków, w tym podwyższone usuwanie biogenów w aglomeracjach powyżej 10 000 RLM.

Należy tak planować granice aglomeracji, aby w jak największym stopniu cały produkowany przez aglomerację ładunek ścieków był zbierany siecią kanalizacyjną i odprowadzany do oczyszczalni ścieków lub do końcowego punktu zrzutu ścieków komunalnych.

Powyższe warunki są częściowo spełnione, realizowane są sprawozdania KPOŚK i przeglądy aglomeracji. W ostatnim roku warunki nie zostały spełnione w zakresie dotyczącym punktu I we wszystkich aglomeracjach.

Uchwałą Nr LXXVI/698/24 Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim z dnia 30 stycznia 2024r. w sprawie uchwalenia Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych Zakładu Wodociągów i Kanalizacji w Ożarowie Mazowieckim na lata 2024-2028 został nakreślony plan kierunków działań.

Na terenie aglomeracji Bronisze ścieki komunalne odprowadzane są w niewielkich ilościach do oczyszczalni ścieków w Broniszach (Uchwała Nr XXXII/307/20 Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim z dnia 26 listopada 2020 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Bronisze). Odbiornikiem ścieków jest rów połączony z Kanałem Ożarowskim. Zgodnie z podpisaną umową z Miejskim Przedsiębiorstwem Wodociągów i Kanalizacji w Warszawie z dnia 14.10.2021 r. na odbiór ścieków z terenu gminy Ożarów Mazowiecki, w tym z obszaru aglomeracji Bronisze, ścieki komunalne, przemysłowe i opadowe odprowadzane są przede wszystkim do oczyszczalni „Czajka” w Warszawie. Kończącym punktem zrzutu jest punkt zlokalizowany na działce przy granicy gminy z Warszawą. „Czajka” to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna z podwyższonym usuwaniem ze ścieków związków biogenych. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rzeka Wisła. Planowana jest zmiana uchwały w zakresie aktualizacji granic i przyjętych nowych rozwiązań.

Na terenie aglomeracji Ożarów Mazowiecki ścieki komunalne odprowadzane są do oczyszczalni Przedsiębiorstwa Gospodarki Wodno-Ściekowej GEA NOVA Sp. z o.o. w Józefowie. Ścieki po oczyszczeniu odprowadzane są do rowu połączonego z rzeką Utratą.

Na terenie aglomeracji Pruszków ścieki są odprowadzane do Oczyszczalni Ścieków w Pruszkowie, po oczyszczeniu odprowadzane są do rzeki Utraty. Trwają prace nad zmianą granic

aglomeracji, przygotowywana jest odpowiednia uchwała przy współpracy Gmin wchodzących w jej skład. Aglomeracja obejmuje: Ożarów Mazowiecki, miejscowości Duchnice, Konotopa, część Ołtarzewa.

Tab. nr 8. Ilość ścieków odprowadzanych gminną siecią kanalizacyjną do poszczególnych oczyszczalni ścieków w 2023 r.

Lp.		Dane za rok 2023 w tys. m3	Średnia ilość ścieków w ciągu doby m3/dobę
1.	Oczyszczalnia Pruszków	1 478,770	4 051
2.	Oczyszczalnia Czajka w Warszawie	180,253	494
3.	Oczyszczalnia „GEA-NOVA” w Józefowie	238,926	655
4.	Oczyszczalnia ścieków Bronisze	11,589	31,75
5.	Oczyszczalnia ścieków EKO-BABICE	17,763	48,66

Źródło: GUS

3.3.4 Oczyszczanie ścieków

Ścieki komunalne oraz gospodarczo - bytowe i opadowe odprowadzane siecią kanalizacyjną oraz usuwane do punktów zlewnych przez uprawnione podmioty są oczyszczane w oczyszczalniach ścieków powiązanych z siecią kanalizacyjną, lub w przydomowych i innych oczyszczalniach ścieków.

Tab. nr 9. Ludność korzystająca z kanalizacji sanitarnej [liczba osób]

ROK	2021	2022	2023	2024
Ożarów Mazowiecki-ogółem	25084	23 630	24 450	b.d.

Źródło: GUS, wg meldunków

Tab. nr 10. Wykaz przyłączy kanalizacyjnych (sieć gminna) w latach 2021-2023 [szt.].

ROK	2021	2022	2023	2024
Ożarów Mazowiecki – miasto	1761	1826	1883	b.d.
Ożarów mazowiecki – gmina	1606	1749	1776	b.d.
Razem [szt.]	3367	3575	3659	b.d.
Łączna długość [km]	87,4	88,45	90,3	b.d.

Źródło: GUS

W związku z rozbudową sieci kanalizacji sanitarnej spada liczba gospodarstw korzystających z szamb.

Z obszaru Gminy Ożarów Mazowiecki ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków MPWiK w Pruszkowie, Oczyszczalni Czajka w Warszawie, Warszawskiego Rolno-Spożywczego Rynku Hurtowego w Broniszach. Na terenie Gminy istnieją cztery lokalne oczyszczalnie: Domu opiekuńczo-Leczniczego w Pilaszkowie, firmy BIOTON w Macierzyszu, ZWiK w Wolskich, oczyszczalnia ścieków JW. Construction w miejscowości Kręczi, oraz 108 przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.3.5 Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

Zagospodarowanie wód opadowych na terenie gminy oparte jest o istniejący układ hydrologiczny składający się ze zlewni Utraty, Kanału Ożarowskiego, Żbikówki, dopływów z Kolonii Krosna, oraz na niewielkim fragmencie Łasicy. System zlewni jest połączony z rzeką Bzurą i Środkową Wisłą. Wody opadowe zgodnie z naturalnym ukształtowaniem terenu zbierane są przez istniejący system rowów melioracyjnych połączonych z Utratą i Kanałem Ożarowskim. Jeden z rowów dopływający do Kanału Ożarowskiego w Kolonii Pogroszew (O-16) zbiera wody i oczyszczone ścieki z terenu gminy Stare Babice. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są niewielkie zbiorniki retencyjne, odparowalne i urządzenia wodne do zagospodarowania wód opadowych.

Drogi.

Istnieją sieci kanalizacji deszczowej na odwodnienie ulic gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych. Wody opadowe odprowadzane są po podczyszczeniu do urządzeń wodnych infiltrujących je do gruntu oraz do rowów odwadniających, melioracyjnych, Kanału Ożarowskiego i rzeki Utraty. Ponadto z dróg wody opadowe odprowadzane są do rowów przydrożnych odparowalnych.

Tereny zurbanizowane.

Wody opadowe odprowadzane z terenów zabudowanych są po podczyszczeniu (w sytuacji takiej konieczności) odprowadzane do urządzeń wodnych infiltrujących je do gruntu oraz do rowów odwadniających, melioracyjnych, Kanału Ożarowskiego i rzeki Utraty i Żbikówki. Część podmiotów posiada urządzenia retencyjne naziemne lub podziemne, do gromadzenia wód opadowych. Redukcja powierzchni biologicznie czynnej dla nieruchomości o powierzchni powyżej 3 500 m², na powierzchni ponad 70 %, wiąże się z opłatami za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej. Opłaty nalicza Gmina i 90% ich wartości przekazuje do Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Tereny rolne.

Wody opadowe i roztopowe z terenów wykorzystywanych rolniczo, odprowadzane są przez systemy melioracji rolniczej (sieć drenów) do rowów melioracyjnych, rzeki Kanał Ożarowski i rzeki Utraty.

Sposoby odprowadzania i zagospodarowania wód opadowych uregulowane są zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, w oparciu, o które udzielane są pozwolenia wodnoprawne zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Zalecane rozwiązania w zakresie postępowania z wodami opadowymi z terenów zabudowanych i utwardzonych, jeżeli nie są narażone na zanieczyszczenia, wiążą się z zatrzymywaniem wód w miejscu ich powstawania i opóźnianiem odpływu wód ze zlewni. Najkorzystniejsze są różne sposoby retencjonowania wód, wykorzystywania ich do podlewania, zasilania gruntu w okresach bezopadowych. Na terenie gminy wykonywane są indywidualne zbiorniki retencyjne naziemne, podziemne, szczelne, odparowalne, studzienki chłonne, drenaże i inne.

Ochrona wód.

W celu zapewnienia ochrony wód w związku z prowadzoną gospodarką wodami opadowymi oraz utrzymaniem urządzeń odprowadzających wody opadowe, w tym utrzymanie drożności urządzeń i utrzymania, na kolejny okres zostało zawarte porozumienie z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie w sprawie przejęcia obowiązku utrzymania Kanału Ożarowskiego na lata 2022 i 2024 r. Gmina Ożarów Mazowiecki zawarła umowę z firmą wyłonioną w ramach przetargu na realizację prac utrzymaniowych – śródlądowych powierzchniowych wód płynących prowadzonych korytem rzeki Kanał Ożarowski. Łączna kwota zadania wyniosła w roku 2023 - 399 988,20 zł.

Realizowano prace: mechaniczne i ręczne koszenie ze skarp Kanału Ożarowskiego, oczyszczenie terenu po koszeniu, łącznie z wywozem lub rozdrobnieniem, ręczne usunięcie przetamowań, zatorów i zanieczyszczeń z koryta, hakowanie, plantowanie skarp, usuwanie kożucha, wygrabienie załadowanie i utylizacja odpadów.

Do roku 2024, na całej długości cieków, były prowadzone prace utrzymaniowe. Przygotowywane są warunki do zawarcia porozumienia na kolejne lata 2025 - 2027.

Zadania utrzymaniowe i konserwacyjne ze względu na powtarzające się letnie, nawalne opady ma zapobiegać ewentualnym powodziom zatorowych, chronić przed cofaniem się wody z Kanału do rowów doprowadzających.

3.3.6 Zbiorniki bezodpływowe

Na terenie nieruchomości, gdzie obszar jest nieskanalizowany stosowane są zbiorniki na nieczystości komunalno-bytowe ciekłe, które należy opróżniać zgodnie z przyjętymi zasadami utrzymania czystości i porządku oraz obowiązujących ustaw. Użytkowanie zbiorników jest przewidziane do czasu realizacji kolejnych odcinków sieci kanalizacji sanitarnej, po przekazaniu do użytkowania właściciele nieruchomości mają obowiązek podłączenia się do sieci.

Zgodnie z danymi UMiG ilość zbiorników bezodpływowych na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki na koniec 2023 r. wyniosła 1014 sztuk.

Mimo obowiązku podłączenia posesji do istniejącej kanalizacji, nie wszyscy właściciele stosują się do tego wymogu.

Obowiązek opróżniania szczelnych zbiorników na nieczystości jest realizowany przez mieszkańców gminy i podmioty gospodarcze, co jest kontrolowane, ewidencjonowane i sprawdzane w sprawozdaniach rocznych.

Podmioty posiadające zezwolenie Burmistrza Ożarowa Mazowieckiego w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transport nieczystości ciekłych, są wymienione dostępnym rejestrze zezwoleń. Nadzorowane są i monitorowane według obowiązków ustawowych i lokalnych.

Tabela nr 11. Analiza SWOT w obszarze: gospodarka wodno- ściekowa

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Opracowany wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodnych i kanalizacyjnych, – Przyjęcie założeń perspektywicznych dotyczących rozbudowy infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej	– Konieczność pozyskiwania środków zewnętrznych na inwestycje, – Potrzeby modernizacji i remontów starej infrastruktury, przypadki awarii i zakłóceń, – Rozproszona zabudowa na części obszarów, – Na części terenów brak zintegrowanych systemów kanalizacji deszczowej z podczyszczaniem, – Niedostateczna infrastruktura retencyjna wód opadowych,
SZANSE	ZAGROŻENIA
– Porządkowanie gospodarki ściekowej, – Porządkowanie obszarów aglomeracji Pruszków, Ożarów Mazowiecki i Bronisze, spełnienie wymaganych warunków oczyszczania ścieków	– Brak środków zewnętrznych na finansowanie inwestycji, – Ryzyko przerw i zakłóceń oraz awarii infrastruktury, – Brak nadzoru nad infrastrukturą należącą do innych podmiotów, – Zmiany klimatyczne i anomalie pogodowe, susze i opady nawałne,

KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ do 2028 :

1. *Kontynuowanie rozbudowy, modernizacji sieci kanalizacyjnej i wodociągowej wraz z infrastrukturą techniczną zgodnie z przyjętymi planami.*
2. *Utrzymanie i konserwacja Kanału Ożarowskiego (porozumienie z Wodami Polskimi),*
3. *Działania związane z planowaniem przestrzennym i tworzeniem warunków do zwiększenia retencji i zatrzymania wód opadowych, wykorzystanie potencjału*

terenowego w obszarach narażonych na zalewanie w rejonie Utraty. Tworzenie warunków do zwiększenia retencji wód opadowych, wykorzystanie wód opadowych własnych do podlewania zieleni, ograniczanie zużycia wody z wodociągu.

- 4. Utrzymanie czystości i porządku na terenach zabudowanych, terenach publicznych (czyszczenie i sprzątanie dróg) w celu ograniczenia spływu zanieczyszczeń do zlewni i poszczególnych odbiorników.*
- 5. Bieżące utrzymanie, przeglądy eksploatacyjne, porządkowanie urządzeń wodnych i kanalizacyjnych.*

Zagadnienia horyzontalne

W zakresie dotyczącym gospodarki wodno-ściekowej zagadnienia horyzontalne będą dotyczyć kilku elementów wymagających interwencji. Istotne jest zmniejszenie antropopresji i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej i łagodzenie skutków suszy, poprawa gospodarki wodno-ściekowej. Między innymi wymagana jest rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, stworzenie wydzielonych systemów nawadniania powierzchni gospodarczych i zielonych, tworzenie warunków do retencjonowania wód opadowych. Przeciwdziałanie skutkom powodzi wezbraniowej, utrzymanie urządzeń, cieków i rowów.

Adaptacja do zmian klimatu

Warunki pogodowe ekstremalne i zmienne mogą wymusić dostosowanie istniejącej infrastruktury do uwarunkowań, jej modernizację lub rozbudowę, dodatkowych prac eksploatacyjno-porządkowych, czy utrzymaniowych. Uzasadnione jest wyłączenie wody uzdatnionej z systemów do nawadniania, retencjonowanie i wykorzystywanie wody opadowej, opóźnianie odpływu wód opadowych, zatrzymywanie wody w środowisku.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Ewentualne nadzwyczajne zagrożenia dla środowiska mogą wynikać z występowania suszy, nadmiernego uwilgotnienia (intensywne, długotrwałe opady) wynikające z ekstremalnych zjawisk pogodowych, awarie urządzeń wodno-kanalizacyjnych.

Edukacja

Działania edukacyjne i poprawa świadomości mieszkańców i podmiotów gospodarczych w zakresie korzystania ze środowiska, poboru wód podziemnych, odprowadzania ścieków, zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, oszczędności wody, wymaga działań ciągłych.

Monitoring

Ponieważ oddziaływanie gospodarki wodno-ściekowej wymaga ciągłego nadzoru, uzasadniony jest monitoring ilości pobieranej wody, odprowadzanych ścieków, badanie jakości wód powierzchniowych i podziemnych, długości sieci, liczby przyłączy, zbiorników na ścieki, skuteczności pracy oczyszczalni ścieków komunalnych, przemysłowych i przydomowych.

3.4 Gminny system gazowniczy

Gmina zaopatrywana jest w gaz przewodowy rozprowadzany za pomocą sieci średniego ciśnienia, która następnie za pośrednictwem sieci niskiego ciśnienia doprowadza gaz do prywatnych odbiorców. Zasilanie dystrybucyjnej sieci gazowej odbywa się za pośrednictwem stacji redukcyjno – pomiarowych I⁰:

- Mory – zlokalizowanej w obrębie Macierzysz, zasila gminę od strony wschodniej, o maksymalnej przepustowości 50000 m³/h,
- Rokitno – zlokalizowanej w miejscowości Rokitno w gminie Błonie, zasila gminę od strony zachodniej, o maksymalnej przepustowości 25000 m³/h.

Stacje te łączy gazociąg wysokiego ciśnienia, który przebiega przez północną część gminy Ożarów Mazowiecki w kierunku wschód – zachód. Przy wschodniej granicy gminy, w kierunku północ – południe, przebiegają jeszcze dwie linie gazociągów wysokiego ciśnienia: relacji Świerk – Mory oraz Mory – Huta. Łącznie długość sieci gazociągów wysokiego ciśnienia w gminie wynosi ok. 18 km.

Długość gazociągów średniego i niskiego ciśnienia na terenie gminy przekracza 200 km. Umożliwia ona dostawę gazu na cele socjalno – bytowe, grzewcze i technologiczne. Zaspokaja obecne potrzeby gminy w zakresie gazyfikacji i zapewnia rezerwy przepustowe.

3.5 Ciepłownictwo

Na terenie gminy nie występuje zcentralizowany system zaopatrzenia w ciepło. Potrzeby cieplne mieszkańców zaspokajane są za pomocą indywidualnych źródeł ciepła, które wykorzystują:

- paliwo stałe,

- gaz przewodowy,
- energię elektryczną,
- gaz, olej opałowy i inne.

Część zabudowy wielorodzinnej oraz zakładów produkcyjnych korzysta z lokalnych kotłowni.

Lokalne sieci ciepłownicze, spółdzielnie/wspólnoty mieszkaniowe:

Geotermia Mazowiecka S.A.

To spółka odpowiedzialna za przesył, dystrybucję i wytwarzanie ciepła. Odbiorcami są użytkownicy obiektów budownictwa jedno i wielorodzinnego, podmioty gospodarcze, obiekty użyteczności publicznej oraz zakłady przemysłowe.

Spółka przewiduje modernizację istniejącego systemu ciepłowniczego realizowanej przez budowę podziemnej sieci wykonanej z rur stalowych preizolowanych oraz weryfikacji zainstalowanej mocy ciepłowni.

Ciepło dostarczane jest m.in. do:

- SM Kabel,
- TELE-FONIKA KABLE HANDEL S.A.,
- Starostwo Powiatu Warszawskiego Zachodniego (w tym szkoła),
- MCC Polska S.A.,
- Black Red White S.A.,
- WB Electronics S.A.

Wspólnoty mieszkaniowe

Podstawowym paliwem wykorzystywanym do ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej jest gaz ziemny.

Przemysł i usługi

Do największych odbiorców przemysłowych energii zaliczają się zakłady produkcyjne.

Do głównych zakładów przemysłowych można zaliczyć:

BIOTON S.A.

Sealed Air Polska Sp. z o.o.;

Warszawski Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S.A. w Broniszach;

Polpharma S.A.

Peri Sp. z o.o.

Do celów grzewczych w głównej mierze wykorzystywany jest gaz ziemny (62%) oraz węgiel kamienny (23%), natomiast biomasa (8%) oraz pozostałe paliwa (7%) stanowią mniejszy udział. Dominacja gazu wśród wykorzystywanych paliw jest pozytywnym aspektem, z racji na mniejsze negatywne oddziaływanie na środowisko niż w przypadku energetycznego wykorzystania kopalin stałych i ciekłych.

3.6 System elektroenergetyczny.

Teren gminy Ożarów Mazowiecki jest w pełni zelektryfikowany, a system elektroenergetyczny dysponuje znacznymi rezerwami mocy. Sieć niskiego napięcia zasilana jest ze stacji elektroenergetycznych 110/15 kV w Ożarowie, Błoniu, Ursusie, Pruszkowie i Sochaczewie (część stacji stanowi rezerwę zasilania).

Przez teren gminy przebiegają linie tranzytowe najwyższych napięć 400 kV i 220 kV, łączące warszawski węzeł energetyczny z systemem krajowym oraz linie wysokiego napięcia 110 kV do rozsyłu energii elektrycznej na terenie aglomeracji warszawskiej:

- dwutorowa linia 400 kV relacji Miłosna – Ołtarzew, Mościska – Ołtarzew,
- jednotorowa linia 400 kV relacji Rogowiec – Ołtarzew,
- jednotorowa linia 400 kV relacji Ołtarzew – Płock,
- jednotorowa linia 220 kV relacji Mory – Ołtarzew tor I,
- jednotorowa linia 220 kV relacji Mory – Ołtarzew tor II,
- jednotorowa linia 220 kV relacji Ołtarzew – Janów,
- jednotorowa linia 220 kV relacji Ołtarzew – Sochaczew,
- jednotorowa linia 220 kV relacji Mory – Podolszyce,
- dwutorowa linia 220 kV relacji Mory – Kozienice, Mory – Piaseczno,
- dwutorowa napowietrzna linia 110 kV od stacji Mory do wsi Ożarów z rozgałęzieniem na:
  - jednotorowe napowietrzne linie 110 kV do Piastowa i do Błonia (z odgałęzieniem do stacji w Ożarowie Mazowieckim),
  - dwutorową napowietrzną linię 110 kV Mory-Huta -Łomianki,
  - dwie napowietrzne jednotorowe linie 110 kV do EC Pruszków II.

W Pogroszewie znajduje się stacja 400/220/110kV „Ołtarzew”, która stanowi jeden z elementów „mostu energetycznego” z Litwą oraz element układu poprawiającego bezpieczeństwo elektroenergetyczne aglomeracji warszawskiej.

3.7 Telekomunikacja

Telekomunikacja umożliwia nadawanie, odbiór lub transmisję informacji, niezależnie od ich rodzaju, za pomocą przewodów, fal radiowych bądź optycznych lub innych środków wykorzystujących energię elektromagnetyczną.

Stacje bazowe na terenie Gminy:

- Ożarów Mazowiecki, ul. Poznańska 127 „Kabel”,
- Ożarów Mazowiecki, ul. Poznańska 18, PTK Centertel,
- Bronisze, ul. Poznańska,
- Ołtarzew ul. Umiastowska,
- Stacja bazowa na PNOS , ul. Żeromskiego,
- Stacja bazowa, Płochocin, ul. Poznańska 335,
- Stacja bazowa „Gołąbki”,
- Stacja bazowa, ul. 11 Listopada 2, Ożarów Mazowiecki,
- Stacja bazowa Mory, ul. Poznańska 7.

Zagadnienia horyzontalne

W zakresie dotyczącym infrastruktury gazowej, ciepłowniczej i telekomunikacyjnej zagadnienia horyzontalne będą dotyczyć kilku elementów wymagających interwencji. Istotne jest udostępnienie, rozbudowanie infrastruktury jej sprawne funkcjonowanie i zmniejszenie presji na środowisko. W sytuacjach ekstremalnych lub kryzysowych, uszkodzeń czy wyłączeń mogą powstawać zjawiska niezwykle uciążliwe dla mieszkańców a nawet kryzysowe.

Adaptacja do zmian klimatu

Warunki pogodowe ekstremalne i zmienne mogą wymusić dostosowanie istniejącej infrastruktury do uwarunkowań, jej modernizację lub rozbudowę, dodatkowych prac eksploatacyjno-porządkowych, czy utrzymaniowych. Uzasadnione jest ujęcie ww. zakresów w obszarze ochrony klimatu i jakości powietrza atmosferycznego, modernizowanie urządzeń sieci energetycznej, w perspektywie wdrażanie odnawialnych i alternatywnych źródeł energii, czy jej magazynowania.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Ewentualne nadzwyczajne zagrożenia dla środowiska mogą wynikać z występowania suszy, nadmiernego uwilgotnienia (intensywne, długotrwałe opady), silnych wiatrów, wynikające z

ekstremalnych zjawisk pogodowych, awarie urządzeń, wyłączenia. Stan taki powoduje zjawiska kryzysowe.

Edukacja

Działania edukacyjne i poprawa świadomości mieszkańców i podmiotów gospodarczych wymaga działań ciągłych, oszczędności energii, ciepła, monitorowania zużycia energii, paliw.

Monitoring

Ponieważ oddziaływanie wymaga ciągłego nadzoru, uzasadniony jest monitoring ilości zużycia energii, gazu, jakości powietrza atmosferycznego, stosowanych czynników grzewczych.

4. Stan środowiska obszary interwencji

Przyjęte obszary interwencji w programach ochrony środowiska ma wszystkich poziomach poczynając od krajowego skończywszy na gminnym, obejmują następujące zakresy: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, gospodarka wodna, pola elektromagnetyczne, gospodarka wodno-ściekowa, gleby, zasoby geologiczne, zasoby przyrodnicze, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zagrożenia poważnymi awariami. Dla tych obszarów zostały określone cele, kierunki interwencji i zadania.

4.1. Adaptacja do zmian klimatu i ochrona powietrza

4.1.1 Adaptacja do zmian klimatu

Klimat to charakterystyczny dla danego obszaru zespół zjawisk i procesów atmosferycznych, określany na podstawie wieloletnich obserwacji pogody dla danego regionu.

Obserwacje prowadzone w ostatnich latach na poziomie globalnym, wykazują wyraźne zmiany klimatu, powodujące jego ocieplenie. Skutkiem tego jest topnienie lodowców oraz podnoszenie się poziomu morza, skrajne zjawiska pogodowe, takie jak huragany, powodzie, długotrwałe susze.

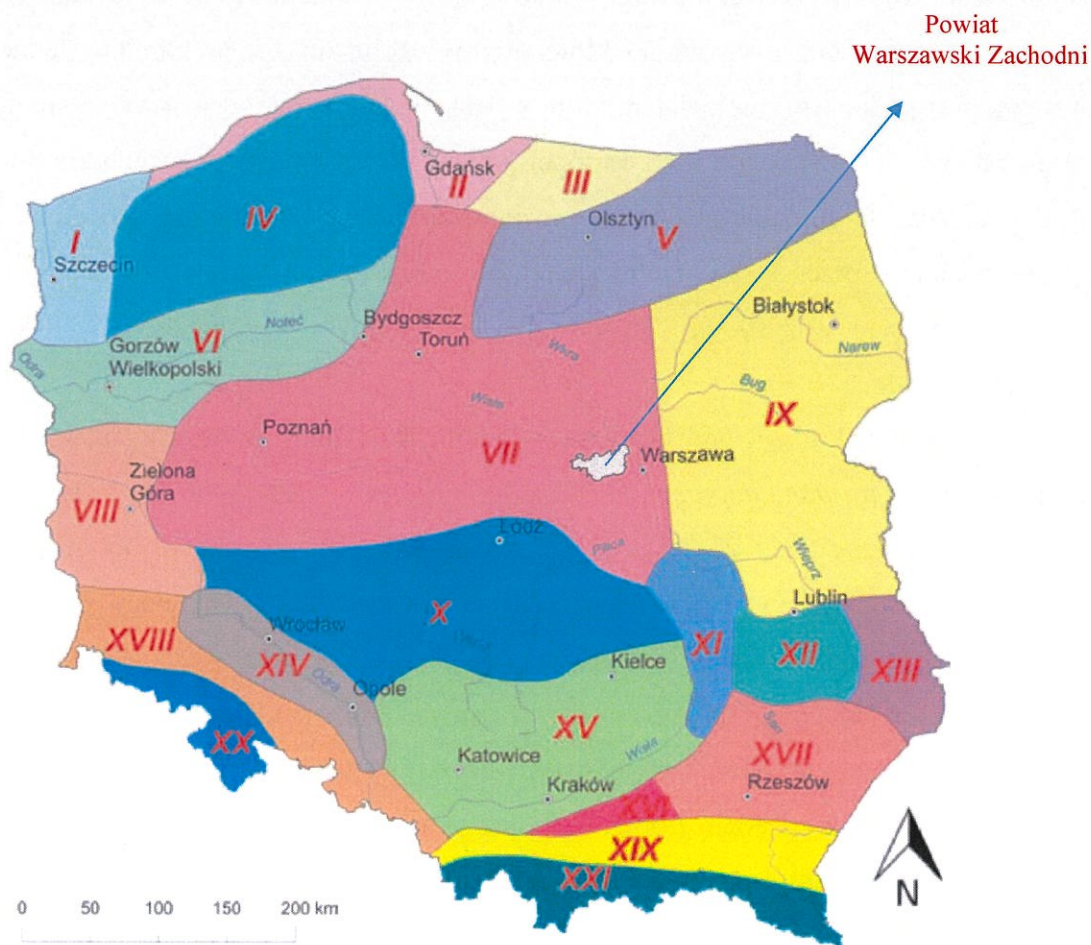
Na poziomie kontynentalnym temperatura wykazuje wyraźną tendencję wzrostową, w przypadku opadów zaznacza się wydłużenie okresów bezopadowych, wzrost sumy opadów maksymalnych oraz skrócenie okresu zalegania pokrywy śnieżnej. Zmiany klimatu mają wpływ na funkcjonowanie ekosystemów, na zdrowie oraz jakość życia społeczeństw, dobrostan zwierząt zarówno wolnożyjących jak i hodowlanych oraz na wiele sektorów gospodarki, w szczególności na rolnictwo, leśnictwo, przemysł energetyczny.

Na poziomie światowym i europejskim oraz krajowym podejmowane są działania służące powstrzymaniu zachodzących zmian które doprowadzają do zmian klimatu. Jednocześnie konieczne jest podejmowanie działań, które wymagają adaptacji, dostosowania się do zmian i reagowania na nie. Strategia Unii Europejskiej w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu zakłada, że globalne ocieplenie powinno zostać ograniczone do maksymalnie 2° C powyżej poziomu sprzed epoki przemysłowej, a środki w zakresie przystosowania muszą być podejmowane na wszystkich poziomach – lokalnym, regionalnym, krajowym i wielonarodowym.

Rząd RP przyjął dokument wpisujący się w unijne działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu *Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*. Dokument ten zawiera różne grupy działań adaptacyjnych, obejmujących przedsięwzięcia techniczne, zmiany regulacji prawnych (np. zmiany w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodzią, podtopieniami i osuwiskami, bardziej elastyczne procedury szybkiego reagowania na klęski żywiołowe), wdrożenie systemów monitoringu odnoszących się do poszczególnych dziedzin i obszarów oraz szerokie upowszechnianie wiedzy na temat koniecznej zmiany praktyk gospodarczych. Uwzględnione zostały tu następujące generalne zasady:

- minimalizowanie ryzyka związane ze zmianami klimatu, m.in. uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji,
- opracowanie planów szybkiego reagowania na wypadek katastrof klimatycznych (powódź, susze, fale upałów), umożliwiających instytucjom publicznym zapewnienie natychmiastowej pomocy poszkodowanym,
- wyznaczenie działań, które powinny być podjęte w pierwszej kolejności,
- przeciwdziałanie w pierwszej kolejności zagrożeniom zdrowia i życia ludzi oraz szkodom, których skutki mogą być nieodwracalne (np. w postaci utraty dóbr kultury, rzadkich ekosystemów).

Warunki klimatyczne w gminie Ożarów Mazowiecki, są podobne do tych panujących na Nizinie Środkowomazowieckiej. Opady średnio wynoszą ok 550 mm rocznie. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8°C. Średnia roczna temperatura dla miesiąca lipca 18 °C do 18,5 °C a dla stycznia -3,7°C.

Mapa. Położenie Powiatu Warszawskiego Zachodniego na tle dzielnic rolniczo-klimatycznych.

Legenda: I- Szczecińska, II- Zachodniobałtycka, III- Wschodniobałtycka, IV- Pomorska, V- Mazurska, VI- Nadnotecka, VII- Środkowa, VIII- Zachodnia, IX- Wschodnia, X- Łódzka, XI- Radomska, XII- Lubelska, XIII- Chełmska, XIV- Wrocławska, XV- Częstochowsko-Kielecka, XVI- Tarnowska, XVII- Sandomiersko-Rzeszowska, XVIII- Podsudecka, XIX- Podkarpacka, XX- Sudecka, XXI- Karpacka.

Źródło: *Dzielnice rolniczo-klimatyczne Polski według R. Gumińskiego (1948).*

Obszar Polski znajduje się w zasięgu klimatu umiarkowanego przejściowego charakteryzującego się sezonowością. Według danych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW) w 2020 roku średnia roczna temperatura powietrza na terenie powiatu wyniosła ponad 10°C, natomiast roczna suma opadów od 500 do 650 mm. Najwyższe temperatury powietrza mogły przekraczać 28°C, najniższe natomiast nie spadały poniżej -3°C (Biuletyn monitoringu klimatu Polski rok 2020). W porównaniu do roku 2019 (Biuletyn monitoringu klimatu Polski rok 2019), w którym suma opadów nie przekroczyła 400 mm i który był rokiem bardzo suchym, rok 2020 był rokiem wilgotnym. Pod względem temperatur rok 2020 był podobnie jak 2019 ekstremalnie ciepły.

Zmiany klimatu, zjawiska ekstremalne.

Według danych IMGW każdy kolejny rok był bardzo lub ekstremalnie ciepły, z czego lata 2018-2020 były ekstremalnie ciepłe, z anomaliami rocznej temperatury na terenie kraju sięgającymi od 1 do ponad 2°C w porównaniu do lat 1981-2010, z czego na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki wynosiły ponad 2°C. Za zmiany klimatu odpowiada głównie koncentracja w atmosferze dwutlenku węgla CO₂ oraz innych gazów cieplarnianych, które pochodzą głównie ze spalania paliw kopalnych oraz wylesiania (Climate change evidence & causes). Podstawowym celem jest więc zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez ograniczenie wykorzystania paliw kopalnych. Jest to możliwe do osiągnięcia dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na energię, np.: poprzez termomodernizację budynków, budowie odnawialnych źródeł energii, zmniejszeniu ruchu komunikacyjnego, np.: poprzez komunikację zbiorową i elektromobilności.

Wzrost temperatury prowadzi do zwiększenia parowania i pogłębienia deficytów wody, zwiększenia częstości i wydłużenia okresów bezdeszczowych oraz większej częstości i intensywności ekstremalnych zjawisk pogodowych, w tym deszczy nawalnych i powodowanych przez nie podtopień lub powodzi błyskawicznych, a także upałów i zagrożenia pożarowego (*Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030*”, Ministerstwo Infrastruktury i Środowiska, Uchwała z dnia 17 października 2023 r., poz.1119, weszła w życie dnia 18 października 2023 r., Głównym celem PPNW jest zwiększenie retencji wodnej w Polsce. Przedstawione działania mają na celu zwiększenie retencji bez względu na jej rodzaj. Przewiduje również działania edukacyjne, informacyjne i promocyjne wzmacniające świadomość społeczną pod względem konieczności retencjonowania i oszczędzania wody. Cele szczegółowe PPNW to: wskazanie i realizacja działań z zakresu budowy zintegrowanego systemu naturalnej i sztucznej retencji wodnej; stworzenie warunków do zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych, wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie potrzeby retencjonowania i oszczędzania wody. Program zakłada realizację 727 inwestycji, w tym 94 obiektów retencjonujących wodę (zbiorniki) oraz 633 innych obiektów, które kształtują retencję (m.in. budowli piętrzących i regulacyjnych)).

W ostatnich latach, na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki obserwuje się wzrost liczby zjawisk ekstremalnych, szczególnie deszczy nawalnych, które powodują miejscami zlania dróg, pól, domów.

W zakresie przeciwdziałania dalszym zmianom klimatu, przy jednoczesnej adaptacji do zmian już zachodzących, na poziomie lokalnym, gmina Ożarów Mazowiecki oraz inne podmioty działające lokalnie, mogą prowadzić działania w zakresie:

- przeciwdziałania lokalnym podtopieniom,
- przygotowanie systemu energetycznego do zmienionych warunków z uwzględnieniem szczytu zimowego i letniego zapotrzebowania na energię,
- zapewnienie awaryjnych źródeł energii oraz przesyłu w przypadkach, w których zastosowanie podstawowych źródeł nie będzie możliwe,
- wspieranie rozwoju OZE,
- opracowanie programu adaptacji do zmian klimatycznych z uwzględnieniem uwarunkowań i potrzeb mieszkańców, przemysłu, energetyki, rolnictwa, turystyki i rekreacji, rozwoju regionalnego, bioróżnorodności,
- wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez rozwój infrastruktury przeciwpożarowej,
- uwzględnienie w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej zmiennych warunków klimatycznych,
- wdrożenie lokalnych systemów monitoringu i ostrzegania i reagowania przed nadzwyczajnymi zjawiskami klimatycznymi,
- uwzględnienie w planach zagospodarowania dopuszczalnego, preferowanego sposobu ogrzewania budynków, zagospodarowania wód opadowych własnych, tworzenia warunków do retencji,
- zwiększanie świadomości w zakresie zmian klimatu i sposobów minimalizowania ich skutków oraz znaczenia i konieczności oszczędzania zasobów, szczególnie wody.

4.1.2 Ochrona klimatu i jakości powietrza

O jakości powietrza atmosferycznego decydują emitowane ze źródeł naturalnych i antropogenicznych substancje, których koncentracja jest wyższa w odniesieniu do warunków naturalnych. Na stężenia wprowadzanych do powietrza zanieczyszczeń, oprócz źródeł emisji wpływają również czynniki naturalne takie jak warunki klimatyczne, w szczególności ukształtowanie terenu, temperatura i wiatry. Źródła emisji naturalne w naszym kraju to głównie pożary lasów oraz skały i gleby ulegające erozji. Zanieczyszczenia powietrza powstające w wyniku działalności człowieka dzieli się natomiast na trzy rodzaje:

- przemysłowe – tzw. zanieczyszczenia punktowe,

- związane z transportem drogowym – tzw. zanieczyszczenia liniowe,
- powstające w wyniku ogrzewania budynków w sektorze komunalno-bytowym – tzw. zanieczyszczenia powierzchniowe.

Badanie i ocena jakości powietrza jest realizowana w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. , poz. 54) art. 85 – 95, rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U.2024. poz. 870), rozporządzenie z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2021 r., poz. 845), charakteryzują system monitoringu powietrza oraz określają zakres i sposób badania jakości powietrza.

Jednostką odpowiedzialną za monitoring stanu jakości powietrza na terenie województwa mazowieckiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. Wyniki prowadzonych pomiarów, w odniesieniu do ustalonych kryteriów, WIOŚ przedstawia w corocznej ocenie jakości powietrza.

Gmina Ożarów Mazowiecki należy do czwartej strefy pomiarowej monitoringu – strefy mazowieckiej. Pozostałe trzy strefy to aglomeracja warszawska, miasto Płock i miasto Radom. W gminie nie utworzono stacji pomiarowej w ramach przedmiotowego monitoringu, najbliższe punkty pomiarowe zlokalizowane są w miejscowościach Granica, Piastów i dzielnicy Warszawa-Bielany.

Ocena jakości powietrza dokonywana jest z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ochronę roślin. Pomiary prowadzone są dla stężeń: tlenków azotu, dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, pyłów zawieszonych PM_{2,5} i PM₁₀, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyle oraz ozonu. Stężenia poszczególnych substancji, ze względu na swą wartość przypisywane są do następujących klas:

- dla substancji dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

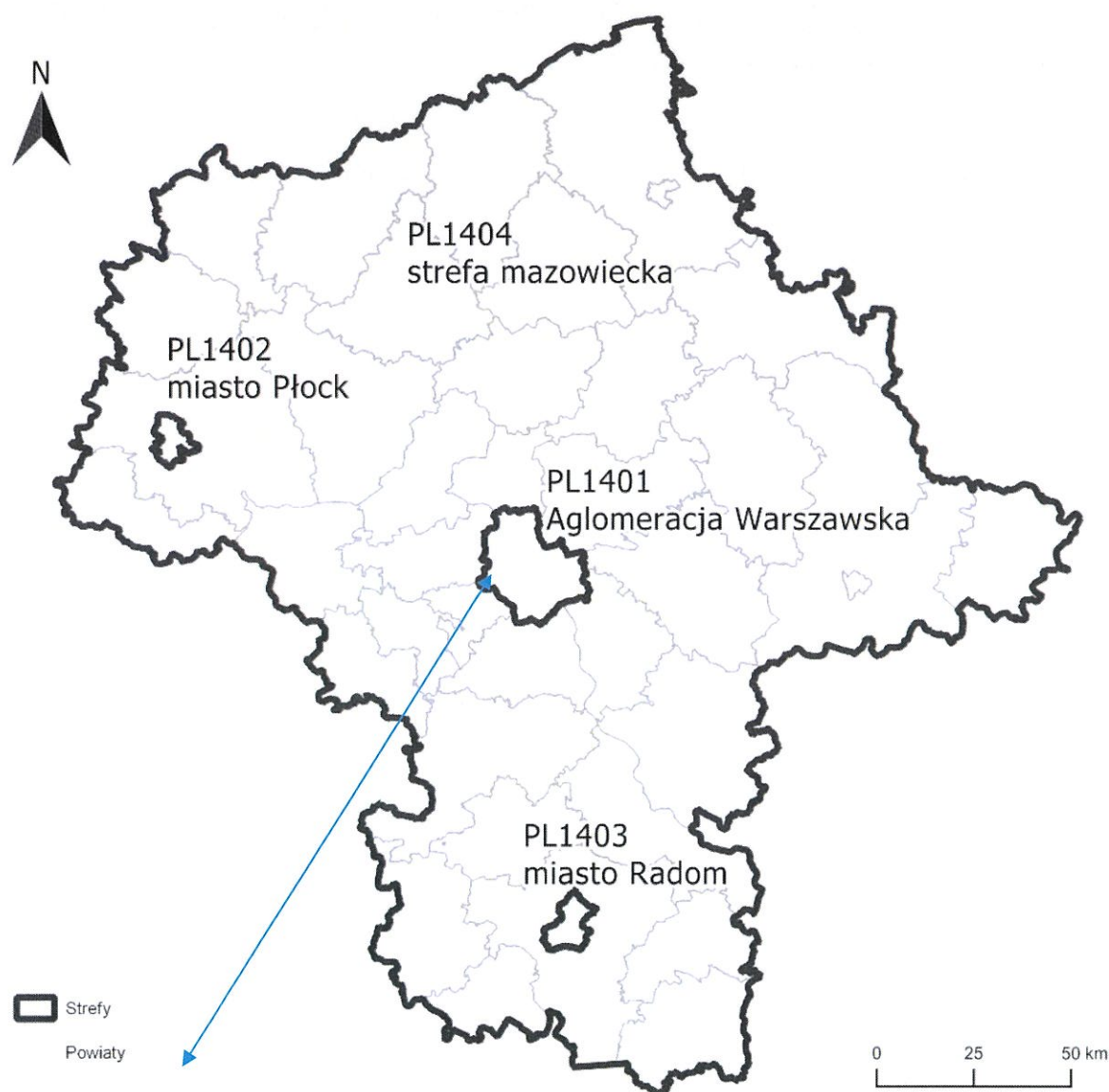
klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,

klasa B – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji (tylko dla PM_{2,5}),

klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe,

- dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:
 klasa D1 – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
 klasa D2 – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego,
- dla substancji, dla których określone są poziomy docelowe:
 klasa A – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu docelowego,
 klasa C2 – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom docelowy.

Gmina Ożarów Mazowiecki
 Powiat Warszawski Zachodni

Mapa. Podział województwa mazowieckiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2023, powietrze.gios.gov.pl.

Pył zawieszony zbudowany jest z cząstek mineralnych oraz w zależności od warunków powstawania, z cząstek dymu, sadzy, popiołu, związków nieorganicznych (np. azbestu), a także metali. Na powierzchni pyłów przenoszone są toksyczne związki chemiczne niebezpieczne dla zdrowia ludzkiego, takie jak: metale ciężkie (arsen, nikiel, kadm, ołów) oraz benzo(a)piren.

Stan powietrza atmosferycznego uległ poprawie w stosunku do roku ubiegłego. Obecnie (rok 2024) trwają konsultacje dotyczące aktualizacji „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Ożarów Mazowiecki”.

W 2023 r. został przyjęty Plan gospodarki niskoemisyjnej. PGN jest to dokument o charakterze strategicznym, który koncentruje się na podniesieniu efektywności energetycznej, zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz redukcji gazów cieplarnianych z obszaru gminy Ożarów Mazowiecki. Wdrożenie dokumentu pozwoliłoby na zaplanowanie harmonogramu działań, a także, które umożliwią pozyskiwanie środków zewnętrznych na inwestycje związane ze zmniejszaniem niskiej emisji (np. termomodernizacją budynków, modernizacją transportu publicznego, wdrażaniem odnawialnych źródeł energii - OZE).

Istotnym problemem w zakresie jakości powietrza na terenie Gminy, jest spalanie przez mieszkańców w paleniskach domowych odpadów komunalnych, co może wiązać się z uwalnianiem do atmosfery wielu szkodliwych zanieczyszczeń.

Zasadnicze zadania w zakresie ochrony powietrza na terenie Gminy to:

- ograniczanie niskiej emisji z domów ogrzewanych indywidualnie poprzez wymianę lub modernizację źródeł ciepła, zmianę paliwa, promocję ekologicznych nośników energii i eliminowanie węgla,
- ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł liniowych,
- edukacja ekologiczna poprzez udzielanie informacji oraz zamieszczanie na stronie internetowej komunikatów dotyczących np. szkodliwości wynikających ze spalania odpadów,
- termomodernizacja budynków.

Tabela nr 12. Wyniki oceny jakości powietrza w strefie mazowieckiej za rok 2023

Klasy wynikowe dla poszczególnych zanieczyszczeń

	SO ₂	NO ₂ NO _x	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃ Poziom docelowy	Poziom celu długoterminowego
	Kryterium ochrona zdrowia												
rok 2023	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	D2
	Kryterium ochrona roślin												
rok 2023	A	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	A	D2

Legenda: SO₂- dwutlenek siarki, NO₂- dwutlenek azotu, NO_x- tlenki azotu, CO- tlenek węgla, C₆H₆- benzen, PM₁₀- pył zawieszony o średnicy ziaren 10 µm, PM_{2,5}- pył zawieszony o średnicy ziaren 2,5 µm, Pb- ołów, As- arsen, Cd- kadm, Ni- nikiel, B(a)P- benzo(a)piren, O₃- ozon.

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziom dopuszczalny i poziomy docelowy.
- klasa C1 - stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II obowiązujący od 1 stycznia 2020 roku,
- klasa D2 - stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2023, powietrze.gios.gov.pl.

Na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki, położonej w strefie mazowieckiej, nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych stężeń zanieczyszczeń. Przekroczony był poziom celu długoterminowego dla ozonu w zakresie kryterium ochrony zdrowia i ochrony roślin.

W zakresie działań mających na celu poprawę jakości środowiska przyrodniczego w odniesieniu do jakości klimatu jest wymiana oświetlenia na bardziej energooszczędne. Wymiana i modernizacja oświetlenia dotyczy nie tylko oświetlenia znajdującego się w budynkach użyteczności publicznej, ale również modernizację i wymianę oświetlenia ulicznego.

W 2023 r. na terenie 9 sołectw wymieniono oprawy sodowe na LED przeznaczając na ten cel łącznie 206.254,26 zł.

Lokalizację modernizacji oświetlenia ulicznego poprzez wymianę lamp sodowych na oprawy LED finansowanych z funduszu sołeckiego przedstawiono w poniższym zestawieniu.

FS Duchnice- ul. Duchnicka, ul. Korczaka, ul. Tuwima, ul. Boczna.	Tuwima , Korczaka, Boczna – 35W Duchnicka – 50 W
FS Gołaszew- ul. Długa, ul. Gołaszewska	35 W
FS Jawczyce- ul. Ogrodowa od Wojska Polskiego	35 W
FS Kaputy-Kręczki- ul. Wygodna	35 W
FS Ołtarzew Wieś - ul. Poznańska	50 W
FS Płochocin- ul. Stołeczna	35 W
FS Pogroszew Kolonia - ul. Nowowiejska	50 W
FS Umiastów- ul. Okrężna	35 W
FS Święcice- ul. Wiosenna	35 W

Lokalizację modernizacji oświetlenia ulicznego poprzez wymianę lamp sodowych na oprawy LED finansowanych z funduszu sołeckiego przedstawiono w poniższym zestawieniu.

Dodatkowo wymieniono oprawy sodowe na oprawy LED w ramach projektu „Modernizacja oświetlenia oraz wymiana źródeł ciepła współfinansowanego z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Przedsięwzięcie o wartości 411.470,72 zł, dotyczy modernizacji oświetlenia w ulicach:

Kręczki ul. Żyzna – 26 oprav.	35 W
Płochocin ul. Święcicka – 30 oprav.	35 W
Ożarów Mazowiecki/ Piotrkówek Mały ul. Strzykulska – 64 oprav.	50 W
Ożarów Mazowiecki ul. Poniatowskiego – 78 oprav.	35 W
Osiedle Mickiewicza ul. Mickiewicza – 26 oprav.	35 W
Duchnice ul. Duchnicka – 35 oprav.	35 W
Płochocin ul. Lipowa – 91 oprav.	50 W

Realizując zadania inwestycyjne wybudowano oświetlenie uliczne w ulicach:

- ✓ Przyparkowa w Broniszach
- ✓ Żeromskiego i ul. Mickiewicza na Osiedlu Mickiewicza
- ✓ Głogowa w Strzykułach
- ✓ Rataja w miejscowości Koprki

oraz doświetlono przejście dla pieszych w miejscowości Piotrkówek Duży, a także zamontowano

zegary astronomiczne sterujące oświetleniem ulicznym na terenie gminy.

Czujniki jakości powietrza

Na terenie powiatu, poza punktem monitoringu jakości powietrza GIOŚ na terenie gminy Kampinos, umieszczone są inne czujniki badające jakość powietrza podające dane bieżące, które można odczytać na stronach operatorów czujników oraz stronach gminnych. Na obszarze Gminy Ożarów Mazowiecki istnieje 8 punktów instalacji czujników jakości powietrza.

Są to następujące lokalizacje: Umiastów, Duchnice: ul. Duchnicka, Ożarów Mazowiecki: ul. Partyzantów oraz ul. Zielna i ul. 11 Listopada (czujniki lookO2), Bronisze: ul. Przyparkowa, Józefów: ul. Rokicka, Szeligi. Czujniki stacji pomiarowych, będące własnością Gminy znajdują się w lokalizacjach:

1. Szkoła Podstawowa w Płochocinie, przy ul. Lipowej 3;
2. Szkoła Podstawowa w Umiastowie, ul. Umiastowska 74;
3. Szkoła Podstawowa w Duchnicach, ul. Duchnicka 25;
4. Stacja Uzdatniania Wody na ulicy Partyzantów w Ożarowie Mazowieckim;
5. Stacja Uzdatniania Wody w Szeligach;
6. Filia DK „Uśmiech” w Broniszach.

Zadaniem stacji pomiarowych jest głównie pomiar jakości powietrza pod kątem PM 2,5 oraz PM 10. Jest to uzasadnione, ponieważ PM 2,5 wg raportów Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) jest przyczyną chorób układu oddechowego i krążenia, a długotrwała ekspozycja skutkuje skróceniem średniej długości życia. Natomiast ekspozycja na PM 10, wpływa niekorzystnie na układ oddechowy.

W roku 2024 r. Gmina Ożarów Mazowiecki podpisała umowę na zakup i montaż urządzeń do pomiarów i wizualizacji jakości powietrza w zakresie mierzalności PM 2,5; PM 10, wilgotności, ciśnienia, temperatury powietrza, ponieważ zaszła konieczność wymiany starych urządzeń na nowe. Dodatkowo nowe stacje pomiarowe mogą być rozbudowywane w zakresie gazów: NO₂, SO₂, O₃, CO, CH₂O oraz hałasu. Proponowane lokalizacje to: Szkoła

Podstawowa w Płochocinie, Szkoła Podstawowa w Umiastowie, Szkoła Podstawowa nr 1 w Ożarowie Mazowieckim, Przedszkole Publiczne w Broniszach.

Źródła ciepła i sieć gazowa.

Na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki, od 1 lipca 2021 r. funkcjonuje Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (CEEB). Właściciele budynków muszą złożyć deklarację na temat posiadanego źródła ciepła do 1 lipca 2022 roku. Dla nowych instalacji zgłoszenia należy dokonać w ciągu 14 dni.

Na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki ponad 80% mieszkańców korzysta z sieci gazowej, w tym, połowa z nich tj. 40% wykorzystuje gaz również do celów grzewczych.

Ostatnia inwentaryzacja źródeł ciepła została przeprowadzona na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki w roku 2023 r.

Tabela nr 13. Zestawienie źródeł ciepła.

Rodzaj źródła		Liczba [szt.]	Powierzchnia użytkowa [m ²]
Kotły opalane węglem	ekoprojekt/klasa 5	34	4147
	Klasa 4	15	2285
	Klasa 3	15	2497
	Bezklasowe	233	25816,94
	brak informacji	0	0
	suma wszystkich	297	34745,94
Kotły opalane drewnem	ekoprojekt / klasa 5	11	1446
	Klasa 4	8	1191
	Klasa 3	4	400
	Bezklasowe	145	18836
	brak informacji	0	0
	suma wszystkich	168	21873
Kotły opalane paliwami stałymi (spalane są różne rodzaje paliw np.: drewno, węgiel)	ekoprojekt/klasa 5	12	2190
	Klasa 4	11	1561
	Klasa 3	15	2545
	Bezklasowe	126	20210
	brak informacji	0	0

	suma wszystkich	164	26506
Kotły opalane peletem	Suma wszystkich	27	3911
Kotły gazowe	Suma wszystkich	9877	1589153,17
Kotły olejowe	Suma wszystkich	50	7418
Ogrzewanie elektryczne	Suma wszystkich	43	23447,59
Sieć ciepłownicza	Suma wszystkich	1079	71940,02
Pompa ciepła	Suma wszystkich	84	22248,52
Kolektory słoneczne	Suma wszystkich	17	3374,56
Piec	Liczba źródeł ciepła spełniających wymogi ekoprojektu	0	0
	Liczba źródeł ciepła niespełniających wymogów ekoprojektu	0	0
Piecokuchnia	Liczba źródeł ciepła spełniających wymogi ekoprojektu	0	0
	Liczba źródeł ciepła niespełniających wymogów ekoprojektu	0	0
Kominiek	Liczba źródeł ciepła spełniających wymogi ekoprojektu	75	32695
	Liczba źródeł ciepła niespełniających wymogów ekoprojektu	205	8470
Piec kaflowy	Liczba źródeł ciepła spełniających wymogi ekoprojektu	0	0
	Liczba źródeł ciepła niespełniających wymogów ekoprojektu	3	310
Piec wolnostojący	Liczba źródeł ciepła spełniających wymogi ekoprojektu	7	922
	Liczba źródeł ciepła niespełniających wymogów ekoprojektu	42	3544,04
Inne np.: kozy, trzony itp.	Suma wszystkich	2	125

Odnawialne źródła energii

Określenie „odnawialne źródła energii”, zarówno w prawie UE jak i ustawodawstwie polskim oznacza źródła wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, fal, prądów i pływów morskich, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu składowisk, a także powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych.

W gminie Ożarów Mazowiecki dostępnymi i uzasadnionymi ekonomicznie i ekologicznie zastosowaniami są kolektory słoneczne i ogniwa fotowoltaiczne wykorzystujące

energię słoneczną oraz pompy ciepła funkcjonujące dzięki ciepłu uzyskiwanemu z wnętrza ziemi w postaci gorącej wody lub pary wodnej (energia geotermalna). Istnieje również możliwość wykorzystania potencjału małych, przydomowych elektrowni wiatrowych.

Wg CEEB na koniec 2023 r., na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki funkcjonowały 84 pompy ciepła oraz 99 kolektorów słonecznych. Wszystkie instalacje zostały wykonane w domach prywatnych. Natomiast na listopad 2024 r. ilość pomp ciepła wzrosła do 325, kolektorów do 105.

Termomodernizacja i wymiana źródeł ciepła

Ilość spalanego paliwa pozwalają ograniczyć działania termomodernizacyjne budynków, ograniczają one straty ciepła i mogą obejmować ocieplenie ścian zewnętrznych i dachu, wymianę okien i drzwi oraz wymianę źródła ciepła. Inwentaryzacja źródeł ciepła wykazała liczbę budynków, które jak dotąd nie podlegały termomodernizacji.

Wg zestawienia ilość budynków poddanych termomodernizacji wynosiła 7719, natomiast ilość budynków bez termomodernizacji wynosiła 2832.

Wymiana źródeł ciepła jest jednym z działań naprawczych zawartych w Programie ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim. Na koniec 2023 r. wymieniono łącznie 68 źródeł ciepła, w tym: kotły na biomasę – 4 sztuki, 56 sztuk na gaz oraz 8 szt. na pompy ciepła. W roku 2022 wymieniono: kotły na biomasę – 2 sztuki; kotły gazowe – 159. W roku 2019 r. – 60 szt., 2020 r. – 45 szt., 2021 r. – 54 szt.

Gmina Ożarów Mazowiecki wspiera wymianę źródeł ciepła na swoim terenie. Stworzyła program wymiany kotłów na paliwo stałe, na gazowe oraz pelet. Dodatkowo w Gminie funkcjonuje stanowisko Eko-doradcy, który pomaga mieszkańcom uzyskać dofinansowanie m. inn. z programu „Czyste powietrze”. Od roku 2021 do dnia 22 listopada 2024 mieszkańcy gminy, korzystając z pomocy Eko-doradcy, złożyli przez Gminę Ożarów Mazowiecki 125 wniosków o dotację z programu „Czyste powietrze”. Dotacja ta obejmuje: wymianę starego pieca, termomodernizację budynków, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej oraz rekuperację. Wg danych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, liczba wszystkich wniosków jakie wpłynęły o dotację z ww. Programu, z terenu Gminy Ożarów Mazowiecki na III kwartał 2024 r. wynosi 238. Łączna kwota uzyskanej dotacji to 2.066.085, 54 zł.

W roku 2023 Gmina Ożarów Mazowiecki przeprowadziła termomodernizację Szkoły Podstawowej w Płochocinie, koszt wykonanych prac z dofinansowaniem ze środków

zewnątrznych to 12.327.789,25 zł brutto. Zakład Usług Komunalnych wykonał termomodernizację budynków komunalnych: ul. Fabryczna 14 – koszt 139.989,45 zł brutto, ul. Poznańska 354 – koszt 140.000,00 zł brutto, ul. Mickiewicza 49 - 138.102,52 zł brutto.

Komunikacja zbiorowa, ścieżki rowerowe, „Parkuj, jedź”.

Na terenie Gminy Ożarów Mazowiecki, istnieje autobusowa komunikacja zbiorowa obsługiwana przez Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie, ale również linie lokalne oraz połączenia realizowane przez przedsiębiorców prywatnych. Poza komunikacją autobusową istnieje również kolejowa. *(Szczegółowo opisane w dziale transport zbiorowy)*. Na terenie Ożarowa Mazowieckiego oraz w Płochocinie, funkcjonują parkingi „Parkuj i jedź”. Przedmiotowe parkingi są dostępne bezpłatnie i przystosowane do potrzeb posiadaczy samochodów osobowych, motocykli i rowerów. Parking w Ożarowie Mazowieckim w pobliżu stacji kolejowej wybudowany został przez „Koleje Mazowieckie – KM” Sp. z o.o. Natomiast parking w Płochocinie zrealizowała Gmina w ramach dofinansowania ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2014-2020 (działania 4.3.2 „Mobilność miejska w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT)). Na koniec 2023 r. przez teren Gminy przebiegało 13,9 km ścieżek rowerowych *(wg GUS 2023)*, do listopada 2024 r. wybudowano 2,75 km, wzdłuż drogi DK 92. Istniejące drogi lokalne będące dotąd dość dobrą alternatywą, wskutek rosnącego natężenia ruchu samochodowego stają się coraz bardziej niebezpieczne.

Dotychczasowe działania i prognoza stanu.

Na terenie gminy Ożarów Mazowiecki prowadzona była wymiana źródeł ciepła i termomodernizacja budynków należących do Gminy i osób prywatnych. W celu ograniczenia emisji z transportu drogowego Gmina dofinansowywała transport zbiorowy. Powstały ponadto parkingi „Parkuj i jedź”. Prowadzone były także działania edukacyjne dotyczące jakości powietrza oraz promowania i wykorzystania komunikacji zbiorowej.

Przewiduje się, że wymiana źródeł ciepła w związku z zakazem stosowania pozaklasowych źródeł ciepła od 2023 r. oraz edukacja ekologiczna powinny spowodować poprawę jakości powietrza. Działania termomodernizacyjne również mogą przyczynić się do poprawy jakości powietrza i zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych.

Tabela nr 14 . Analiza SWOT w obszarze: ochrona klimatu i jakość powietrza

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– brak zanieczyszczeń punktowych emitowanych przez większe zakłady przemysłowe, – brak przekroczeń norm dla większości zanieczyszczeń powietrza na terenie powiatu, – brak dużych zakładów produkcyjnych emitujących znaczne ilości zanieczyszczeń do atmosfery, – prowadzona wymiana źródeł ciepła, – przewaga kotłów gazowych wśród wykorzystywanych źródeł ciepła na terenie powiatu, – wysoki poziom zgazyfikowania gminy, – obecność instalacji OZE na terenie gminy, – dość licznie występujące czujniki jakości powietrza, – obecność komunikacji zbiorowej.	– słabe wykorzystanie OZE, – spalanie w piecach domowych odpadów i węgla złej jakości – występowanie niskiej emisji, – występowanie dni z zapyleniem, – duża liczba instalacji niespełniających wymogów Mazowieckiej uchwały antysmogowej, w tym kotłów bezklasowych, – intensywnie użytkowane dróg przebiegające przez teren gminy, – brak spójnej sieci dróg rowerowych, – straty powodowane przez zjawiska ekstremalne.
SZANSE	ZAGROŻENIA
– wzrost dostępności technologii wykorzystujących odnawialne źródła energii, – wsparcie finansowe dla działań związanych z likwidacją niskiej emisji, dzięki opracowaniu PGN, – działania edukacyjne podnoszące świadomość społeczną w dziedzinie ochrony powietrza, – budowa ścieżek rowerowych – rozwój elektromobilności, – inwestycje w komunikację niskoemisyjną, – wymiana systemów grzewczych na systemy niskoemisyjne lub bezemisyjne, – wsparcie finansowe mieszkańców w zakresie termomodernizacji i wymiany pieców, – dalszy wzrost udziału OZE w produkcji energii, – zwiększenie powierzchni nasadzeń drzew i krzewów – dalsza modernizacja infrastruktury drogowej i rozbudowa sieci dróg rowerowych.	– wciąż zbyt małe wykorzystanie gazu do celów grzewczych, – zanieczyszczenia napływające z terenów sąsiednich, – wzrost liczby samochodów, – wzrost poziomów zanieczyszczeń pochodzących z sektora transportowego i gospodarczego, – napływ zanieczyszczeń powietrza, – stosowanie słabej jakości paliwa do indywidualnego ogrzewania, – ubóstwo ekonomiczne spowalniające wymianę źródeł ciepła, – pogłębiająca się zmiana klimatu mogąca skutkować, np.: stepowaniem i pustynnieniem.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA OCHRONY KLIMATU I POPRAWY JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO do roku 2028.

- 1. Eliminowanie węgla jako paliwa, zwiększanie udziału gazu i oleju opałowego w bilansie energetycznym Gminy;*
- 2. Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.*
- 3. Kontynuacja gazyfikacji.*
- 4. Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii.*
- 5. Poprawa standardów technicznych infrastruktury drogowej, w szczególności eliminowanie utwardzania dróg materiałami powodującymi pylenie.*
- 6. Prowadzenie edukacji ekologicznej, w szczególności dot. szkodliwości i zakazu spalania odpadów w paleniskach indywidualnych oraz na powierzchni ziemi.*
- 7. Rozwój i wspieranie transportu zbiorowego w celu zwiększenia jego udziału w całkowitych przewozach pasażerskich.*
- 8. Promowanie systemów zarządzania środowiskowego (projekty Czystej Produkcji i norm zarządzania środowiskowego (np. ISO 14000)).*
- 9. Promocja ekologicznych nośników energii.*
- 10. Stosowanie urządzeń do ograniczania emisji.*
- 11. Kontrola przedsiębiorców.*
- 12. Prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej, mającej na celu lokalizację nowych zakładów przemysłowych na terenach oddalonych od zabudowy mieszkalnej i terenów przyrodniczo cennych.*

Zagadnienia horyzontalne

W zakresie dotyczącym ochrony klimatu i jakości powietrza zagadnienia horyzontalne będą dotyczyły wielu elementów wymagających interwencji. Istotne jest zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunalnych do powietrza, zmniejszenie emisji komunikacyjnych, poprawa efektywności energetycznej, rozwój OZE.

Adaptacja do zmian klimatu

Warunki pogodowe ekstremalne i zmienne mogą wiązać się potrzebą modernizacji infrastruktury energetycznej, wymiany urządzeń grzewczych, rozbudowy sieci gazowej, wprowadzania pojazdów niskoemisyjnych, rozwoju elektromobilności, wymiany oświetlenia na energooszczędne, budowy i instalacji odnawialnych źródeł energii.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Ewentualne zagrożenia dla środowiska mogą wynikać z występowania okresowych przekroczeń i kumulacji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na skutek uwarunkowań atmosferycznych.

Edukacja

Działania edukacyjne i poprawa świadomości mieszkańców i podmiotów gospodarczych w zakresie szkodliwości stosowania paliw słabej jakości, konieczności oszczędzania energii.

Monitoring

Jakość powietrza atmosferycznego jest na bieżąco monitorowana, system informacji o przekroczeniach jest ujęty w zarządzaniu kryzysowym na poziomie wojewódzkim. Uzasadniony jest monitoring długości sieci gazowej, liczby przyłączy gazowych, liczby instalacji grzewczych pozaklasowych, liczba alertów o przekroczeniach norm jakości powietrza.

4.2 Geologia i geomorfologia

Gmina Ożarów Mazowiecki w ujęciu fizyczno - geograficznym wg Kondrackiego (wyd. 1998 r.) w większości położona jest we wschodniej części mezoregionu Równiny Łowicko-Błońskiej oraz częściowo w obrębie Kotliny Warszawskiej, wchodzących w skład makroregionu Niziny Środkowo - mazowieckiej.

Teren gminy ma charakter równinny, pochylony z południowego - wschodu, gdzie w najwyższym miejscu osiąga ok. 110 m n.p.m., ku północnemu-zachodowi, gdzie wynosi ok. 75 m n.p.m.

Gmina leży w centrum mazowieckiej niecki kredowej wypełnionej wyżej osadami trzeciorzędu i czwartorzędu. W trzeciorzędowych warstwach oligoceńskich, na głębokości około 200 m znajduje się zasobny poziom wodonośny.

W części południowej gminy, położonej na obszarach eluwialno-eolicznych Równiny Łowicko-Błońskiej wytworzyły się dobre gleby, sprzyjające użytkowaniu jako grunty orne. Litologia środkowej części gminy jest bardziej złożona, w następstwie czego panują tu bardziej zróżnicowane warunki glebowe, hydrogeologiczne i geologiczne. Część północno-zachodnia natomiast, leżąca w obrębie Kotliny Warszawskiej zdominowana jest przez osady piaszczyste rzeczne, lodowcowe i eoliczne, które w części objętej tarasem kampinoskim tworzą dobrze wykształcone wydmy paraboliczne. Pomiedzy wydmami występują tereny podmokłe, w części torfowe, powstałe w miejscach płytkiego zalegania wód gruntowych. Takie połączenie stwarza niekorzystne warunki do zabudowy i wykorzystania rolniczego.

Zagadnienia horyzontalne

W zakresie dotyczącym geologii i ochrony zasobów gospodarki wodno-ściekowej zagadnienia horyzontalne będą dotyczyć głównie działań planistycznych. Istotne jest zachowanie lub kontrolowane eksploatowanie posiadanych zasobów.

Adaptacja do zmian klimatu

Warunki pogodowe ekstremalne i zmienne mogą powodować retencjonowanie i zaleganie okresowe wody opadowej.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Ewentualne nadzwyczajne zagrożenia dla środowiska mogą wynikać z występowania suszy, nadmiernego uwilgotnienia (intensywne, długotrwałe opady) wynikające z ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Edukacja

Działania edukacyjne i poprawa świadomości mieszkańców i podmiotów gospodarczych w zakresie korzystania ze środowiska, oszczędności zasobów, obiegu zamkniętego, wymaga działań ciągłych.

Monitoring

Wydobycie złóż jest koncesjonowane, uzasadniony jest monitoring aktywnych działań.

4.3 Surowce mineralne

Zgodnie z opracowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy „Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce”, według stanu na dzień 31 grudnia 2023r., na terenie gminy Ożarów Mazowiecki nie występują udokumentowane złoża kopalin.

4.4 Ochrona powierzchni ziemi i gleby

Gleby w gminie Ożarów Mazowiecki należą w przeważającej części do II, III klasy bonitacyjnej, zatem są to gleby dobrej jakości, 78 % powierzchni gminy stanowią grunty orne. Ostatnie badania jakości gleb wykonane były przez Państwowy Instytut Geologiczny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 09 września 2002 r. w *sprawie standardów jakości gleby oraz standardów jakości ziemi* (Dz. U. Nr 165, poz. 1359). Wyniki badań, które zostały zawarte w „Programie Ochrony Środowiska Powiatu Warszawskiego Zachodniego do 2024 z perspektywą do 2028 r.” wykazały, że w badanych próbkach gleby z terenu gminy Ożarów Mazowiecki nie zostały przekroczone dopuszczalne wartości dla zanieczyszczeń: metali, związków nieorganicznych, węglowodorów chlorowanych, środków ochrony roślin i innych w glebie i w ziemi. Przeciętna zawartość oznaczonych pierwiastków w glebach Ożarowa Mazowieckiego jest bardzo zbliżona do ich przeciętnej zawartości w glebach z obszarów niezabudowanych Polski.

Negatywny wpływ na powierzchnię ziemi może mieć niewłaściwe użytkowanie gleb, zmiana sposobu użytkowania gleby, głównie w związku z odrołnieniem terenów czy nielegalne pozbywanie się nieczystości ciekłych i odpadów. Zagrożenie dla powierzchni ziemi mogą stanowić awarie obiektów infrastruktury technicznej oraz wypadki drogowe z udziałem pojazdów transportujących substancje niebezpieczne.

Do ochrony powierzchni ziemi przyczyniają się ujmowane w dokumentach planistycznych regulacje dotyczące zachowania powierzchni biologicznych czynnych na terenach działek budowlanych, działania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi i azbestowymi, rozbudowa sieci kanalizacyjnej umożliwiająca likwidację zbiorników bezodpływowych, właściwa eksploatacja obiektów technicznych.

Tabela nr 15. Analiza SWOT w obszarze: gleby i powierzchnia ziemi

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– brak zanieczyszczeń WWA i metalami ciężkimi, – duża powierzchnia obszarów gleb uprawnych	– brak aktualnych badań gleb w gminie, – zaśmiecanie lasów i przydrożnych rowów, – wylewanie ścieków w miejscach do tego nieprzeznaczonych
SZANSE	ZAGROŻENIA
– opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem właściwych zasad urbanizacji gruntów	– przekształcenia terenu związane z procesem inwestycyjnym, w szczególności podnoszenie gruntu oraz nasypywanie ziemi bez zdjęcia warstwy próchniczej

Zagadnienia horyzontalne

W zakresie dotyczącym gleb zagadnienia horyzontalne będą dotyczyć kilku elementów wymagających interwencji. Istotne jest przeciwdziałanie zanieczyszczaniu gleb, zmniejszenie presji rolniczej, ochrona gleb w planowaniu przestrzennym, czy ochrona warstwy próchniczej.

Adaptacja do zmian klimatu

Warunki pogodowe ekstremalne i zmienne mogą powodować konieczność nawadniania gleb.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Ewentualne nadzwyczajne zagrożenia dla środowiska mogą wynikać z występowania suszy, nadmiernego uwilgotnienia (intensywne, długotrwałe opady) wynikające z ekstremalnych zjawisk pogodowych, awarie urządzeń melioracyjnych.

Edukacja

Działania edukacyjne dla rolników, poprawa świadomości użytkowników środków ochrony roślin i nawozów w rolnictwie.

Monitoring

Uzasadnione jest właściwe użytkowanie i wykorzystywanie humusu.

4.5 Wody powierzchniowe.

Teren Gminy Ożarów Mazowiecki znajduje się obszarze dorzecza Środkowej Wisły, w obrębie jednolitych części wód powierzchniowych z podziałem obszaru gminy na zlewnie o następujących kodach:

RW200019272834 Utrata od źródeł do Żbikówki ze Żbikówką (południowa część zlewni obejmująca część miejscowości Konotopa, Jawczyce, powierzchnia zlewni 3,12 km²)

RW2000192728859 Utrata od Żbikówki do Rokitnicy bez Rokitnicy (zlewnia obejmuje powierzchnię gminy 15,62 km², obejmująca miejscowości Mory, Bronisze, Duchnice, Płochocin, Józefów

RW20001727272849 Dopływ spod Ożarowa Mazowieckiego – Kanał Ożarowski (powierzchnia gminy 49,76 km², stanowi zlewnię ciek, zlewnia obejmuje dużą powierzchnię terenu gminy Stare Babice)

RW2000232729649 Łasica od źródeł do Kanału Zaborowskiego z Kanałem Zaborowskim (powierzchnia zlewni w obrębie gminy Ożarów Mazowiecki 0,84 km², fragment wsi Wieruchów)

RW20001727272836 Dopływ z Kolonii Krosna (powierzchnia zlewni gminy Ożarów Mazowiecki 1,28 km², część miejscowości Wolica),

RW200017271854 Dopływ w Radzikowie (powierzchnia zlewni gminy 0,55 km²).

Stan wód powierzchniowych dla poszczególnych cieków jest określany jako zły.

Wody powierzchniowe stanowią odbiorniki wód opadowych oraz ścieków z oczyszczalni ścieków, a także z sieci urządzeń melioracyjnych, rowów i sieci kanalizacji deszczowej z dróg i terenów indywidualnych. Sieć melioracyjna podzielona jest na dopływy do Kanału Ożarowskiego – O-1 do O-27 oraz dopływy do Utraty – U-1 do U-7.

Na terenie gminy znajduje się kilka zbiorników wodnych sztucznych zlokalizowanych w Ołtarzewie w Parku Ołtarzewskim, w rejonie ul. Ceramicznej przy Ogrodach Działkowych, w Myszczyńcu, w Kręczkach, w Macierzyszu, w Wolskich.

Gmina ma bardzo niski wskaźnik wód powierzchniowych, brak zbiorników na dodatkową zorganizowaną retencję lokalną wód opadowych. Wykorzystywane są do retencji istniejące zasoby – urządzenia wodne, rowy i indywidualne zbiorniki naziemne, podziemne, odparowalne.

Jakość wód powierzchniowych jest kontrolowana stale wizualnie i interwencyjnie, w razie konieczności pobierane są próby do badania wskaźników zanieczyszczeń oraz podejmowane kroki szybkiego reagowania. Monitoring stanu wód powierzchniowych prowadzi Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska, w systemie poboru i interpretacji wyników została ujęta rzeka Utrata. Wyniki badań będą publikowane w 2025 r.

Mapa obszaru gminy na tle jednolitych części wód
gmina Ożarów Mazowiecki

Legenda

- Gmina
- Przebieg JCWP rzek
- JCWP jezior
- Zlewnie JCWP
- Zlewnie JCWPd

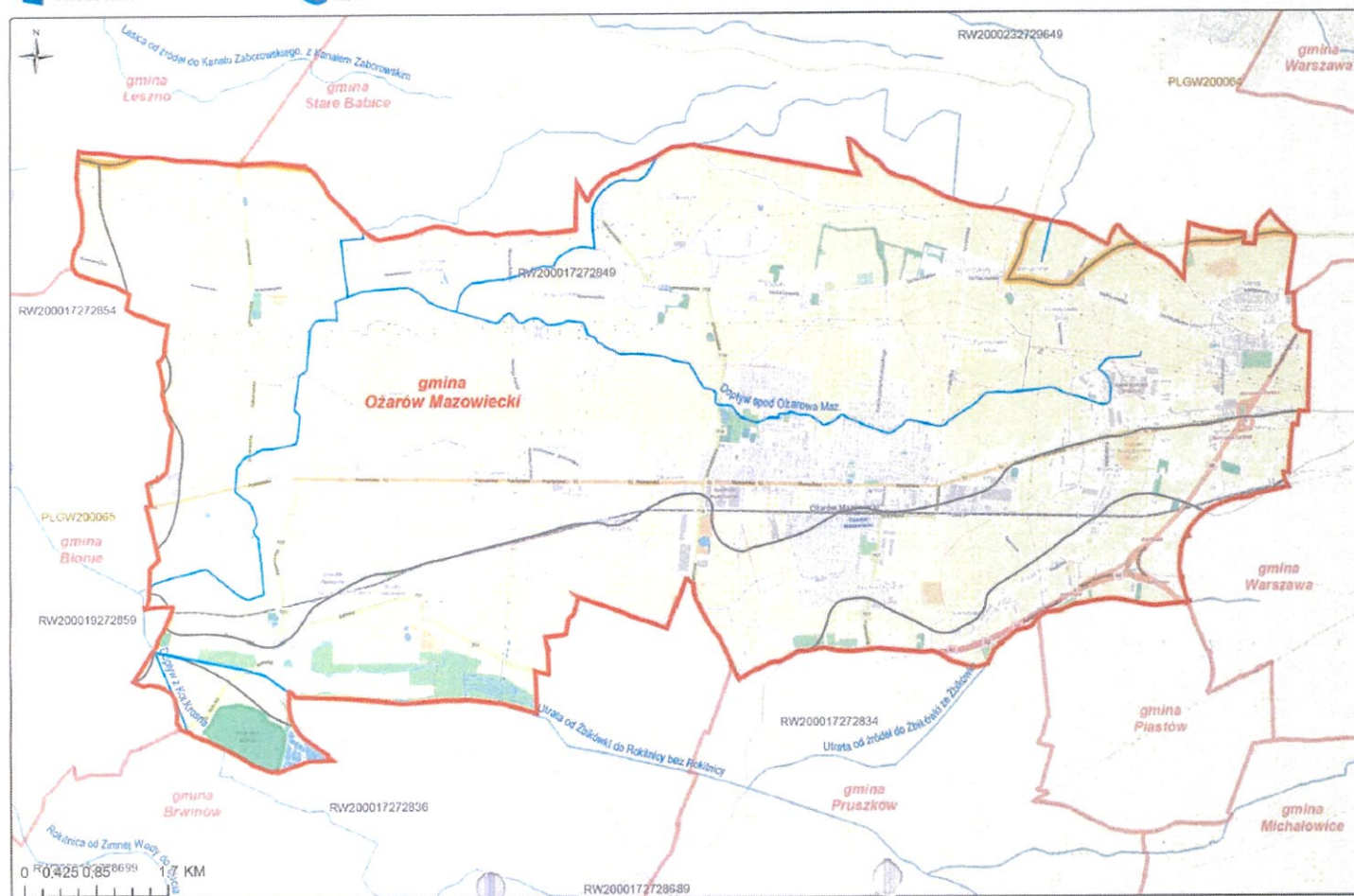

Tabela nr 16. Analiza SWOT w obszarze: wody powierzchniowe

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– istniejące systemy urządzeń wodnych i melioracyjnych, rozbudowana sieć rowów, powiązań z Kanałem Ożarowskim, Utratą, Żbikówką, w zlewni Bzury i środkowej Wisły, – duże powierzchnie terenów rolniczych,	– małe zasoby wód powierzchniowych, – zarządzanie melioracjami przez użytkowników urządzeń i Spółkę Wodną, podziały kompetencyjne złożone, wieloletnie zaniedbania w zakresie remontowo-inwestycyjnym, – brak działań inwestycyjnych dotyczących Kanału Ożarowskiego (kompetencje Wód Polskich), – jakość wód powierzchniowych wymaga poprawy, stan określany jako zły,
SZANSE	ZAGROŻENIA
– przejmowanie przez Gminę obowiązków w zakresie utrzymania strategicznego ciek Kanał Ożarowski, – działania planistyczne, – wykorzystanie istniejących zasobów do zatrzymania wód opadowych, retencji, – potencjał do wykorzystania wód opadowych, tworzenia retencji, – wykorzystanie terenów zalewowych i narażonych na ryzyko powodzi w rejonie Utraty do działań retencyjnych.	– małe zasoby wód powierzchniowych, w okresach anomalii pogodowych ograniczanie zasobów w okresie suszy, przepełnienie w okresach nawałnych i długotrwałych opadów, – ryzyko podtopień na skutek zatorów, niesprawności lub niedrożności istniejących urządzeń i cieków, – brak integracji i finansowania przez wieloletnia w zakresie modernizacji, remontów i modyfikacji istniejących urządzeń melioracyjnych, dostosowania do anomalii pogodowych (susze i nawałne opady), – incydenty wprowadzania zanieczyszczeń, – spływ zanieczyszczeń z terenów rolniczych (wymywania środków chemicznych, nawozów), – spływ zanieczyszczeń z terenów zabudowanych (miejscowe zanieczyszczenia powierzchni terenu, spływ z wodami opadowymi do odbiornika).

KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA OCHRONY WÓD POWIERZCHNIOWYCH do 2028 :

- 1. Tworzenie warunków do zwiększenia retencji wód opadowych.*
- 2. Wykorzystanie wód opadowych własnych do podlewania zieleni, ograniczanie zużycia wody z wodociągu.*
- 3. Przejęcie obowiązków utrzymania i konserwacji Kanału Ożarowskiego (porozumienie z Wodami Polskimi),*
- 4. Działania związane z planowaniem przestrzennym i tworzeniem warunków do zwiększenia retencji i zatrzymania wód opadowych, wykorzystanie potencjału terenowego w obszarach narażonych na zalewanie w rejonie Utraty.*
- 5. Działania związane z dotlenianiem zbiorników wodnych w okresach wysokich temperatur i intensywnego okresu wegetacyjnego, oczyszczanie terenów gminnych przy zbiornikach wodnych i ciekach, usuwanie nadmiaru roślin.*
- 6. Współpraca z Kołem Wędkarskim, z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, działania edukacyjne, konkursy.*
- 7. Utrzymanie czystości i porządku na terenach zabudowanych, terenach publicznych (czyszczenie i sprzątanie dróg) w celu ograniczenia spływu zanieczyszczeń do zlewni i poszczególnych odbiorników.*
- 8. Bieżące utrzymanie, przeglądy eksploatacyjne, porządkowanie urządzeń wodnych i kanalizacyjnych.*

Zagadnienia horyzontalne

W zakresie dotyczącym ochrony wód powierzchniowych zagadnienia horyzontalne będą wymagały interwencji - zmniejszenie antropopresji i poprawa jakości wód powierzchniowych, zwiększenie zasobów wód powierzchniowych, wspieranie retencji wód. Przeciwdziałanie skutkom powodzi wezbraniowej, utrzymanie urządzeń, cieków i rowów, rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,

Adaptacja do zmian klimatu

Warunki pogodowe ekstremalne i zmienne mogą wymusić dostosowanie istniejącej infrastruktury do uwarunkowań, jej modernizację lub rozbudowę, dodatkowych prac eksploatacyjno-porządkowych, czy utrzymaniowych. Uzasadnione jest włączenie retencjonowania i wykorzystywania wody opadowej, wykorzystywania do podlewania roślin, opóźnianie odpływu wód opadowych, zatrzymywanie wody w środowisku.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Ewentualne nadzwyczajne zagrożenia dla środowiska mogą wynikać z występowaniem zanieczyszczeń wprowadzanych do wód, awarii urządzeń oczyszczających, suszy, intensywnych i długotrwałych opadów wynikające z ekstremalnych zjawisk pogodowych, zatorów.

Edukacja

Działania edukacyjne i poprawa świadomości mieszkańców i podmiotów gospodarczych w zakresie oczyszczania i odprowadzania ścieków, zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, wymaga działań ciągłych.

Monitoring

Jakość wód powierzchniowych jest obserwowana, system monitoringu WIOŚ obejmuje rzekę Utratę. Uzasadniony jest monitoring jakości odprowadzanych ścieków, skuteczności pracy oczyszczalni ścieków komunalnych, przemysłowych i przydomowych.

4.6 Wody podziemne

Gmina Ożarów Mazowiecki znajduje się w obrębie jednolitych części wód podziemnych PLGW200064 (powierzchnia w gminie 0.84 km²) i PLGW200065 (powierzchnia w gminie 70,33 km²).

Teren gminy znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych - GZWP nr 215A, zaliczanego do obszarów wysokiej ochrony (OWO). Trzeciorzędowe piętro wodonośne (z poziomami mioceńskim i oligoceńskim) od piętra czwartorzędowego oddzielone jest warstwą bardzo słabo przepuszczalnych pyłów i mułków o znacznej miąższości.

Wody podziemne tworzą dwa główne piętra wodonośne: trzeciorzędowe z dwoma poziomami wodonośnymi mioceńskim i oligoceńskim i czwartorzędowe. Piętro trzeciorzędowe oddzielone jest od czwartorzędowego kompleksem bardzo słabo przepuszczalnych iłów i mułków.

Obszar Gminy Ożarów Mazowiecki znajduje się w obrębie trzech hydrologicznych rejonów zasobowych:

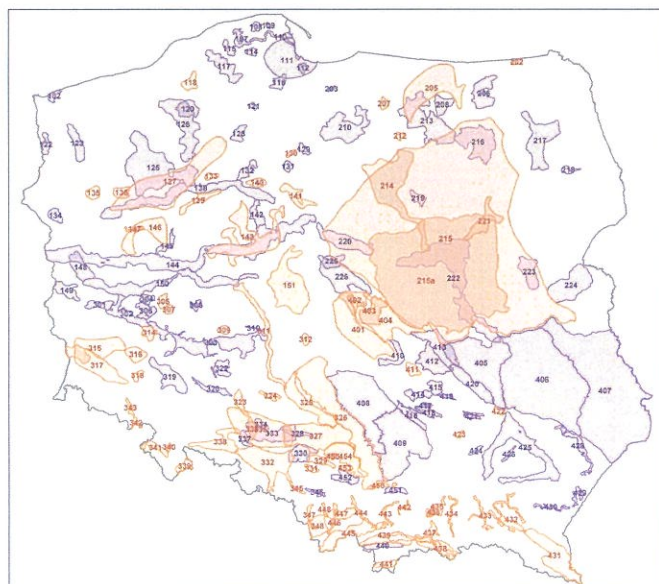
- rejon I to obszary na północy i południu wzdłuż trasy Warszawa – Sochaczew, obejmujące część wysoczyzny polodowcowej (Równina Błońska),
- rejon II to rejon zlewni Utraty w rejonie Święcie – Kopytowa
- rejon III stanowi fragment północno -wschodniej części gminy.

Stan wód podziemnych określany jest jako dobry.

Źródłem zaopatrywania w wodę miasta i gminy są głównie wody podziemne z ujęć czwartorzędowych oraz sporadycznie z trzeciorzędowych ujęć na terenie miasta i gminy oraz ujścia w Felixowie (gmina Leszno). Zasoby wód podziemnych odtwarzają się, jednak konieczne jest ich zasilanie, przeciwdziałanie zanieczyszczeniom i oszczędność w poborze i stosowanych technologiach.

Wody gruntowe występują na poziomie poniżej ok 2 m p.p.t., mogą okresowo występować płycej, ich poziom zależy od wielkości i intensywności opadów atmosferycznych.

Rys. 4. Położenie głównego zbiornika wód podziemnych nr 215a Subniecka Warszawska – część centralna

Źródło: <http://www.psh.gov.pl>

Tabela nr 17. Analiza SWOT w obszarze: wody podziemne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– wody dobrej jakości, dobry stan chemiczny, ilościowy, – zasoby odpowiednie dla terenów rozwijających się, – zasoby odnawialne, niezagrożone osiągnięciem celów środowiskowych	– miejscami słabo izolowane zasoby, zależne również od obszarów poza terenem gminy, – eksploatowane intensywnie, – narażone na presję rolnicze, komunalne i gospodarcze
SZANSE	ZAGROŻENIA
– zabezpieczenie podstawowych potrzeb lokalnych dla mieszkańców i gospodarki, – potencjał do rozwoju, nowych inwestycji, – rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.	– wprowadzanie technologii wodochłonnych, – nadmierna eksploatacja ujęć, – zakłócenie procesów odnawiania zasobów, – emisja zanieczyszczeń do wód i do ziemi,

	– awarie istniejącej infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej, – zaniedbania w utrzymaniu czystości i porządku, – presje: rolnictwo, gospodarka komunalna, przemysł

KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA OCHRONY WÓD PODZIEMNYCH do 2028 :

- 1. Perspektywiczne planowanie działań rozwojowo-modernizacyjnych związanych z infrastrukturą wodociągowo-kanalizacyjną.*
- 2. Bieżący nadzór nad eksploatowanymi urządzeniami,*
- 3. Bieżący nadzór na strefami ochrony bezpośredniej studni.*
- 4. Bieżące działania w zakresie utrzymania czystości i porządku i respektowania obowiązujących zasad w gospodarce wodnej, ściekowej, kanalizacji deszczowej, odpadowej,*
- 5. Dalsze działania planistyczne związane z ochroną wód podziemnych i ich zasobów,*
- 6. Bieżące kontrolowanie jakości wód podziemnych i przydatności wody do spożycia (Państwowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Państwowy Instytut Geologiczny) i inne wymagane analizy.*

Zagadnienia horyzontalne

W zakresie dotyczącym ochrony wód podziemnych zagadnienia horyzontalne będą dotyczyć kilku elementów wymagających interwencji. Istotne jest zmniejszenie antropopresji gospodarki i infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i utrzymanie dobrej jakości wód podziemnych, tworzenie warunków do odtwarzania zasobów wód podziemnych, oszczędność wody.

Adaptacja do zmian klimatu

Warunki pogodowe ekstremalne i zmienne mogą powodować zwiększone zużycie wody w okresach suchych. Uzasadnione jest wyłączenie wody uzdatnionej z systemów do nawadniania, retencjonowanie i wykorzystywanie wody opadowej, opóźnianie odpływu wód opadowych, zatrzymywanie wody w środowisku.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Ewentualne nadzwyczajne zagrożenia dla środowiska mogą wynikać z występowania suszy, wynikające z ekstremalnych zjawisk pogodowych, awarie urządzeń wodno-kanalizacyjnych.

Edukacja

Działania edukacyjne i poprawa świadomości mieszkańców i podmiotów gospodarczych w zakresie korzystania ze środowiska, poboru wód podziemnych, odprowadzania ścieków, zagospodarowania wód opadowych i roztopowych, oszczędności wody, wymaga działań ciągłych.

Monitoring

Pobór wód podziemnych wymaga regularnego i bieżącego nadzoru. Uzasadniony jest monitoring ilości pobieranej wody, odprowadzanych ścieków, długości sieci, liczby przyłączy.

4.7 Klimat akustyczny - zagrożenia hałasem

Hałas to jeden z poważniejszych problemów obniżających jakość życia. Jest powszechnie występującym zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego pochodzącym z różnorodnych źródeł. Hałas jest czynnikiem stresogennym. Przy długotrwałej ekspozycji powoduje m. in. choroby układu krążenia, choroby psychiczne i zaburzenia snu. Według rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w *sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz.U.2014.112), terenami podlegającymi ochronie akustycznej są tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, zagrodowej, tereny szpitali, szkół, domów opieki społecznej, uzdrowisk oraz tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.

W zależności od źródła powstawania hałas można podzielić na dwa rodzaje – przemysłowy i komunikacyjny. Artykuł 3 pkt 5 ustawy Prawo ochrony środowiska definiuje hałas jako dźwięki o częstotliwości od 16 Hz do 16 000 Hz. W rozumieniu zapisów ustawy hałas traktowany jest jako emisja wprowadzana bezpośrednio lub pośrednio (w wyniku działalności człowieka) do powietrza w postaci energii. Podstawowym wymaganiem w tym zakresie jest nieprzekraczanie dopuszczalnych poziomów hałasu poza terenem objętym tytułem prawnym w związku z eksploatacją urządzeń technicznych i obiektów budowlanych. Obowiązujące obecnie dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku określone zostały w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. W przypadku terenów, na których znajdują się domy jednorodzinne, L_{DWN} wynosi 64 dB (dopuszczalny hałas w ciągu doby, powodowanego przez drogi oraz inne obiekty i działalności), natomiast L_N 59 dB (dopuszczalny hałas w porze nocnej). W przypadku zabudowy wielorodzinnej, zagrodowej czy też terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, normy są nieco łagodniejsze (odpowiednio: 68 i 59 dB).

Art. 117 ust. 5 ustawy *Prawo ochrony środowiska* zobowiązał do dokonywania oceny stanu akustycznego środowiska, na terenach które nie są objęte obowiązkiem opracowywania map akustycznych wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska. Mazowiecki Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie prowadzi pomiary hałasu komunikacyjnego w wybranych punktach pomiarowo-kontrolnych. Ogólne wnioski z badań monitoringowych hałasu przeprowadzonych w 2020 r. na terenie województwa mazowieckiego przez GIOŚ w Warszawie wykazały, że hałas komunikacyjny, podobnie jak w poprzednich latach, w dalszym ciągu pozostaje jednym z największych zagrożeń i głównych uciążliwości dla mieszkańców. Wg opracowania „*Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa mazowieckiego w roku 2020*” w dniach 22-23 września w ciągu drogi DW 718, w punkcie pomiarowym Duchnice odnotowano w porze nocnej przekroczenie hałasu o 2,9 dB. Badania nie wykazały natomiast przekroczeń hałasu lotniczego.

W gminie Ożarów Mazowiecki głównym źródłem zagrożeń dla klimatu akustycznego jest komunikacja drogowa i kolejowa. Ekrany przy linii kolejowej zredukowały znacznie poziom hałasu. Lokalne uciążliwości w pobliżu głównych tras komunikacyjnych (drogowych) związane z hałasem wynikają z takich czynników jak natężenie ruchu, struktura pojazdów, prędkość ich poruszania się oraz rodzaj i stan techniczny nawierzchni.

Ze względu na ograniczenie hałasu jak i zanieczyszczenia powietrza nowe budynki mieszkalne powinny być lokalizowane w pewnej odległości od dróg, zabudowa istniejąca izolowana zaś pasami zieleni. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie oraz na zmniejszaniu poziomu hałasu do co najmniej dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany - art. 112 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*. Ponadto ważna jest poprawa infrastruktury drogowej, przede wszystkim wymiana nawierzchni dróg na cichsze, które mogą ograniczyć emisję hałasu o 5 dB.

Tabela nr 18. Analiza SWOT w obszarze: zagrożenie hałasem

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– pasy zadrzewień przy drogach, – ograniczenie hałasu kolejowego (ekrany akustyczne), – zakłady przemysłowe bez uciążliwości w zakresie hałasu,	– postępujący wzrost natężenia ruchu drogowego, – zły stan nawierzchni niektórych dróg potęgujący hałas drogowy, – brak inwestycji w ekrany akustyczne w rejonie dróg A2, S7, S8
SZANSE	ZAGROŻENIA

– działania zmniejszające hałas samochodowy (stosowanie cichych nawierzchni, dźwiękoszczelnych okien, działania organizacyjne itp.), – optymalne rozmieszczenie zabudowy zgodnie z prawidłowo opracowanym mpzp, – zapoczątkowanie systemu monitoringu hałasu na terenie gminy	– uciążliwości akustyczne w rejonie dróg A2, S7, S8, ul. Gierdziejewskiego, ul. Poznańskiej – wzrastający ruch pojazdów, – zły stan techniczny pojazdów, – pogorszenie stanu dróg

KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA OCHRONY PRZED HAŁASEM do 2028 :

- 1. Propagowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych ograniczających emisję hałasu do środowiska.*
- 2. Prowadzenie odpowiedniej polityki przestrzennej, mającej na celu lokalizację uciążliwego akustycznie przemysłu, rzemiosła i usług na terenach oddalonych od zabudowy mieszkalnej.*
- 3. Poprawa stanu nawierzchni dróg i poprawienie organizacji ruchu, aby zwiększyć płynność jazdy.*
- 4. Budowa nowych dróg - obwodnic.*
- 5. Zwiększenie udziału komunikacji publicznej (zbiorowej).*
- 6. Stosowanie stolarki okiennej o podwyższonym wskaźniku izolacyjności akustycznej w budynkach narażonych na ponadnormatywny hałas i nowobudowanych obiektach.*
- 7. Montaż ekranów akustycznych.*
- 8. Stosowanie obudów dźwiękochłonnych na urządzenia i maszyny emitujące wysoki poziom hałasu.*

Zagadnienia horyzontalne

W zakresie dotyczącym klimatu akustycznego zagadnienia horyzontalne będą dotyczyć redukcji emisji hałasu do środowiska, modernizacji układu komunikacyjnego, użytkowanie pojazdów niskoemisyjnych, poprawa płynności ruchu przez przebudowy przecięcia się komunikacji drogowej z kolejową, wzmocnienie i uatrakcyjnienie komunikacji zbiorowej, promowanie i rozbudowa sieci ścieżek rowerowych, modernizacja dróg, infrastruktury towarzyszącej.

Adaptacja do zmian klimatu

Warunki pogodowe ekstremalne i zmienne mogą wymusić dostosowanie istniejącej infrastruktury do uwarunkowań, dodatkowych prac eksploatacyjno-porządkowych, czy utrzymaniowych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Bezkolizyjne przecięcia sieci transportowej i komunikacyjnej, poprawi warunki bezpieczeństwa i ograniczy wypadki drogowe, kolejowe i ewentualne zagrożenia dla środowiska wynikające z nieprzewidzianych wydarzeń.

Edukacja

Działania edukacyjne i poprawa świadomości użytkowników pojazdów, dróg w ogólnym zakresie ochrony środowiska skierowana do mieszkańców, współpraca i współdziałanie z zarządami dróg, jednostkami komunikacji zbiorowej.

Monitoring

Klimat akustyczny – zagrożenia hałasem, są monitorowane i poddawane przeglądom i ocenom.

4.8 Promieniowanie elektromagnetyczne

W zakresie promieniowania elektromagnetycznego rozróżnia się dwa rodzaje promieniowania:

- jonizujące powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych – unormowania związane z ochroną przed tym promieniowaniem reguluje ustawa z 29 listopada 2000 r. Prawo atomowe,
- niejonizujące, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne – regulacje w zakresie ochrony przed którym znajdują się w dziale VI ustawy Prawo ochrony środowiska.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) pochodzi od naturalnych źródeł tj. Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne związane są z działalnością człowieka. Do najważniejszych antropogenicznych źródeł promieniowania należą:

- stacje i linie energetyczne,
- nadajniki radiowe i telewizyjne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- wojskowe i cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,

- urządzenia powszechnego użytku: kuchenki mikrofalowe, monitory, aparaty komórkowe itp.

Zgodnie z art. 3 pkt 18 ustawy Prawo ochrony środowiska przez pola elektromagnetyczne rozumie się pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz. Zgodnie z Ustawą, celem regulacji dotyczących pól elektromagnetycznych jest:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zgodnie z art. 123 ustawy Prawo ochrony Środowiska oceny poziomów pól elektromagnetycznych (PEM)²⁹ w środowisku i obserwacji zmian dokonuje GIOŚ w ramach PMS. Na podstawie badań kontrolnych poziomów pól w środowisku prowadzi ponadto aktualizowany corocznie rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Natomiast zgodnie z art. 122a ust. 1 i 2 ustawy Poś pomiary poziomów pól elektromagnetycznych instalacji wykonuje prowadzący instalację lub użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, a następnie przekazuje je Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu.

Na terenie Powiatu Warszawskiego Zachodniego w 2023 roku wyznaczono 6 punktów pomiarowych pól elektromagnetycznych. W tym dwa w Ożarowie Mazowieckim. Wyniki pomiarów monitoringu PEM za rok 2023 były następujące:

Lokalizacja stacji			Typ terenu	Wyniki pomiarów za rok 2023 [V/m]
Ożarów Mazowiecki	ul. Floriana	ul.	miasto	0,5
Ożarów Mazowiecki	ul. Parkowa	ul.	miasto	<0,28

Wyniki monitoringu wskazują, że poziom promieniowania elektromagnetycznego występuje znacznie poniżej poziomu dopuszczalnego.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Pole elektromagnetyczne wytwarzane przez silne źródło niekorzystnie zmienia warunki bytowania człowieka, wpływa na przebieg procesów życiowych.

Źródłami emisji pól elektromagnetycznych na terenie gminy są linie najwyższych i wysokich napięć (dane Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A.), stacje elektroenergetyczne w miejscowościach: Oltarzew, Ożarów Mazowiecki, oraz dość liczne maszty antenowe wolnostojące (w tym na nieużywanych kominach przemysłowych), jak i zlokalizowane na dachach zabudowań (w tym kościołów). Poza ww. źródłami, pole elektromagnetyczne emitowane jest również przez sprzęty domowe. Linie najwyższych napięć przez teren gminy przebiegają głównie pomiędzy obszarami o zwartej zabudowie, podobnie stacje elektroenergetyczne zlokalizowane są w pewnym oddaleniu od zabudowań mieszkalnych. Ze względu na brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych na terenie gminy, nie przewiduje się wystąpienia zagrożenia ze strony pól elektromagnetycznych dla jej mieszkańców.

Tabela nr 19 . Analiza SWOT w obszarze: pola elektromagnetyczne

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów natężenia promieniowania elektromagnetycznego	
SZANSE	ZAGROŻENIA
– racjonalny dobór lokalizacji nowych urządzeń emitujących PEM	– przekroczenie dopuszczalnego poziomu w związku z rozwojem sieci elektromagnetycznych

KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE POLA ELEKTROMAGNETYCZNE do 2028 :

- 1. Monitorowanie pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych.*
- 2. Egzekwowanie przez organy administracji pomiarów pól elektromagnetycznych, do których inwestorzy są zobowiązani na mocy ustawy POŚ.*
- 3. Monitoring prowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.*
- 4. Prowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do źródeł promieniowania elektromagnetycznego, które zostały sklasyfikowane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.*
- 5. Lokalizacja linii elektroenergetycznych o napięciu powyżej 110 kV poza terenami zabudowy mieszkaniowej.*
- 6. Lokalizacja zabudowy mieszkaniowej w bliskim otoczeniu linii elektroenergetycznych o napięciu 110 kV wyłącznie po wcześniejszych pomiarach pól elektromagnetycznych.*

7. Wyznaczanie stref ograniczonego użytkowania wokół tych urządzeń emitujących promieniowanie niejonizujące, gdzie stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów promieniowania.

8. Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego aspektów związanych z zagrożeniem promieniowaniem elektromagnetycznym, w szczególności wprowadzanie zapisów dot. stref ograniczonego użytkowania.

4.9 Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, rejestr zakładów ZZR, rejestr poważnych awarii prowadzą jednostki zewnętrzne Państwowa Straż Pożarna i Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Warszawie. Na terenie gminy nie występują zakłady ZZR.

Ewentualne nadzwyczajne zagrożenia środowiska na terenie gminy mogą powodować – jak na innych terenach, ekstremalne zjawiska meteorologiczne t.j. silne wiatry i wichury, długotrwałe i ulewne deszcze, burze, śnieżyce, mrozy, susze oraz pożary, kolizje i wypadki samochodowe i kolejowe.

Tabela nr 20. Analiza SWOT w obszarze: zagrożenia poważnymi awariami

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– zintegrowany system zarządzania kryzysowego na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym, – współpraca z jednostkami Państwowej Straży Pożarnej i lokalnych Ochotniczych Straży Pożarnych	- infrastruktura energetyczna naziemna narażona na uszkodzenia, - przecięcia linii komunikacyjnych drogowych i kolejowych przestarzałe, brak wiaduktów,
SZANSE	ZAGROŻENIA
– nowe inwestycje, – dofinansowanie jednostek straży pożarnej,	- brak środków na modernizację przejazdów kolejowych i drogowych, - niewystarczające dofinansowanie, - nieprzewidziane warunki ekstremalnej pogody, - wypadki komunikacyjne

KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI do 2028 :

1. Wypracowanie płynności ruchu transportowego na skutek krzyżowania się infrastruktury drogowej i kolejowej, budowa wiaduktów w kilku punktach gminy.

2. Monitoring prowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwową Straż Pożarną.

3. Lokalizacja linii elektroenergetycznych mniej narażonych na uszkodzenia.

4. Uwzględnianie w przepisach lokalnych aspektów związanych z zagrożeniem poważnymi awariami.

Zagadnienia horyzontalne

W zakresie dotyczącym NZŚ zagadnienia horyzontalne będą dotyczyły monitorowania awarii i nieprzewidzianych wydarzeń komunikacji drogowej, kolejowej, ekstremalnych zjawisk naturalnych (wysokie temperatury, susza, nawałne opady, wichury, śnieżyce, silne mrozy).

Adaptacja do zmian klimatu

Warunki pogodowe ekstremalne i zmienne mogą wymusić dostosowanie istniejącej infrastruktury do uwarunkowań, dodatkowych prac eksploatacyjno-porządkowych, czy utrzymaniowych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Bezkolizyjne przecięcia sieci transportowej i komunikacyjnej, poprawi warunki bezpieczeństwa i ograniczy wypadki drogowe, kolejowe i ewentualne zagrożenia dla środowiska wynikające z nieprzewidzianych wydarzeń.

Edukacja

Działania edukacyjne, ostrzeżenia, alerty, współpraca z Wydziałem Zarządzania Kryzysowego.

Monitoring

Ewidencja awarii.

5. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Ożarów Mazowiecki nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wszystkie odpady komunalne, odebrane od właścicieli nieruchomości, trafiały do zagospodarowania do instalacji przetwarzania odpadów komunalnych lub poza instalacjami, zgodnie z obowiązującymi przepisami w tym zakresie.

Odpady komunalne zmieszane odebrane od właścicieli nieruchomości zamieszkałych oraz nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe, Przedsiębiorstwo Usługowe "Hetman" Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Al. Krakowska 110/114, 00-971 Warszawa, zostały przykazane do następujących instalacji:

- Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych PU Hetman Sp. z o.o., ul. Turystyczna 38, 05-830 Nadarzyn;

- Instalacja Termicznego Przetwarzania z Odzyskiem Energii PGE GiEK S.A. Oddział Elektrociepłownia w Rzeszowie, ul. Ciepłownicza 8, 35-959 Rzeszów. *(stan na 31 grudnia 2023 r.)*

Z kolei bioodpady stanowiące odpady komunalne kompostowane zostały przekazane do następujących instalacji:

- Rolnicza Bioelektrownia Rzeczyca Sp. z o.o. (Instalacja biogazowni), ul. Mickiewicza 20, 78-641 Rzeczyca;
- Związek Komunalny Gmin Ziemi Lubartowskiej (Instalacja do kompostowania odpadów zielonych zebranych selektywnie), Wólka Rokicka 100, 21-100 Lubartów;
- Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Bełżycach Sp. z o.o. Instalacja do kompostowania odpadów, ul. Przemysłowa 35A, 24-200 Bełżyce;
- "COFINCO-POLAND" Sp. z o.o. (Instalacja do kompostowania odpadów ulegających biodegradacji i odpadów pochodzących z sortowni), ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie-Zdrój;
- Polfer Sp. z o.o. (Instalacja do kompostowania), Bezledy 35A, 11-200 Bartoszyce;
- PN-WMS Sp. z o.o. Kompostownia Odpadów Zielonych, Międzyzylas 1, 05-326 Międzyzylas;
- DBAJ Marta Prychodko Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów, ul. Polna 25C, 12-140 Świątajno;
- Miejski Zakład Oczyszczania w Wołominie Sp. z o.o. (Instalacja do kompostowania odpadów biodegradowalnych), Aleja Niepodległości 253, 05-200 Stare Lipiny;
- Instalacja do odzysku lub kombinacji odzysku i unieszkodliwiania Dobra Energia Sp. z o.o., ul. Głowackiego 87, 28-300 Jędrzejów.

Na terenie Gminy funkcjonują dwa Gminne Punkty Zbierania Odpadów Komunalnych (GPZOP), dostępne dla mieszkańców Ożarowa Mazowieckiego, objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi: – Umiastów, ul. Umiastowska 41E, – Wolica, ul. Leśna 1. W punktach odbierane są następujące rodzaje odpadów komunalnych: papier i tektura, tworzywa sztuczne, metale, szkło, opakowania wielomateriałowe, meble i inne odpady 3 wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, zużyte świetlówki i inne odpady zawierające rtęć, przeterminowane leki, odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwach domowych w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi w szczególności igieł i strzykawek, chemikalia (resztki farb, lakierów, klejów, rozpuszczalników, środki ochrony roślin i opakowania po nich, przepracowane oleje etc.), zużyte opony samochodowe, odpady budowlane i rozbiórkowe,

odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów, popiół z palenisk domowych, odpady tekstyliów i odzieży.

W 2023 roku nie realizowano żadnych inwestycji związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi w gminie. Wykonywane były niezbędne prace związane z prowadzeniem Gminnych Punktów Zbierania Odpadów Problemowych w Umiastowie i Wolicy. Koszt utrzymania ww. punktów, według stanu na grudzień 2024 r., wynosił 88931,12 zł. Koszt wynagrodzeń pracowników obsługujących punkt – 204 479,67 zł.

Tabela nr 21. Ilość odpadów komunalnych oraz odpadów z grupy 16 i 17, wytworzonych na terenie gminy Ożarów Mazowiecki w 2023 roku.

Kod odpadu	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów poza systemem [Mg]	Masa odebranych odpadów w ramach systemu (w tym PSZOKi - GPZOP) [Mg]	Masa odebranych odpadów łącznie [Mg]
20 03 01	niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	3209,573	5557,3400	8766,9130
15 01 01/ 20 01 01	opakowania z papieru i tektury/ papier i tektura	84,167	596,2400	680,4070
15 01 02/ 20 01 39	opakowania z tworzyw sztucznych/ tworzywa sztuczne	14,359	32,0200	46,3790
15 01 04 / 20 01 40	opakowania z metali / metale	-	4,5000	4,5000
15 01 06	zmieszane odpady opakowaniowe	79,62	1385,9200	1465,5400
15 01 07 / 20 01 02	opakowania ze szkła / szkło	8,617	699,0000	707,6170
15 01 10*	opakowania zawierające pozostałości substancji niebezpiecznych lub nimi zanieczyszczone	-	0,2000	0,2000
16 01 03	zużyte opony	-	48,1000	48,1000

20 01 21*	lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	-	0,0000	0,0000
20 01 23*	urządzenia zawierające freony	-	8,7270	8,7270
20 01 32	przeterminowane leki	-	1,9400 (apteki)	1,9400 (apteki)
20 01 35*/ 20 01 36	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne, w tym zawierające niebezpieczne składniki	-	33,0130	33,0130
20 01 34	baterie	-	0,6600	0,6600
20 03 99	popiół	0,74	54,8400	55,5800
20 03 07	odpady wielkogabarytowe	127,892	457,9880	585,8800
17 01 01, 17 01 02, 17 01 07, 17 02 01, 17 02 03, 17 04 05, 17 09 04	odpady poremontowe	133,4800	475,3000	608,7800
17 03 80	odpadowa papa	-	-	-
20 02 01	odpady ulegające biodegradacji	183,97	2964,94	3148,91
20 03 03	odpady z oczyszczania ulic i placów	-	-	-
20 01 08	odpady kuchenne ulegające biodegradacji	-	12,8400	12,8400
20 01 11	odzież i tekstylia	1,2800	15,9000	17,1800
20 01 28	pozostałości po farbach	-	1,8400	1,8400
Razem		3843,6980	12351,3080	16195,0060

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Ożarów Mazowiecki za rok 2023.

Masa powstałych z przetwarzania odpadów komunalnych pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, przeznaczonych do składowania: 38,2414 Mg.

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.2024, poz.399 t.j.) nakłada na gminy obowiązek osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów biodegradowalnych przekazywanych do składowania. Poszczególne poziomy i sposoby ich obliczania regulują dwa rozporządzenia Ministra Środowiska.

- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (Dz.U. 2021 poz. 1530),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. 2017 poz. 2412).

Poziomy wymagane i osiągnięte w 2023 roku wskazuje poniższa tabela.

Poziomy wskazane w rozporządzeniach Ministra Środowiska	Poziom do osiągnięcia w 2023 r. [%]	Poziom osiągnięty w 2023 r. [%]
poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegający biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	do 35	1,66
poziom recyklingu przygotowanie do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, szkła, metali, tworzyw sztucznych	35	36,73

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Ożarów Mazowiecki za rok 2023.

Z powyższego zestawienia wynika, że gmina Ożarów Mazowiecki wywiązała się z ustawowego obowiązku i osiągnęła wszystkie wymagane poziomy w 2023 roku.

Zgodnie z art. 6r ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.2024.399 t.j.) z pobranych od mieszkańców opłat pokrywane są koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, obejmujące:

- odbiór, transport, zbieranie, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych;
- tworzenie i utrzymanie punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych;
- obsługę administracyjną systemu.

Elementy składowe kosztów za 2023 rok	Kwota [zł]
Wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi	11 544 574,32
Koszty poniesione tytułem odbioru, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, a także utrzymanie stanowisk pracy, oprogramowanie, materiały, informacyjno-edukacyjne, utrzymanie, modernizacja punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych	11 391 489,91 zł

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Ożarów Mazowiecki za rok 2023.

Według stanu na dzień 31.12.2023 r., liczba zadeklarowanych w ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi wyniosła 31 244 osoby (liczba deklaracji: 6 606).

Rejestry działalności regulowanej to bazy danych, w których zamieszcza się informacje o przedsiębiorcach spełniających określone warunki, mogących prowadzić reglamentowaną działalność.

Rejestr działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu Ożarowa Mazowieckiego, przedstawia poniższa tabela :

Lp.	Firma
1	BYŚ Wojciech Byśkiniewicz 01-934 Warszawa ul. Arkuszowa 43
2	SIR-COM Stanisław Zajączkowski 05-500 Nowa Iwiczna, ul. Krasickiego 65
3	PreZero Service Centrum Sp. z o.o. 99-300 Kutno, ul. Łąkoszyńska 127, Oddział w Otwocku 05-400 Otwock ul. Piastowa 2
4	Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o. 05-800 Pruszków ul. Stefana Bryły 6
5	Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania w m.st. Warszawie, 01-161 Warszawa ul. Obozowa 43
6	ARKAZEN Zenon Ciarka w spadku 05-816 Michałowice Opacz Mała ul. Czysta 9
7	P.P.H.U. LEKARO Jolanta Zagórska Wola Ducka 70 A 05-408 Glinianka
8	Remondis Sp. z o. o. ul. Zawodzie 16 02-981 Warszawa
9	„Partner” Dariusz Apelski, ul. Płytowa 1, 03-046 Warszawa
10	Partner Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa ul. Płytowa 1, 03-046 Warszawa
11	P.U. Hetman Sp. z o.o. Al. Krakowska 110/114, 00-971 Warszawa
12	Eko-Hetman Sp. z o. o., ul. Turystyczna 38, 05-830 Nadarzyn
13	Aminex Sp. z o. o. w Ożarowie Mazowieckim, ul. Poznańska 129/133 05-850 Ożarów Mazowiecki
14	Zakład Usług Komunalnych w Błoniu, 05-870 Błonie, ul. Poniatowskiego 12B
15	FAGUS Sp. z o.o. al. Krakowska 110/114, 00-971 Warszawa
16	EKO-BYŚ Sp. z o.o.
17	MPK PURE HOME Sp. z o.o.
18	MS-EKO Sp. z o.o. 03-186 Warszawa Modlińska 129 lok. U7
19	PreZero Bałtycka Energia Sp. z o. o. 02-981 Warszawa ul. Zawodzie 5
20	Jarper Sp. z o. o.
21	ECO-EMPRESA Sp. z o.o.

(Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Ożarów Mazowiecki za rok 2023).

5.1 Wyroby azbestowe

Azbest jest nazwą handlową odnoszącą się do sześciu minerałów włóknistych, który ze względu na swe właściwości był szeroko wykorzystywany w kilku dziedzinach gospodarki, przede wszystkim w budownictwie, ale także w energetyce, transporcie i przemyśle chemicznym. Szacuje się (w skali kraju), że ok. 96% ogólnej ilości wyrobów zawierających azbest stanowią płyty azbestowo-cementowe (faliste i płaskie) wykorzystywane jako pokrycia dachowe. Ze względu na stwierdzone chorobotwórcze działanie azbestu w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu w naszym kraju od 1997 r., obowiązuje zakaz stosowania wyrobów azbestowych.

Zgodnie z zapisami Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 r. w gminie Ożarów Mazowiecki od 2011 r. obowiązuje Program usuwania materiałów zawierających azbest dla gminy Ożarów Mazowiecki oparty o szacunkowa inwentaryzację z 2004 roku. W ramach realizacji programu mieszkańcy gminy corocznie otrzymują dofinansowanie pokrywające koszty demontażu, transportu i unieszkodliwienia odpadów azbestowych. Gmina Ożarów Mazowiecki realizuje zapisy zawarte w Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 przyjętego uchwałą nr 122/2009 Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2009 r., w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”, zmienionego uchwałą nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.

Rada Miejska uchwałą Nr 323/09 przyjęła „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2009-2032”, który został zaktualizowany w 2018 r. uchwałą nr L/528/18, uregulowania dotyczące systematycznego usuwania wyrobów zawierających azbest z otoczenia.

W 2023 r. z terenu gminy odebrano i unieszkodliwiono 82,3 Mg wyrobów zawierających azbest, w tym zdemontowano 62,4 Mg i odebrano 19,9 Mg. W porównaniu do 2022 r., wartość ta oscyluje na tym samym poziomie, a w stosunku do 2021 r. uległa zwiększeniu o 15,76 Mg. Należy zaznaczyć, że o ile gmina pokrywa koszty zdjęcia i utylizacji wyrobów zawierających azbest np. z dachu, o tyle właściciel/mieszkaniec na własny koszt wykonuje nowe poszycie dachu. Czynniki ekonomiczne w znacznym stopniu determinuje liczbę składanych wniosków. Na koniec 2023 r., zgodnie z ewidencją wyrobów zawierających azbest, do unieszkodliwienia pozostaje nadal 1787,582 Mg wyrobów zawierających azbest, tj. o 172,108 Mg mniej niż w roku poprzednim.

Tabela nr 22. Analiza SWOT w obszarze: gospodarka odpadami

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– znaczący udział odpadów odbieranych selektywnie, – posiadanie PSZOK, – usprawnianie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, – regularny, w ramach Programu usuwania wyrobów azbestowych, odbiór eternitu od mieszkańców	- brak środków finansowych i zainteresowania społecznego wdrażaniem gospodarki o obiegu zamkniętym,
SZANSE	ZAGROŻENIA
– edukacja ekologiczna w zakresie właściwego postępowania z odpadami	– brak funduszy zewnętrznych na działania związane z usuwaniem wyrobów azbestowych, – częste zmiany przepisów w zakresie gospodarowania odpadami

KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA GOSPODARKI ODPADAMI do 2028 :

1. *Pozyskanie środków zewnętrznych oraz przeznaczenie środków własnych na zadanie związane z utylizacją azbestu, zgodnie z przyjętym do 2032 r. „Programem usuwania azbestu”.*
2. *Edukacja ekologiczna mieszkańców Gminy z zakresu segregacji odpadów.*
3. *Dalszy rozwój gminnego systemu odbioru odpadów komunalnych.*

Zagadnienia horyzontalne

W zakresie dotyczącym gospodarki odpadami zagadnienia horyzontalne będą dotyczyć postępowania z odpadami zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ochroną środowiska, wiele elementów wymaga interwencji. Istotne jest selektywne zbieranie odpadów, tworzenie warunków do zbiórki, usuwanie wyrobów azbestowych ze środowiska.

Adaptacja do zmian klimatu

Istotnym zadaniem jest budowa, rozbudowa i utrzymanie gminnych punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, likwidacja dzikich wysypisk odpadów.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Ewentualne zagrożenia dla środowiska mogą wynikać z kolizji i wypadków samochodowych i kolejowych, w tym z transportem odpadów.

Edukacja

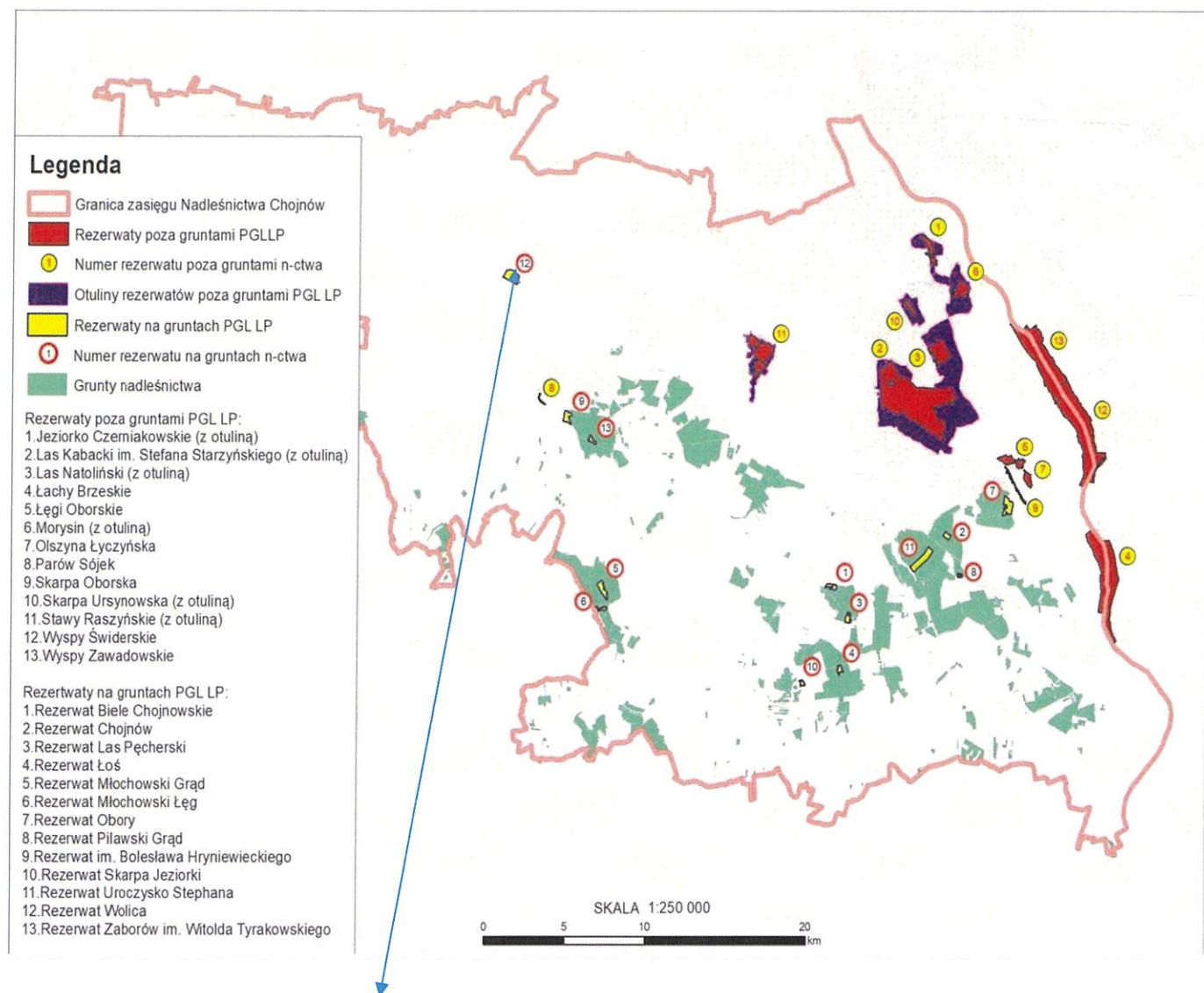
Działania edukacyjne i poprawa świadomości mieszkańców i podmiotów gospodarczych w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich właściwej segregacji.

Monitoring

Gospodarka odpadami jest na bieżąco monitorowana, określone są wymogi uzyskania właściwych poziomów segregacji odpadów i odzysku odpadów do wtórnego wykorzystania.

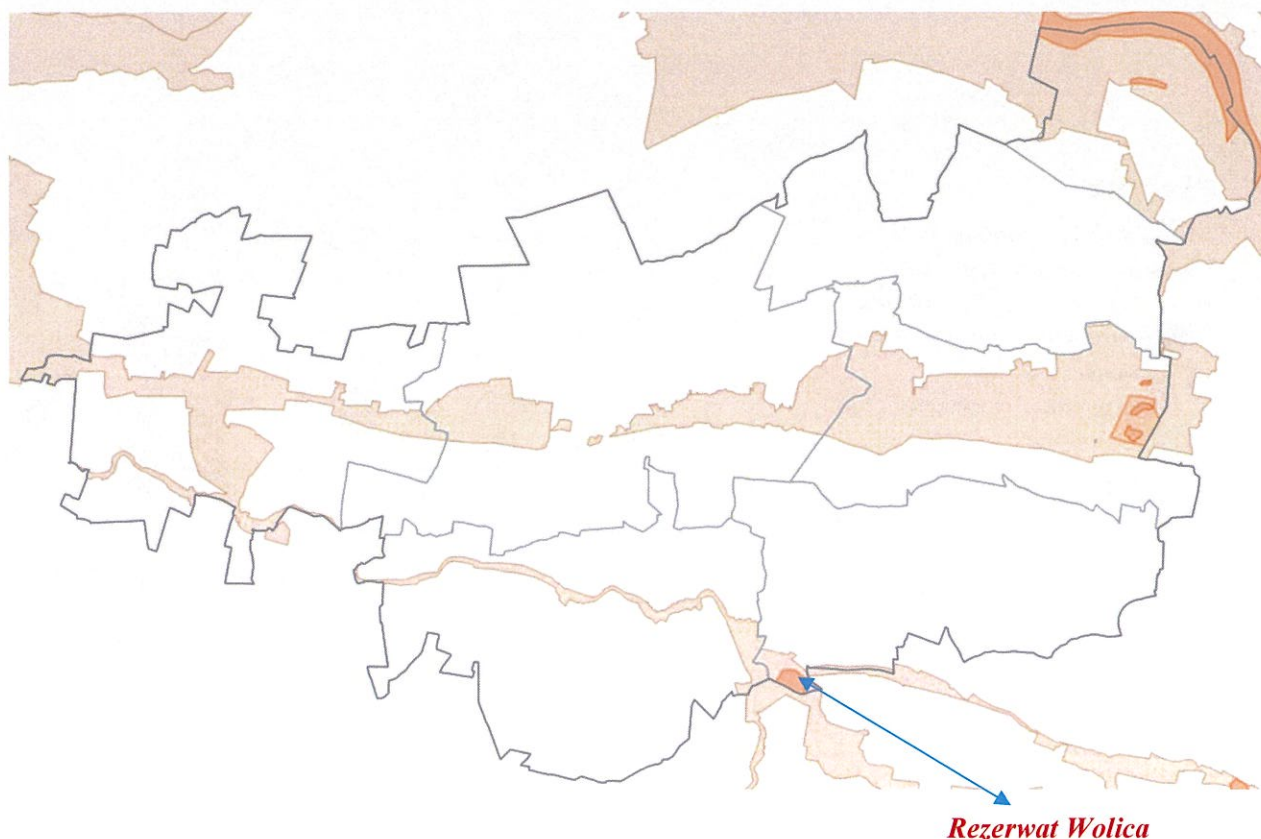
6. Zasoby przyrodnicze gminy

Wśród obszarów i obiektów szczególnie chronionych na terenie gminy wyróżnić należy Rezerwat „Wolica”. Utworzony został w 1984 r. i jest rezerwatem typu leśnego, zajmującym powierzchnię 50,39 ha. Rezerwat, należy do Nadleśnictwa Chojnów. jest jedynym zachowanym na obszarze terenów rolnych i osiedli fragmentem naturalnej przyrody. Wiek drzewostanu to 50 - 70 lat, pojedyncze drzewa mają nawet 100 lat. Wśród drzewostanu przeważa wiąz, dąb, olsza i jesion. W podroście przewagę stanowi czeremcha, wiąz szypułkowy, wierzba krucha oraz olsza czarna, w miejscach suchych – dąb szypułkowy. Bujnie rosną krzewy i runo leśne. Rezerwat należy do typu łągów jesionowo – wiązowych z fragmentem bogatych łąk niskich. Rezerwat stanowi ostoję dla leśnych zwierząt Rezerwaty Przyrody Nadleśnictwa Chojnów.

Rezerwat „Wolica”

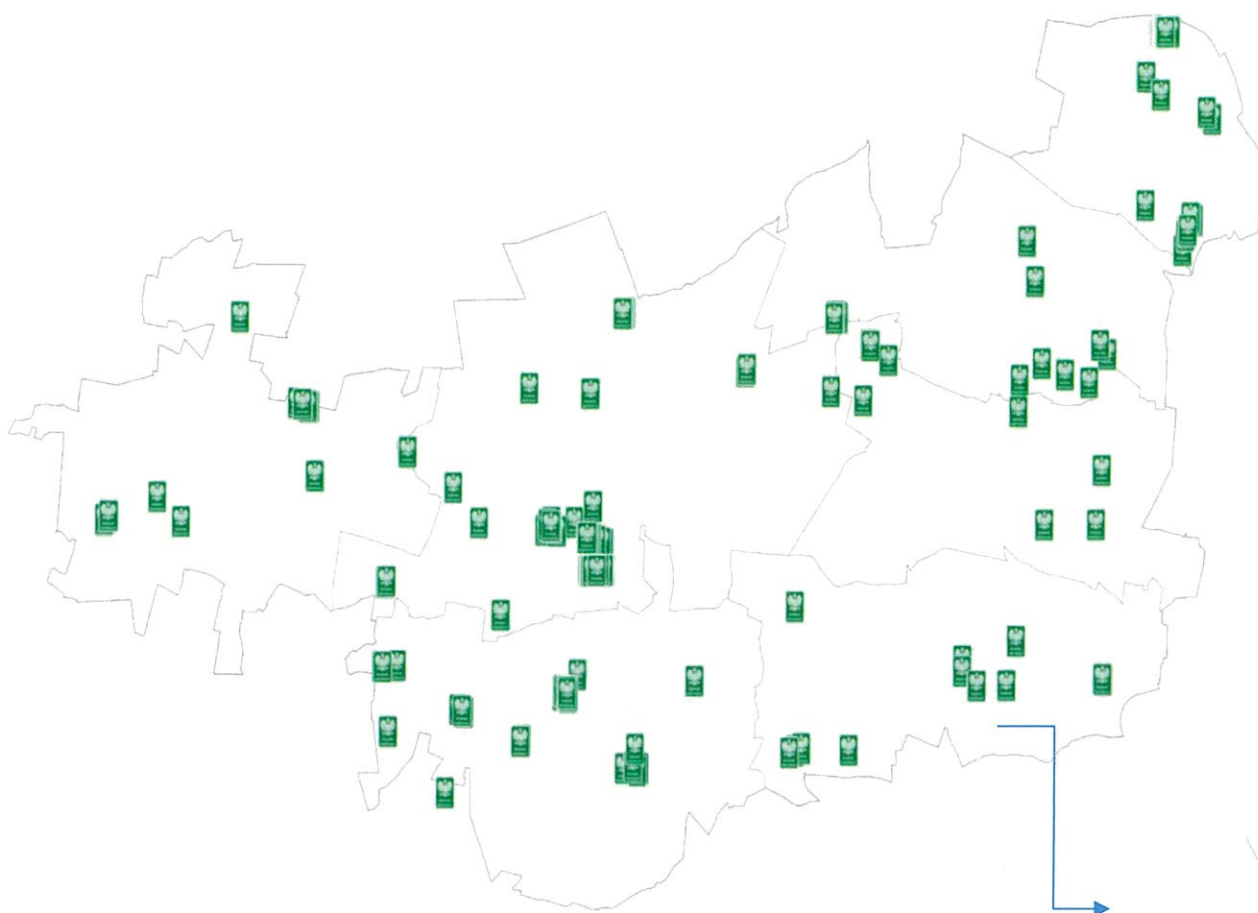

Lokalizacja Rezerwatów przyrody, na terenie Powiatu Warszawskiego Zachodniego.

Tereny Miasta i Gminy Ożarów Mazowiecki położone na Równinie Błońskiej, charakteryzują się monotonnością krajobrazu i bezleśnością. Skupiska zieleni występują wzdłuż dróg i rowów. Malowniczości krajobrazowi południowo – zachodniej części gminy dostarcza rzeka Utrata, wzdłuż której rosną drzewa i krzewy zamieszkiwane przez wiele gatunków ptaków. Najcenniejsze okazy drzew rosnących pojedynczo i szpalerowo zostały zapisane jako pomniki przyrody.

Wśród nich wymienić można np.:

- lipy drobnolistne w alei do parku w : Duchnicach (84 szt.) i Wolicy (92 szt.)
- wiąz szypułkowy w parku: przy ul. Poniatowskiego w Ożarowie Mazowieckim, w parku Ołtarzewskim w Ożarowie Mazowieckim, w Broniszach, w Duchnicach
- jesion wyniosły w Ożarowie Mazowieckim (park przy ul. Poniatowskiego, park Ołtarzewski i przy ul. Kościuszki 1), przy alei do parku i obok parku w Duchnicach (5 szt.) oraz parku w Płochocinie, Święcicach i Wolicy (2 szt.)
- klon, jawor, robinia akacjowa, dąb szypułkowy: w parku i obok parku w Duchnicach
- akacja biała, klon jesionolistny - aleja do parku w Wolicy.

*Gmina
Ożarów Mazowiecki*

Lokalizacja pomników przyrody na terenie Powiatu Warszawskiego Zachodniego.

Pozostałości po dawnych parkach dworskich są na terenach miasta i gminy głównymi skupiskami zieleni i ostoją zwierzyny, do nich należą:

- w mieście – Ołtarzew i park przy ul. Poniatowskiego
- w gminie – Pilaszków, Macierzysz, Bronisze, Duchnice, Gołaszew, Płochocin, Pogroszew Kolonia, Umiastów, Kręczki, Strzykuły, Wolica, Święcice.

Od strony południowej w rejonie rzeki Utraty zlokalizowany jest Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu (PL.ZIPOP.1393.OCHK.619), ustanowiony i wyznaczony na mocy rozporządzenia Wojewody Mazowieckiego z dnia 29.08.1997 r. (Dz. Urz. z 1997 r. nr 43, poz. 149), pozostałe akty prawne: rozporządzenie nr 117 Wojewody Mazowieckiego z dnia 3.08.2000 r., rozporządzenie nr 218 Wojewody Mazowieckiego z dnia 6.06.2001r. rozporządzenie nr 57 Wojewody Mazowieckiego z dnia 3.07.2002 r., rozporządzenie nr 2 Wojewody Mazowieckiego z dnia 29.01.2003 r., rozporządzenie nr 3 Wojewody

Mazowieckiego z dnia 13.02.2007 r., rozporządzenie nr 56 Wojewody Mazowieckiego z dnia 13.10.2008 r., uchwała nr 34/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18.02.2013 r.

Nadzór nad obszarem sprawuje Marszałek Województwa Mazowieckiego.

Zgodnie z przeprowadzonym audytem krajobrazowym województwa mazowieckiego, w obszarze gminy zidentyfikowano krajobraz przemysłowy i energetyczny, miejski, wiejski z użytkami rolnymi, miejscami łąkowy i łąkowo-bagienny. Krajobraz zaewidencjonowany o kodzie 14-318.72-047 – krajobraz wiejski z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych średniej wielkości, jest obciążony dużym zagrożeniem ze strony komunikacji przy realizacji ICP i CPK.

Tabela nr 23. Analiza SWOT w obszarze: zasoby przyrodnicze

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Duże zaangażowanie w rewitalizację parku miejskiego, – Sukcesywne wzbogacanie bioróżnorodności przez nowe nasadzenia, – inwestowanie w rekreację, wypoczynek i aktywności w otoczeniu zieleni,	- konieczność pozyskiwania środków na rewitalizację parków, inwestycje kosztowne w realizacji,
SZANSE	ZAGROŻENIA
– poprawa warunków życia mieszkańców, korzystny wpływ zasobów przyrodniczych stan środowiska	– anomalie pogodowe, zagrożenia naturalne (szkodniki, choroby)

KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH do 2028 :

- 1. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej.*
- 2. Utrzymanie istniejących form ochrony przyrody.*
- 3. Monitoring pomników przyrody.*
- 4. Inwentaryzacje drzew w parkach, bieżące utrzymanie terenów zielonych.*
- 5. Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym aspektów związanych z audytem krajobrazowym województwa mazowieckiego.*

Zagadnienia horyzontalne

W zakresie dotyczącym zasobów przyrodniczych zagadnienia horyzontalne będą dotyczyły utrzymania i zachowania elementów przyrodniczych, parków, terenów zieleni, wykonywania nasadzeń zastępczych i urządzania zieleni. Ważne jest dotrzymania norm jakości wszystkich elementów środowiska – powietrza, wody, gleby.

Adaptacja do zmian klimatu

Warunki pogodowe ekstremalne i zmienne mogą wiązać się potrzebą przeglądów, pielęgnacji i bieżącego utrzymania form przyrody, uzupełnienia roślin, tworzenia warunków do rozwoju, bytowania i przetrwania zwierząt.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Ewentualne zagrożenia dla środowiska mogą wynikać z występowania anomalii pogodowych, wydarzeń ekstremalnych.

Edukacja

Działania edukacyjne, poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców i podmiotów gospodarczych.

Monitoring

Jakość powietrza atmosferycznego jest na bieżąco monitorowana, system informacji o przekroczeniach jest ujęty w zarządzaniu kryzysowym na poziomie wojewódzkim. Uzasadniony jest monitoring długości sieci gazowej, liczby przyłączy gazowych, liczby instalacji grzewczych pozaklasowych, liczba alertów o przekroczeniach norm jakości powietrza.

7. Edukacja ekologiczna

Pojęcie edukacja ekologiczna oznacza dostarczanie wiedzy celem wykształcenia świadomości ekologicznej i zaszczepienia w ludziach myślenia i postępowania zgodnego z zasadami ekorozwoju. Jest to działanie ciągłe i długoterminowe. Czynniki decydującymi o sukcesie realizowanej edukacji ekologicznej są rzeczowa informacja oraz umiejętność komunikowania się z odbiorcą. Działania edukacyjne powinny objąć wszystkie grupy społeczne, wiekowe i zawodowe.

Edukacja ekologiczna (edukacja środowiskowa) – koncepcja kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem myśleć globalnie - działać lokalnie. Edukacja ekologiczna definiowana jest także jako psychologiczno-pedagogiczny proces oddziaływania na człowieka w celu kształtowania jego świadomości ekologicznej. Edukacja ekologiczna obejmuje wprowadzanie do programów szkół wszystkich szczebli tematyki z zakresu ochrony środowiska i kształtowania środowiska, umożliwiającej łączenie wiedzy przyrodniczej z postawą humanistyczną, tworzenie krajowych

i międzynarodowych systemów kształcenia specjalistów i kwalifikowanych pracowników dla różnych działów ochrony środowiska, nauczycieli ochrony środowiska, doksztalcanie inżynierów i techników różnych specjalności oraz menedżerów gospodarki, a także powszechną edukację szkolną i pozaszkolną wśród dorosłych i dzieci.

W potocznym rozumieniu są to wszelkie formy działalności skierowanej do społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, które mają na celu wpływanie na poziom świadomości ekologicznej, propagowanie konkretnych postaw korzystnych dla środowiska naturalnego, upowszechnianie wiedzy o przyrodzie. Działania te prowadzone są przez szkoły, przez specjalistyczne placówki edukacyjne zarówno publiczne jak i niepubliczne, a także przez liczne organizacje ekologiczne.

Może przyjmować różne formy, np.:

- kształcenie ustawiczne poprzez rozdawanie ulotek i programy edukacyjne
- kształcenie dzieci i młodzieży i dorosłych w zakresie ekologii
- zielone szkoły

Edukacja ekologiczna obecna jest w formalnym systemie kształcenia. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dn. 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, wprowadza edukację ekologiczną w postaci oddzielnej ścieżki edukacyjnej o charakterze wychowawczo-dydaktycznym począwszy od II etapu edukacyjnego (klasy IV-VI).

W gminie Ożarów Mazowiecki edukację ekologiczną prowadzi Wydział Środowiska i rolnictwa we współpracy z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Ożarowie Mazowieckim.

Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Ożarowie Mazowiecki prowadzi szkolenia z zakresu:

- wdrażania zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej – finansowane z FAPA, zasad rolnictwa zrównoważonego i ekologicznego, produktów regionalnych,

Corocznie we współpracy z Wydziałem Ochrony Środowiska i Rolnictwa organizowana jest olimpiada „Gminna olimpiada wiedzy o wiejskim gospodarstwie domowym, przedsiębiorczości i ekologii” organizowana jest od około 8 lat przez Urząd Miasta i Gminy oraz Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego .

Olimpiada adresowana jest do Rolników z terenu gminy.

Konkurs przeprowadzany jest w formie pytań testowych z zakresu ochrony środowiska. Głównie dotyczy spraw związanych z programem sanitacji gminy, gospodarowania odpadami, programu usuwania eternitu oraz edukacji ekologicznej z zakresu pracy w gospodarstwach rolnych.

Terminy akcji edukacji-ekologicznej prowadzonej w Gminie.

Dzień ziemi	marzec, organizatorzy: gmina , szkoły podstawowe, gimnazja, przedszkola, szkoły średnie
Sprzątanie Świata	wrzesień, organizatorzy: gmina i szkoły podstawowe gimnazja , przedszkola, szkoły średnie
Olimpiada Ekologiczna	marzec, organizatorzy gmina i ośrodek doradztwa rolniczego

KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ do 2028 R. :

1. Kontynuacja i rozszerzanie działań edukacyjnych z zakresu ochrony środowiska w szkołach:

- prowadzenie aktywnych form edukacji ekologicznej młodzieży i dzieci,*
- ponadprogramowa edukacja z zakresu ekologii i ochrony środowiska, prowadzenie odrębnych zajęć dotyczących ochrony środowiska, organizowanie zajęć w terenie i wycieczek krajoznawczych, prowadzenie ekologicznych kół zainteresowań, wykonywanie wystaw i ekspozycji, albumów i kronik prezentujących osiągnięcia uczniów w poznawaniu i ochronie środowiska,*
- angażowanie szkół i uczniów w akcje sprzątania terenu Gminy, sadzenia drzew i pielęgnacji zieleni, opieki nad zwierzętami, zbierania surowców wtórnych, a także innych przedsięwzięciach proekologicznych.*

2. Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej dorosłej społeczności Gminy i kształtowanie prawidłowych wzorców zachowań

- informowanie społeczeństwa o stanie środowiska, działaniach na rzecz jego ochrony, a także o możliwościach prawnych uczestniczenia w podejmowaniu decyzji mających wpływ na stan środowiska*

- *edukacja w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, ochrony powietrza atmosferycznego, oszczędności energii i wody*
- *informowanie przedsiębiorców o obowiązkach wynikających z przepisów z zakresu ochrony środowiska.*

Zagadnienia horyzontalne w zakresie edukacji ekologicznej zostały przedstawione w poszczególnych punktach dotyczących wszystkich elementów środowiska i prowadzonych działań.

8. Aspekty ekologiczne w planowaniu przestrzennym

Istotą zasady zrównoważonego rozwoju jest dążenie do równowagi w traktowaniu racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych jak również ładu przestrzennego. W praktyce powinno oznaczać to spójność przepisów prawnych obowiązujących w tych dziedzinach.

Do tej pory na terenie gminy Ożarów Mazowiecki obowiązywało Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte Uchwałą Nr 464/10 Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim z dnia 15 czerwca 2010 r. W trakcie obowiązywania powyższego Studium zostały do niego dwukrotnie wprowadzone zmiany:

- zarządzeniem zastępczym Wojewody Mazowieckiego z dnia 5 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia obszarów udokumentowanych złóż kopalin do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ożarów Mazowiecki,
- Uchwałą Nr XXX/281/20 Rady Miejskiej w Ożarowie Mazowieckim z dnia 17 września 2020 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ożarów Mazowiecki.

W dokumencie wzięto pod uwagę specyfikę gminy Ożarów Mazowiecki, na którą w znacznej mierze składa się fakt istnienia w jej granicach rozległych terenów o korzystnych warunkach rolniczych, przy jednoczesnym położeniu w bezpośrednim sąsiedztwie z m.st. Warszawa.

Obecnie Uchwałą nr LXXIV/683/23 z dnia 14.12.2023 r. przyjęto nowe Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ożarów Mazowiecki.

W gminie Ożarów Mazowiecki miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają aż 97,5% powierzchni gminy. Jedynie niewielkie fragmenty miejscowości Myszczyń, Macierzysz i Mory nie zostały jeszcze objęte planami. Analiza przeznaczenia terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wykazała, iż ponad połowa

objętych nimi terenów wyznaczona została jako tereny rolne (w tym z możliwością realizacji zabudowy zagrodowej oraz tereny usług z zakresu obsługi rolnictwa). Drugą co do powierzchni funkcją wyznaczoną w planach jest funkcja mieszkaniowa, która łącznie zajmuje około 20% powierzchni planów. Wyraźnie przeważa zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, która koncentruje się w mieście Ożarów Mazowiecki oraz w poszczególnych miejscowościach, a także liniowo wzdłuż części dróg. Zabudowa wielorodzinna ma udział marginalny i koncentruje się w dominującej części w mieście Ożarów Mazowiecki oraz w Józefowie. Znaczny jest również udział terenów wyznaczonych pod rozwój aktywności gospodarczej – terenów zabudowy usługowej, produkcyjnej, składów i magazynów – zajmują one łącznie ponad 17% powierzchni planów. Koncentrują się one wzdłuż głównych dróg: autostrady A2, dróg ekspresowych S2 i S8 oraz drogi krajowej nr 92. Tereny zieleni zajmują niewielką powierzchnię – około 3% powierzchni planów – i składają się na nie głównie tereny zieleni urządzonej, cmentarzy i ogrodów działkowych, lasów, tereny wód powierzchniowych stanowią bardzo niski wskaźnik powierzchniowy. Pozostały obszar (ok. 8%) zajmują tereny infrastruktury technicznej i tereny komunikacji (w tym tereny kolejowe).

W strukturze użytkowania gruntów miasta i gminy Ożarów Mazowiecki dominują grunty rolne, które zajmują ok. 74% powierzchni gminy. Tereny zabudowane stanowią ok. 17% powierzchni, zaś tereny komunikacji i infrastruktury technicznej ok. 7%. Pozostałe 2% zajmują inne grunty, takie jak lasy czy wody powierzchniowe.

W strukturze użytkowania samego miasta Ożarów Mazowiecki również przeważają grunty rolne, które zajmują blisko 49% powierzchni. Ich procentowy udział wzrósł w momencie włączenia w 2014 r. do granic miasta obrębu Ożarów Wieś. Grunty zabudowane zajmują w mieście ok. 40%, zaś tereny komunikacji ok. 10%. Na obszarze wiejskim gminy udział terenów rolnych jest wyraźnie wyższy – zajmują one ok. 77% powierzchni. Tereny zabudowane stanowią ok. 14%, zaś tereny komunikacji ok. 6 %.

Gmina Ożarów Mazowiecki charakteryzuje się bardzo dobrymi glebami do uprawy rolniczej – gleby w Ożarowie Mazowieckim należą do najbardziej urodzajnych w skali województwa mazowieckiego. Pokrywa glebowa regionu wykształciła się z piaszczystych utworów pyłowych zwykłych, które przypominają swoją strukturą najlepsze jakościowo gleby lessowe. Ich miąższość wynosi ok. 1 m.

Ponadto na południu gminy znajdują się utwory związane z doliną Utraty: mady, gleby torfowe, mułowe, gleby murszowate, murszowo-mineralne – teren o walorach przyrodniczych objęty formą ochrony jako obszar chronionego krajobrazu.

Sporadycznie na całym obszarze opracowania można wyróżnić czarne ziemie właściwe. Przeważająca część pokrywy glebowej w gminie zaliczona została do kompleksu pszennego dobrego 2 (ok. 46,3% na całym terenie gminy). Stosunkowo duży obszar (11,2%) należy do najlepszego kompleksu przydatności rolniczej gleb – pszennego bardzo dobrego 1 (zlokalizowanego głównie we wschodniej części gminy, w obrębach: PGR Strzykuły, Konotopa, Jawczyce, Mory, Gołaszew, Duchnice, miasto Ożarów Mazowiecki). Na zachodzie (głównie w obrębach takich jak Umiastów, PGR Kręczki Kaputy, Pogroszew, Wolskie, Koparki, Gołaszew, Płochocin, Świącice, Wolica, Orły, Pilaszków, Myszczyń, Duchnice) mieszczą się większe powierzchnie kompleksu żytniego bardzo dobrego 4 (12,6%) oraz żytniego dobrego 5 (7,6%).

W południowo-zachodniej części gminy, w rejonie doliny Utraty można wyróżnić użytki zielone, przede wszystkim średnie (2z). Sporadycznie w gminie mieszczą się słabsze kompleksy przydatności rolniczej gleb, a także nieklasyfikowane tereny zabudowane, nieużytki, wody i lasy.

9. System realizacji programu ochrony środowiska

W oparciu o przeprowadzone analizy słabych stron i przewidywanych zagrożeń na poszczególne komponenty środowiska, w przyjętych obszarach zostały określone cele i kierunki działania. Wnioski oraz zadania do realizacji na okres obowiązywania programu zostały opracowane w formie tabelarycznej, na podstawie danych na koniec 2023 r. Jednocześnie zostały uwzględnione sposoby monitorowania poprzez wskaźniki przyjmowane w dokumentach nadrzędnych lub powiązanych z opracowaniem.

Opracowane wnioski zostały przedstawione w formie tabelarycznej składającej się z elementów:

Tabela nr 24. Cele i wskaźniki ich realizacji w odniesieniu do planowanych zadań na terenie gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Tabela nr 25. Harmonogram rzeczowo-finansowy dla zadań własnych Gminy Ożarów Mazowiecki

Tabela nr 26. Zadania monitorowane wraz z szacunkowym kosztem realizacji i źródeł finansowania.

Tabela nr 24. Cele i wskaźniki ich realizacji w odniesieniu do planowanych zadań na terenie gminy Ożarów Mazowiecki na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030

Lp.	Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko
			Nazwa (źródło)	Bazowa	Docelowa				
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza i zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych	Liczba instalacji pozaklasowych	504 szt.	0 szt.	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunalnych do powietrza	Wymiana urządzeń grzewczych, Prowadzenie CEEB	Gmina, właściciele nieruchomości	Brak środków finansowych na realizację zamierzonych działań brak zainteresowania ze strony mieszkańców gminy
2.			Liczba zrealizowanych inwestycji w elektromobilność	1szt.	>3 szt.	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń transportowych do powietrza	Zakup samochodów niskoemisyjnych, montaż stacji ładowania elektrycznego	Gmina, mieszkańcy, podmioty gospodarcze	
3.			Długość ścieżek rowerowych	13,9 km	>13,9 km		Budowa ścieżek rowerowych	Gmina we współpracy z zarządcami dróg powiatowych i krajowych	
4.			Liczba połączeń komunikacji zbiorowej	8 linii	>8 linii		Wsparcie funkcjonowania komunikacji zbiorowej	Gmina oraz gminy sąsiednie, powiat	
5.			Liczba budynków gminnych poddanych termomodernizacji	16 nieruchomości	> 16 nieruchomości	Poprawa efektywności energetycznej	Termomodernizacja budynków gminnych	Gmina	
6.			Liczba inwestycji w wymianę oświetlenia	541	> 541 szt.		Wymiana oświetlenia na energooszczędne	Gmina, mieszkańcy	

Lp.	Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko
			Nazwa (źródło)	Bazowa	Docelowa				
7.			Liczba wybudowanych instalacji OZE	44	> 44 szt.	Rozwój OZE	Budowa instalacji OZE	Gmina, mieszkańcy	Brak środków finansowych na realizację zamierzonych działań brak zainteresowania ze strony mieszkańców gminy
8.			Liczba zanieczyszczeń, dla których przekroczone zostały normy jakości powietrza, lokalny monitoring jakości powietrza, rejestr meteo	0	0	Działalność kontrolna i edukacyjna	Instalacja stacji pomiarowych do oceny stanu jakości powietrza	Gmina	
9.			Liczba działań edukacyjnych w zakresie jakości powietrza	3	>3		Edukacja w zakresie szkodliwości stosowania paliwa słabej jakości i konieczności oszczędzania energii	Gmina	
10.			Liczba gospodarstw ogrzewanych gazem	6000	> 6000	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunalnych do powietrza	Pomoc mieszkańcom w uzyskaniu dotacji na wymianę pieca	Gmina, mieszkańcy	
11.	Zagrożenie hałasem	Ograniczenie uciążliwości hałasu	Długość dróg o nawierzchni twardej ulepszonej	99,6 km	> 99,6 km	Modernizacja układu komunikacyjnego	Rozwój i poprawa infrastruktury drogowej	Gmina, zarządcy dróg	

Lp.	Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko
			Nazwa (źródło)	Bazowa	Docelowa				
12.	Pole elektromagnetyczne	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym o ponadnormalnym natężeniu	Występowanie przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego	0	0	Działalność administracyjna	Ewidencja źródeł emisji, przyjmowanie zgłoszeń instalacji	Powiat	Brak środków finansowych na realizację zamierzonych działań brak zainteresowania ze strony mieszkańców gminy
13.	Gospodarowanie wodami	Zmniejszenie antropopresji i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Liczba zbiorników bezodpływowych	1014 szt. szamb	< 1014 szt. szamb	Przeciwdziałanie powstawaniu zanieczyszczeń w zlewniach cieków powierzchniowych i zbiorników wód podziemnych	Ewidencja zbiorników na nieczystości płynne, kontrola opróżniania	Gmina, Straż Miejska	
14.			Utrzymanie Kanału Ożarowskiego	17 km	17 km	Przejęcie w utrzymanie Kanału Ożarowskiego, bieżące utrzymanie urządzeń	Koszenie, utrzymanie drożności i oczyszczanie Kanału Ożarowskiego, innych urządzeń	Gmina, właściciele i użytkownicy urządzeń	
15.			Retencja na terenie nieruchomości ze zbiornikami na deszczówkę	Brak danych	>50 (nieruchomości ze zbiornikami na deszczówkę)	Urządzenia do gromadzenia wód opadowych, wspieranie retencji terenowej, indywidualnej	Planowanie przestrzenne, przeglądy posiadanych i użytkowanych urządzeń wodnych , Rozważenie wsparcia retencji indywidualnej	Gmina, właściciele nieruchomości	

Lp.	Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko
			Nazwa (źródło)	Bazowa	Docelowa				
16.			Działania edukacyjne, propagowanie działań pozytywnych	2 akcje	>2 akcji	Konkursy, spotkania, relacje w Informatorze	Edukacja, konkursy, współpraca z Kołem Wędkarskim, Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, Informator	Gmina ODR	Brak środków finansowych na realizację zamierzonych działań brak zainteresowania ze strony mieszkańców gminy
17.	Gospodarka wodno-ściekowa	Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej redukcja presji na środowisko	Długość sieci wodociągowej	235,5 km	>235,5 km	Inwestycje rozwojowo-modernizacyjne	Zgodnie z planami inwestycyjnymi – rozbudowa sieci wodociągowej	Gmina ZWiK	
18.			Zużycie wody na potrzeby ludności, przemysłu	45,7 m3/osobę	<45,7 m3/osobę	Analiza danych eksploatacyjnych i użytkowych	Sprawozdawczość Rozliczenia	Gmina ZWiK	
19.			Długość sieci kanalizacyjnej	90,3 km	>90,3 km	Inwestycje rozwojowo-modernizacyjne	Zgodnie z planami inwestycyjnymi – rozbudowa sieci kanalizacyjnej	Gmina ZWiK	
20.			Przyłącza kanalizacyjne	3659 szt.	>3659 szt.	Inwestycje rozwojowo-modernizacyjne, Działalność sprawozdawcza i administracyjna	Sprawozdawczość Działalność administracyjna, działalność kontrolna	Gmina ZWiK właściele nieruchomości Straż Miejska	

Lp.	Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko
			Nazwa (źródło)	Bazowa	Docelowa				
21.	Zasoby geologiczne	Ochrona zasobów geologicznych	Powierzchnia niekoncesjonowane go wydobycia złóż	0 ha	0 ha	Działalność administracyjna	Kontrola nad kopalinami i nielegalnym wydobyciem, określenie ww. terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina, Powiat, OUG	Brak środków finansowych na realizację zamierzonych działań brak zainteresowania ze strony mieszkańców gminy
22.	Gleby	Występowanie zanieczyszczeń WWA, metalami lub pestycydami	Występowanie zanieczyszczeń	0 ha	0 ha	Zmniejszenie presji rolniczej	Rozwój rolnictwa ekologicznego	MODR, KRUS	
23.						Działalność kontrolno-administracyjna	Ochrona w planach miejscowych, opiniowanie w ramach bieżącej działalności	Gmina	
24.							Kontrola nad właściwym wykorzystaniem wierzchniej warstwy gleby – humusu	Gmina, Powiat	
25.	Gospodarowanie odpadami	Ograniczenie ilości odpadów i wzrost	Azbest Ilość pozostałych wyrobów azbestowych	1787,582 Mg	< 1310 Mg	Ograniczenie negatywnego wpływu odpadów na środowisko, wdrażanie	Usuwanie i przekazywanie do utylizacji wyrobów zawierających azbest	Gmina, mieszkańcy	Brak zainteresowania mieszkańców

Lp.	Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko
			Nazwa (źródło)	Bazowa	Docelowa				
26.			Poziom recyklingu odpadów komunalnych	43,85 %	do 58%	gospodarki obiegu zamkniętego	Budowa, rozbudowa i utrzymywanie gminnych punktów zbiórki odpadów komunalnych,	Gmina	Brak środków
27.			Powierzchnia nielegalnych wysypisk odpadów	0 ha	0 ha		Likwidacja miejsc nielegalnej zwózki odpadów, zbieranie odpadów porzuconych	Gmina właściciele nieruchomości	Brak środków
28.			Liczba działań edukacyjnych w zakresie odpadów	3	>3		Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych dotycząca odpadów, teatryki o tematyce segregacji odpadów	Gmina	Brak zainteresowania mieszkańców
29.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona zasobów przyrodniczych	Liczba pomników przyrody	13 szt.	≥13 szt.	Ochrona form ochrony przyrody	Pielęgnacja i opieka nad pomnikami przyrody	Gmina	Brak środków
30.			Powierzchnia terenów parków, zieleńców, zieleni osiedlowej	80,6 ha	≥ 80,6 ha		Utrzymanie, rewitalizacja i opieka nad terenami zieleni	Gmina	Ryzyko suszy lub niekorzystnych zjawisk naturalnych (szkodniki, choroby drzew, wichury), brak terenów na urządzenie nowych powierzchni,

Lp.	Obszar	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyko
			Nazwa (źródło)	Bazowa	Docelowa				
31.			Działania edukacyjne odnośnie ochrony środowiska naturalnego	3	>3	Edukacja dzieci i młodzieży	Działalność edukacyjna	Gmina, szkoły, przedszkola, Koło Wędkarskie	Brak zainteresowania
32.	Zagrożenie poważny	Ochrona ludności i środowis	Liczba poważnych awarii	0	0	Ochrona przed skutkami awarii	Wsparcie OSP, Powiatowej Straży Pożarnej	Gmina, inne jednostki	Nieprzewidziane incydenty

Tabela nr 25. Harmonogram rzeczowo finansowy dla zadań własnych Gminy Ożarów Mazowiecki

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji	Szacunkowy koszt [zł] na poszczególne lata			
					2025	2026	2027	2028
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Zakup samochodów niskoemisyjnych,	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		Kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej, wymiana urządzeń grzewczych pozaklasowych,	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	25 000	25 000	25 000	25 000
		Termomodernizacja budynków należących do gminy	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
		Wymiana oświetlenia na energooszczędne	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	30 000	30 000	30 000	30 000

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji	Szacunkowy koszt [zł] na poszczególne lata			
					2025	2026	2027	2028
		Modernizacja dróg gminnych	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	500 000	500 000	500 000	500 000
		Budowa ścieżek rowerowych	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	500 000	500 000	500 000	500 000
		Wsparcie komunikacji zbiorowej	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	100 000	100 000	100 000	100 000
		Prowadzenie lokalnego monitoringu jakości powietrza	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	8000	8000	8000	8000
		Rejestrator meteo	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	5 000	5 000	5 000	5 000
		Budowa instalacji OZE w budynkach należących do Gminy	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	25 000	25 000	25 000	25 000
2.	Zagrożenie hałasem	Poprawa stanu infrastruktury dróg gminnych	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	250 000	250 000	250 000	250 000
3.	Pola elektro-magnetyczne	Zawarcie ustaleń w planach miejscowych	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
4.	Gospodarowanie wodami	Działania interwencyjne i kontrolne	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
		Analiza możliwości, modernizacje i odtwarzanie istniejących uwarunkowań, planowanie przestrzenne, program wsparcia retencji indywidualnej „oszczędzam wodę”	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	250 000	250 000	250 000	250 000

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji	Szacunkowy koszt [zł] na poszczególne lata			
					2025	2026	2027	2028
		Przejęcie obowiązków Wód Polskich utrzymania Kanału Ożarowskiego.	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	500 000	500 000	500 000	500 000
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	Działania rozwojowo - modernizacyjne, budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	7 500 000	7 500 000	7 500 000	7 500 000
		Działania związane z nadzorem gospodarki ściekowej, analiza danych eksploatacyjnych i użytkowych	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	25 000	25 000	25 000	25 000
		Działania administracyjne, sprawozdawcze, monitorujące	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	5000	5000	5000	5000
6.	Zasoby geologiczne	Uwzględnienie zasobów geologicznych w planowaniu przestrzennym, opiniowanie projektów prac geologicznych	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
7.	Gleby	Opiniowanie zdjęcia warstwy próchnicznej gleby w ramach postępowania w sprawie wyłączenia gruntów z produkcji rolnej	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie	Prowadzenie postępowań w sprawie kontroli zagospodarowania	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji	Szacunkowy koszt [zł] na poszczególne lata			
					2025	2026	2027	2028
	powstawaniu odpadów	odpadów, nielegalnego składowania odpadów						
		Usuwanie odpadów i materiałów zawierających azbest	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	50 000	50 000	50 000	50 000
		Recykling odpadów komunalnych , budowa rozbudowa i utrzymanie punktów zbiórki odpadów, likwidacja miejsc nielegalnej zwózki odpadów, zbieranie porzuconych odpadów	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	150 000	10 000 000	3 000 000	120 000
9.	Zasoby przyrodnicze	Pielęgnacja i utrzymanie terenów zieleni wzdłuż dróg i przy obiektach gminnych, pielęgnacja zieleni miejskiej, terenów zabytkowych, nasadzenia drzew i krzewów	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000
10.	Dotyczy obszarów ochrona powietrza, ochrona wód, zasobów przyrodniczych, gospodarki odpadami.	Edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży , dorosłych	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	50 000	50 000	50 000	50 000
11.	Zagrożenie poważnymi awariami	Wsparcie Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej , OSP	Gmina Ożarów Mazowiecki	2025-2028	100 000	1487 880	100 000	100 000

Tabela nr 26. Zadania monitorowane wraz z szacunkowym kosztem realizacji i źródłem finansowania

Lp.	Obszar interwencji	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny /koordynujący	Szacunkowy koszt [zł]	Źródło finansowania
1.	Ochrona jakości powietrza	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunalnych do powietrza	Wymiana urządzeń grzewczych	Właściciele nieruchomości	b.d. wymiana połączona z kosztem modernizacji i termomodernizacji	Środki zewnętrzne, środki własne
2.			Termomodernizacja budynków prywatnych	Właściciele nieruchomości	b.d.	Środki własne, środki zewnętrzne
3.			Rozbudowa sieci gazowej	PGNiG	b.d.	PGNiG, mieszkańcy
4.		Zmniejszenie emisyjności zanieczyszczeń transportowych do powietrza	Zakup samochodów niskoemisyjnych	Mieszkańcy	b.d.	Środki własne mieszkańców
5.			Rozwój elektromobilności, w tym montaż stacji ładowania pojazdów elektrycznych	Sektor prywatny, Podmioty gospodarcze	b.d.	Środki własne
6.			Budowa i przebudowa dróg powiatowych, wojewódzkich i krajowych oraz ścieżek rowerowych	Zarządcy dróg	b.d.	Środki własne, dofinansowanie zewnętrzne

Lp.	Obszar interwencji	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny /koordynujący	Szacunkowy koszt [zł]	Źródło finansowania
7.			Ograniczanie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg	Zarządcy dróg	b.d.	Środki własne
8.		Poprawa efektywności energetycznej	Termomodernizacja budynków	Właściciele nieruchomości, jednostki przyznające dofinansowania	b.d.	Środki własne, dofinansowanie zewnętrzne
9.			Wymiana oświetlenia na energooszczędne	Zarządcy i właściciele terenów	b.d.	Środki własne, dofinansowanie zewnętrzne
10.		Rozwój OZE	Budowa OZE na terenie nieruchomości (farmy fotowoltaiczne)	Podmioty prywatne	b.d.	Środki prywatne, dotacje
11.			Budowa OZE na budynkach prywatnych	Podmioty prywatne	b.d.	Środki prywatne, dotacje
12.		Działalność edukacyjna	Budowanie świadomości społecznej w zakresie ochrony powietrza, szkodliwości stosowania paliwa słabej jakości i konieczności oszczędzania energii	SPWZ, organizacje pozarządowe	b.d.	Środki własne i zewnętrzne

Lp.	Obszar interwencji	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny /koordynujący	Szacunkowy koszt [zł]	Źródło finansowania
13.	Zagrożenie hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Rozwój i poprawa stanu infrastruktury drogowej, modernizacja dróg	Zarządcy dróg	b.d.	Środki własne, dofinansowanie zewnętrzne
			Wdrażanie rozwiązań ograniczających emisję hałasu przemysłowego	Przedsiębiorstwa	b.d.	Środki własne
			Wydawanie decyzji o dopuszczalnych poziomach hałasu do środowiska	SPWZ	b.d.	Środki własne
			Monitoring hałasu	GIOŚ	b.d.	Środki własne
14.	Pole elektromagnetyczne	Ochrona przed promieniowaniem źródeł PEM	Ewidencja źródeł PEM, monitoring oddziaływania	SPWZ, PSSE, GIOŚ	W ramach własnej działalności	Środki własne
15.	Gospodarowanie wodami	Ochrona przed powodzią	Uwzględnianie map zagrożenia i ryzyka powodziowego w gospodarowaniu przestrzenią,	PGW Wody Polskie	W ramach własnej działalności	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny /koordynujący	Szacunkowy koszt [zł]	Źródło finansowania
16.			Przeciwdziałanie podtopieniom zatorowym, i wezbraniom błyskawicznym, zadania inwestycyjne dotyczące Kanału Ożarowskiego	PGW Wody Polskie	b.d.	Środki własne Dofinansowanie zewnętrzne
				Zarządzanie kryzysowe	W ramach własnej działalności	Środki własne Dofinansowanie zewnętrzne
		Wzrost retencji	Tworzenie warunków do zwiększenia retencji terenowej w zagospodarowaniu terenu, budowa zbiorników retencyjnych	Właściciele nieruchomości	b.d.	Właściciele nieruchomości Dofinansowanie zewnętrzne
			Wykorzystanie dostępnych zasobów do zwiększenia pojemności retencyjnej i opóźnienia odpływu	Właściciele nieruchomości Zarządcy terenów Spółka Wodna	b.d.	Właściciele nieruchomości Użytkownicy urządzeń Dofinansowanie zewnętrzne
		Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Redukcja presji ze strony rolnictwa, gospodarki komunalnej, przemysłu	Właściciele nieruchomości, Zarządcy terenów Ośrodek Doradztwa Rolniczego	b.d.	Właściciele nieruchomości Inne jednostki Dofinansowanie zewnętrzne

Lp.	Obszar interwencji	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny /koordynujący	Szacunkowy koszt [zł]	Źródło finansowania
		Uporządkowanie gospodarki wodami opadowymi	Właściwe utrzymanie systemów kanalizacji deszczowej, rowów odwadniających, urządzeń wodnych	Zarządcy terenów Właściciele urządzeń	b.d.	Właściciele terenu Właściciele urządzeń Dofinansowanie zewnętrzne
17.	Gospodarka wodno-ściekowa	Porządkowanie gospodarki wodno-ściekowej	Właściwe gospodarowanie wodą i ściekami bytowymi oraz przemysłowymi	Właściciele nieruchomości	b.d.	Właściciele terenu
18.		Ograniczenie negatywnego wpływu ścieków na środowisko	Przedsięwzięcia rozwojowo-modernizacyjne oczyszczalni i sieci kanalizacji	Właściciele oczyszczalni i sieci	b.d.	Środki zewnętrzne Właściciele i zarządcy obiektów
			Właściwe utrzymanie przydomowych oczyszczalni ścieków przydomowych	Właściciele nieruchomości	b.d.	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny /koordynujący	Szacunkowy koszt [zł]	Źródło finansowania
19.	Zasoby geologiczne	Działalność i kontrola administracyjna	Wydawanie koncesji na wydobywanie zasobów geologicznych	Odpowiedzialne jednostki administracyjne – Starosta Powiatu Warszawskiego Zachodniego, Marszałek Województwa Mazowieckiego,	b.d.	Środki własne
20.	Gleby	Zmniejszenie presji rolniczej, antropogenicznej, monitoring gleb	Kontrola gleb pod względem zanieczyszczenia i wykorzystania rolniczego zgodnego z kodeksem dobrej praktyki rolniczej	Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska	b.d.	Budżety jednostek
			Monitoring gleb użytkowanych rolniczo	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Okręgowa Stacja Chemiczno Rolnicza	b.d.	Budżety jednostek
21.	Gospodarstwo i zapobieganie powstaniu	Ograniczanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko	Selektywna zbiórka i zagospodarowanie odpadów przemysłowych	Podmioty gospodarcze	b.d.	Środki własne

Lp.	Obszar interwencji	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny /koordynujący	Szacunkowy koszt [zł]	Źródło finansowania
			Usuwanie i przekazywanie do utylizacji wyrobów zawierających azbest	Właściciele nieruchomości	b.d.	Środki własne, dofinansowanie zewnętrzne
			Wykorzystanie i odzysk odpadów	Podmioty gospodarcze	b.d.	Środki własne
			Edukacja w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich właściwej segregacji	SPWZ, organizacje pozarządowe	b.d.	Środki własne
22.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona przyrody i innych obszarów naturalnych	Utrzymanie i zachowanie rezerwatu przyrody, obszaru chronionego krajobrazu, monitoring form chronionych.	RDOŚ w Warszawie	b.d.	Środki własne, środki zewnętrzne
			Zachowanie i utrzymanie drzew i krzewów, uzupełnianie nasadzeń	Właściciele nieruchomości, Zarządcy dróg	b.d.	Środki własne
23.	Zagrożenie poważnymi awariami	Ochrona przed skutkami poważnych awarii	Usuwanie skutków awarii	Sprawca awarii lub właściciel terenu	b.d.	Środki własne
			Rejestr awarii	WIOŚ w Warszawie	b.d.	Środki własne

10. Zarządzanie i monitoring Programu

Dla właściwej realizacji programu ochrony środowiska niezbędne jest funkcjonowanie odpowiednich struktur zarządzania środowiskiem, opartych na współpracy między poszczególnymi realizatorami ochrony środowiska oraz na wypracowanych zasadach zrównoważonego rozwoju: zanieczyszczający płaci, przezorności, współodpowiedzialności, pomocniczości, racjonalności w wykorzystywaniu zasobów przyrody. Zarządzanie środowiskiem odbywa się na kilku szczeblach administracji – gminy, powiatu i województwa, w ramach posiadanych kompetencji, w oparciu o obowiązek wzajemnego informowania i uzgadniania, a także na poziomie podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska. W gminie Ożarów Mazowiecki komórką monitorującą będzie Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa.

Instrumenty służące zarządzaniu Programem Ochrony Środowiska wynikają z obowiązujących aktów prawnych (np. Prawo ochrony środowiska, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, etc.) i można je podzielić na instrumenty prawne, finansowe, społeczne oraz strukturalne.

Instrumenty prawne

- ⇒ decyzje, zezwolenia i pozwolenia wydawane w ramach posiadanych kompetencji przez organy administracji i uprawnione instytucje, przede wszystkim Wojewodę Mazowieckiego, Marszałka Województwa Mazowieckiego, Starostę Powiatu Warszawskiego Zachodniego, Burmistrza Ożarowa Mazowieckiego, Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, służby sanitarne i weterynaryjne etc.
- ⇒ opłaty za korzystanie ze środowiska,
- ⇒ administracyjne kary pieniężne,
- ⇒ przepisy prawa miejscowego w zakresie planów zagospodarowania przestrzennego, zasad utrzymania czystości i porządku w gminie, zasad zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, ochronę niektórych obiektów cennych przyrodniczo ustalonych przez radę gminy.

Instrumenty finansowe

Zgodnie z ustawą prawo ochrony środowiska głównymi instrumentami finansowo-prawnymi ochrony środowiska są:

- ⇒ opłaty za korzystanie ze środowiska (ponoszone za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, wprowadzanie ścieków lub wód do ziemi, pobór wód etc.),
- ⇒ administracyjne kary pieniężne,
- ⇒ podatki i inne daniny publiczne.

Innymi instrumentami finansowymi, pozwalającymi na właściwe zarządzanie środowiskiem są między innymi:

- ⇒ środki budżetowe, w tym: z budżetu centralnego, województwa, powiatu, gminy,
- ⇒ środki zagraniczne bezzwrotne uzyskane w ramach programów międzynarodowych i funduszy pomocowych, w tym: środki UE, Fundusz Spójności, Fundusze Strukturalne, w tym: Sektorowe Programy Operacyjne, Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego,
- ⇒ kredyty i pożyczki krajowe,
- ⇒ kredyty i pożyczki zagraniczne,

Instrumenty społeczne

Instrumenty społeczne określone zostały w ustawie Prawo Ochrony Środowiska oraz w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U.2013.1235 ze zm.). Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, skutków realizacji planów i programów OŚ nakazuje zagwarantowanie udziału społeczeństwa w przygotowaniu planów i programów mających znaczenie dla środowiska.

Do instrumentów społecznych należą również:

- ⇒ edukacja i informacja ekologiczna,
- ⇒ współpraca i budowanie partnerstwa (włączenie do realizacji programu jak najszerszej liczby osób, system szkoleń i dokształcania, współpraca zadaniowa z poszczególnymi sektorami gospodarki, współpraca z instytucjami finansowymi).

Instrumenty strukturalne

Instrumenty strukturalne to głównie opracowania o charakterze strategicznym i planistycznym. Dokumenty te określają główne cele i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska.

Głównym odpowiedzialnym w zakresie wykonania gminnego Programu Ochrony Środowiska jest Burmistrz Ożarowa Mazowieckiego, na którym spoczywa ustawowy obowiązek przedkładania Radzie Gminy, co dwa lata, raportu z wykonania *Programu*. W celu właściwego wywiązywania się z realizacji POŚ władze gminy powinny dążyć do współdziałania z wszystkimi stronami zaangażowanymi w działania programowe oraz zapewnić poprawną współpracę jednostek odpowiedzialnych w strukturach wewnętrznych Urzędu.

11. Monitorowanie Programu ochrony środowiska

Proces wdrażania Programu powinien podlegać kontroli, umożliwiającej ocenę stopnia realizacji wyznaczonych zadań i efektywności wdrażania polityki środowiskowej z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Rozróżniamy dwa rodzaje monitoringu:

- monitoring jakości środowiska,
- monitoring polityki środowiskowej.

Obydwa rodzaje monitoringu są ze sobą ściśle powiązane. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem.

Wdrażanie Programu będzie podlegało regularnej ocenie w zakresie:

- określenia stopnia wykonania przedsięwzięć,
- określenia stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi założeniami a ich wykonaniem,
- analizy przyczyn tych rozbieżności.

Monitorowanie powinno być realizowane przy pomocy wskaźników (mierników) stanu środowiska i zmian presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej.

Poniżej zaproponowano najistotniejsze wskaźniki jakie można wykorzystać w ramach założeń niniejszego *Programu*:

Tabela nr 27. Zestawienie wskaźników monitoringu Programu ochrony środowiska.

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość / rok odniesienia	Oczekiwana wartość/rok odniesienia
1.	Długość dróg o nawierzchni twardej ulepszonej	km	99,6 / 2023	105/ 2028
2.	Długość ścieżek rowerowych	km	13,9 / 2023	25/2028
3.	Liczba połączeń komunikacji zbiorowej	Liczba linii	8/2023	10/2028
4.	Długość czynnej sieci wodociągowej	km	235/2023	237/2028
5.	Zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³	45,7/2023	45/2028
6.	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej gminnej	km	90,3 /2023	105/ 2028
7.	Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej	szt.	3659 /2023	4000/2028
8.	Ścieki odprowadzane	dam ³	1412/2023	>1412/2025
9.	Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.	1014/2023	800/2028
10.	Aktywne działania utrzymania wód powierzchniowych	km	17/2023	17/2025
11.	Poważne awarie	Szt.	0	0
12.	Długość czynnej sieci gazowej	km	238/2023	>238/2025
13.	Liczba instalacji grzewczych pozaklasowych	szt.	504/2023	0/2028
14.	Poziom udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	%	0,52 / 2023	1/2028
15.	Występowanie zanieczyszczeń, dla których przekroczone zostały normy jakości powietrza	Liczba alertów	0/2023	0/2028
16.	Występowanie przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego	szt.	0 / 2023	0/2028
17.	Poziom recyklingu odpadów komunalnych	%	43,85 %/ 2023	58 %/ 2028
18.	Ilość odpadów komunalnych segregowanych odebranych z terenu gminy	Mg	2 958,26/ 2023	>2959/2025
19.	Ilość odpadów azbestowych do zutylizowania z terenu gminy	Mg	1787,6 / 2023	1300/2028
20.	Retencja na terenie nieruchomości ze zbiornikami na deszczówkę	liczba nieruchomości gromadzących deszczówkę	Brak danych	200/2028
21.	Liczba złożonych deklaracji w ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi	szt.	6606 / 2023	>6606/2025
22.	Powierzchnia terenów parków, zieleńców, zieleni osiedlowej	ha	80,6 /2023	≥ 80,6/2025
23.	Udział wszystkich obszarów objętych ochroną prawną w całkowitej powierzchni Gminy	%	2,8 / 2023	≥ 2,8/2025

24.	Pomniki przyrody	szt.	13 / 2023	≥ 13
25.	Działania edukacyjne	liczba akcji	3/2023	≥ 3 w ciągu roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG, GUS

12. Efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska

Opis efektów realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska w oparciu o dane zawarte w poszczególnych rozdziałach opisowych, wskazuje na realizowanie większości działań zgodnie z przyjętymi założeniami, w większości punktów na zakładanym poziomie. Wiąże się to z pozyskanymi dofinansowaniami. Wyniki zestawień kierowane są do programów powiatowego i wojewódzkiego. Przegląd gminnego programu za lata 2024 i 2025 zostanie zrealizowany w 2026 r. Dane do niniejszego opracowania obejmują koniec roku 2023 i miejscami rok 2024 (w trakcie jego trwania).

Interwencje mogą wymagać następujące działania:

- istnieje potrzeba wymiany pozaklasowych instalacji grzewczych przez właścicieli nieruchomości,
- istnieje konieczność podłączania części nieruchomości do istniejącej kanalizacji sanitarnej,
- uporządkowanie sprawozdawczości w zakresie poziomu odzysku odpadów komunalnych do wymaganych poziomów,
- wdrażanie i wspieranie retencji indywidualnej wód opadowych, wykorzystywanych do podlewania.

Tabela nr 28 . Zestawienie efektów realizacji Programu ochrony środowiska.

Lp.	Wskaźnik i działania w zakresie planowanych celów środowiskowych	Stan realizacji	Skutek
1.	Zwiększenie długości dróg o nawierzchni twardej ulepszonej	↑	Bezpośredni, długoterminowy
2.	Budowa ścieżek rowerowych	↑	Bezpośredni, długoterminowy
3.	Rozbudowa sieci połączeń komunikacji zbiorowej	↑	Pośredni, długoterminowy
4.	Termomodernizacja budynków	↑	Bezpośredni, długoterminowy

5.	Wymiana oświetlenia na energooszczędne	↑	Bezpośredni, długoterminowy
6.	Zmniejszenie liczby instalacji grzewczych pozaklasowych	↑	Bezpośredni, długoterminowy
7.	Prowadzenie monitoringu jakości powietrza	↑	Pośredni, krótkoterminowy
8.	Zwiększenie długości czynnej sieci wodociągowej	↑	Bezpośredni, długoterminowy
9.	Monitorowanie użycie wody	↑	Wtórny, krótkoterminowy
10.	Zwiększenie długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy	↑	Bezpośredni, długoterminowy
11.	Zwiększenie liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej	↑	Bezpośredni, długoterminowy
12.	Monitorowanie odprowadzania ścieków	↑	Wtórny, krótkoterminowy
13.	Ewidencja zbiorników bezodpływowych	↑	Wtórny, krótkoterminowy
14.	Aktywne działania w zakresie utrzymania wód powierzchniowych	↑	Bezpośredni, krótkoterminowy, miejscowy
15.	Wspieranie i realizowanie retencji na terenie nieruchomości, w tym ze zbiornikami na deszczówkę	↑	Bezpośredni, długoterminowy
16.	Zbieranie i usuwanie odpadów azbestowych z terenu gminy	↑	Bezpośredni, długoterminowy
17.	Wzrost poziomu recyklingu odpadów komunalnych	↑	Bezpośredni, długoterminowy
18.	Liczba złożonych deklaracji w ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi	↑	Pośredni, długoterminowy
19.	Zwiększenie powierzchni terenów zielonych nasadzenia roślinności wieloletniej, działania na rzecz bioróżnorodności, ochrony przyrody, rewitalizacja	↑	Bezpośredni długoterminowy
20.	Edukacja ekologiczna	↑	Pośredni, długoterminowy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG, GUS

Legenda:

Skutki dla środowiska: B - bezpośredni, P - pośredni, W - wtórny, D - długoterminowy, K - krótkoterminowy,

Stan realizacji zadania: - zrealizowane ↑, - brak realizacji ↓.

Streszczenie

Program ochrony środowiska badając aktualny stan środowiska w Gminie Ożarów Mazowiecki, analizuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla poszczególnych obszarów. Na tej podstawie określa cele i kierunki działań, interwencji, zadań dla poszczególnych podmiotów, w tym korzystających ze środowiska, mieszkańców, Gminy i innych organów. Opracowane wnioski zostały przedstawione w formie opisowej i tabelarycznej:

- Cele, kierunki interwencji, zadania oraz wskaźniki monitorowania Programu ochrony środowiska na lata 2025-2028 z perspektywą do roku 2030,

Harmonogram rzeczowo-finansowy dla zadań własnych

Zadania monitorowane wraz z szacunkowym kosztem realizacji i źródeł finansowania do roku 2030.

Tabele zostały opracowane w taki sposób, aby uwzględnić wskaźniki i sposoby monitorowania przyjęte w dokumentach nadrzędnych lub powiązanych z opracowaniem. Monitorowanie wskazano w tabeli Zestawienie wskaźników monitoringu *Programu ochrony środowiska*.

Szacunkowe koszty działań oraz środki finansowe niezbędne do osiągnięcia założonych celów, zostały określone częściowo, na podstawie dotychczasowych wydatków, przyjętych perspektyw.

Spis treści

1. Wstęp	2
1.1 Podstawy prawne opracowania	2
1.2 Cel i zakres opracowania	3
1.3 Metodyka pracy	4
1.4 Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne wynikające z innych dokumentów	5
2. Charakterystyka Gminy Ożarów Mazowiecki	17
2.1 Położenie i struktura gminy.	17
2.2 Sytuacja demograficzna	18
2.3 Użytkowanie terenu	19
2.4 Działalność gospodarcza	23
3. Infrastruktura Gminy	26
3.1 Drogi	26
3.2 System transportu zbiorowego	28
3.3 Gospodarka wodno-ściekowa	34
3.3.1 Pobór wód	34
3.3.2 Wodociągi	36
3.3.3 Kanalizacja	38
3.3.4 Oczyszczanie ścieków	40
3.3.5 Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych	41
3.3.6 Zbiorniki bezodpływowe	43
3.4 Gminny system gazowniczy	46
3.5 Ciepłownictwo	46
3.6 System elektroenergetyczny	48
3.7 Telekomunikacja	49
4. Stan środowiska obszary interwencji	50

4.1. Adaptacja do zmian klimatu i ochrona powietrza.....	50
4.1.1 Adaptacja do zmian klimatu.....	50
4.1.2 Ochrona klimatu i jakości powietrza	54
4.2 Geologia i geomorfologia	67
4.3 Surowce mineralne	68
4.4 Ochrona powierzchni ziemi i gleby.....	68
4.5 Wody powierzchniowe.	70
4.6 Wody podziemne	75
4.7 Klimat akustyczny - zagrożenia hałasem	78
4.8 Promieniowanie elektromagnetyczne.....	81
4.9 Nadzwyczajne zagrożenia środowiska.....	84
5. Gospodarka odpadami	85
5.1 Wyroby azbestowe	92
6. Zasoby przyrodnicze gminy	94
7. Edukacja ekologiczna	99
8. Aspekty ekologiczne w planowaniu przestrzennym	102
9. System realizacji programu ochrony środowiska.....	104
10. Zarządzanie i monitoring Programu	122
11. Monitorowanie Programu ochrony środowiska	124
12. Efekty realizacji dotychczasowego Programu ochrony środowiska	126
Streszczenie	128
Spis treści	129